

මදෙනු තිය

ප්‍රච්ච සැයරාව
2019 ජූලි 15

කුරකුමු
සයුරු සම්බන්ධ

කුත්‍රිවරා

කංකාර ගාන්තිකර්මය

තරගම මහා දේවාල පරිප්‍රේයේ
කිජුලි මස 06 වැනි දින රෝ
පහත් වන කුරු රෙගලක වූයේ
කඩවර කංකාර ගාන්තිකර්මයයි.
කතරගම මහා දේවාලයේ ඇසළ
මහා මංගලයට සම්බාධිත එය
පැවැත්වුණේ. මේ ටෙතිහාසික
අවස්ථාව සඳහා ජනාධිපතිතුමා ද
රක්ව සිටියා.

බහු කුමරා මාධ්‍ය ඔස්සේ
කඩවර කංකාර ගාන්තිකර්මය
ආච්‍රාණය කළේ රුදෙසේ විෂුපට
ඇංගය විසින්. අස්ථ්‍රීලාඛනීය ලරුමයක්
ලෙස අනාගත පරපුර උදෙසා පුරාණ
ගාන්තිකර්ම සංරක්ෂණය කිරීමේ
ඡැහී අරමුණ.

26

යයුරේ
අසිරිය දකිනු

29

පුනරැදෙසේ
සින්හරා

30

පරිණාම වන
අලේ කටුගේ

32

ගවහීන් වන
සිපගත් අසිපත

34

දැඩ්ඩු ආසියානු
සිනමා මංගල්‍යය

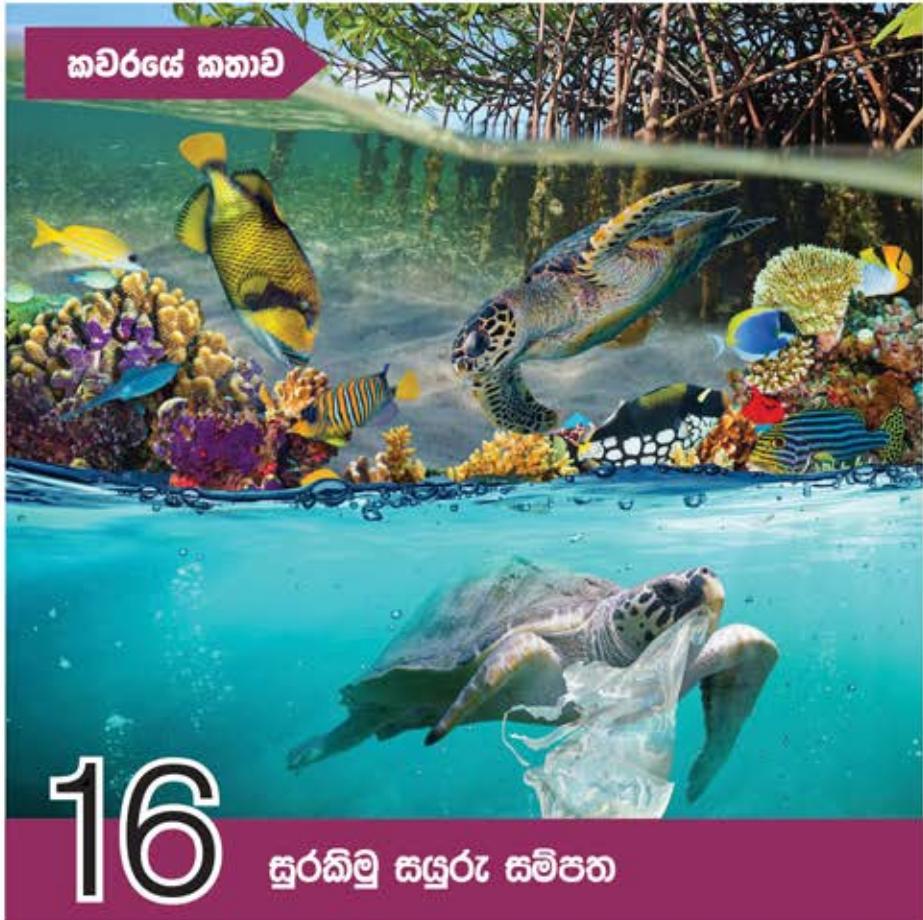
36

අපට මගහැරණු
විශ්වීය පුරවැසිය

40

ධනවතුන් දනවත් කරන
සෙල්ලම

කවරයේ කතාව

03

සංස්කරණ රැකුමට
ඇඟන සුරක්ෂා

05

පුරාණ විස්කම්
චිප්පට්ල ඇසින

12

උතුරු කොරෝවට
තා තැඹු ජනරත්න

දෙසතිය

රජය ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව,
163, කිරුළපන ආච්චිවී,
පොලුගේනුගොඩ, කොළඹ 05.

සංස්කාරක මණ්ඩලය

ද. අ. 011 - 2513757 / 0112 - 513153
විදුත් තැබෙන - desathiya@gmail.com
බෙදුහැරම් අංශය
ද. අ. 011 - 2515759 / දූතුව - 232
වේත්ම 42, කළුපා 11, 2019 ක්‍රම 15

උපදේශක සංස්කාරක

නාලක කළුවැවූ
රජය ප්‍රවාහන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

අධික්ෂණ සංස්කාරක

නිලධාරීන ලියනපටවලදී

සංස්කාරක

මාලා මල්කාන්ති පර්‍යාගමගේ

සහය සංස්කාරක හා සේදුපත්
කරුණාරන්තා අමරතුෂා

සහය සංස්කාරක

මහේෂ්‍යා දියානායක

ජායාරූප සංස්කරණය

රු රුවා සහ කට්ටල තීර්මාණය
සංඛ්‍යා පෙන්නාවැනි

විශේෂාංග ලේඛකයෝ

ආනන්ද ජයසිංහ
චිංහල්ඩි සේනාධිර
ගොඩා සන්ධානායකගේ
කා.විනා සිරිවර්ධන
මහේෂ්‍යා සමරනායක

ප්‍රවාහන තිබුනාරී

නිලධාරීන ප්‍රනාන්දු

කළම්භාකරණ සභාය
වැනිකා ගුණයෙකර

ජායාරූප උපදේශක
සුද්ධ සිල්වා

ජායාරූප ගිල්පින්

ලක්සිර පුහාංශ අල්විජ
යමුනි රුමිනා
දුරුන කරුණාරන්තා
නුදින වන්දුනාමාර
එල්. එ. රෙන්න

බෙදුහැරම් කළම්භාකරණ
වි. කේ. විනාන්ගේ

මුද්‍රණය

රජය මුදුන දෙපාර්තමේන්තුව
ප්‍රකාශනය හා බෙදුහැරම්
රජය ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව

ශ්‍රී ලංකා සාහැරක සුකුදී වෙරළක අවධාරණ මොනාතක

ශ්‍රී ලංකා එකතු වන අපදුවා, කැලිකසල අප පරිසරයට මුදා හරින්නේ
කිසිදු වගවිභාගයකින් තොර ව දෙවරක් නොකිතා ම. ඒ සඳහා ඇය යුතු
සාක්ෂි මිනු තරම්. එසේ කරන්නේ එහි අවසානය අත්කර දෙන්නේ බෙදාහිටි
දුරක්මක බව නොදුන ම නොවේ යි. එයින් පෙනී යන්නේ පරිසරය යෙක
ගැනීමේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳ හැඳිමක් හෝ ඒ පිළිබඳ ධනාත්මක ආකල්පයක්
හෝ ජනතාවට නොමැතිවීම සි. ඒ

වර්තමානයේ එහි බිජකරු ප්‍රතිච්ඡාක අප අත්විදිනවා. විශේෂයෙන් වෙරළ
හා සාගරයට සිදු ව ඇති හානිය සංඛ්‍යාත්මක ව ගණනය කරන්නට බැහැළු. දේශ
සීමා ජේදයකින් තොර ව අත්විදිමට සිදු ව ඇති මේ ගැටුදුවට විසඳුම් සෙවීමට
ගෝලිය ප්‍රජාව එක ව සන්ධානගත ව ඇත්තේ ද මේ නිසා ම සි. පැරිස්
සම්මුතියට අනුව 2030 වසර වන විට ගෝලිය උත්සන්වය 2 කට වඩා අඩුවෙන්
පවත්වාගෙන යාමට එහි පාර්ශ්වකරුවන් තු රටවල් එකතුවය පළ කිරීම මෙහිදී
වැදගත්. එසේ ම 2030 වසර වන විට ලුතා කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන
නිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක අතර සාගර, මුහුදු හා සම්බුද්‍ය සම්පත් සංරක්ෂණය
හා නිරසර හාවිතයට යොමු විම කුඩා පෙනෙනවා. එහිදී මුහුදු සහ වෙරළ
ප්‍රදේශවලින් 2020 වසර වන විට අවම වශයෙන් 10 පාර්ශ්වක්ෂණය කිරීමට සි
ලෝක අවධානය යොමු වි නිබෙන්නේ.

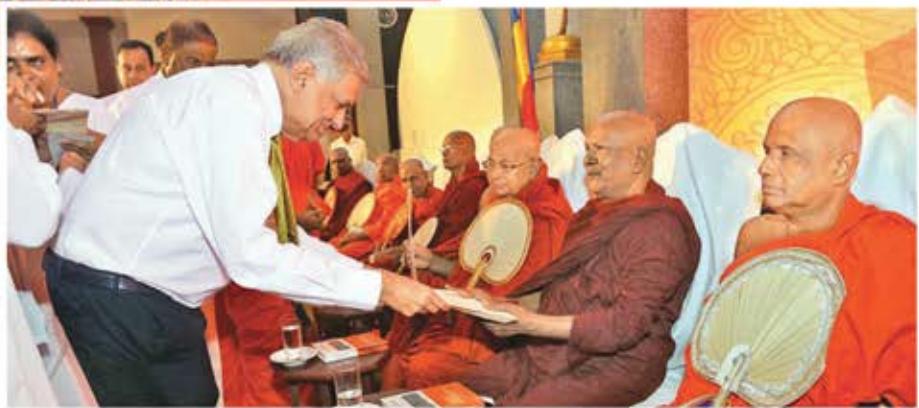
මේ ඉලක්කය වෙත ප්‍රාග්ධන නම් වෙරළ සහ සාගරය දුෂ්‍යණය විමට
බලපාන කාරණ කෙරෙහි දැඩි ව අවධානය යොමු කළ යුතු සි. කැලිකසල
ඇලා, දෙළා, ගංගා ඔස්සේ වෙරළට ගසාගෙන එම නිසා සහ වෙරළ නිරස
සාපු ව ම අපදුවා මුදාහැරීම නිසා සිදුවන 90 පාර්ශ්වක් තු ගොඩිනම දුෂ්‍යණය
වැළැක්වීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක්. නිති මගින් ම එය කළ නොහැකි සි.
සංවාරක හා දේවර කටයුතු නිසා සිදු වන හානිය වැළැක්වීමට එහි නිරත වන
පිරිස දැනුවත්වීම මෙන් ම මුවන් තුළ ආකල්ප සංවර්ධනය විමක් අවශ්‍ය සි.
සාගරයේ සමතුලිනබව සුරකින සුන්දර කොරල් විනායෝග හේතු වන මානව
ක්‍රියාකාරකමවලින් හැකිනාක් ඉවත් විය යුතු සි. එසේ ම මේ සම්බන්ධයෙන්
පවතින නිතිත්වා ගැනීම් මේ සඳහා කටයුතු කරන ආයතනවලට
සහායිත්මක පුරවැයියන් වශයෙන් අප කළ යුතු කාර්යයක්.

එවිට පාරිසරික ජේව් විවිධත්වය යෙකන අතර ම අනාගත පරපුරට නියෙන්
සැකෙන් තොර ව නිවත්වය හැකි ලේඛකයේ එමගින් නිරමාණය වනු ඇති.

එම්. ඩී. ත්‍රිජ්‍යාලා
- සංස්කාරක -

සභා රැකුමට ගොඩන සුරක්ෂා

බුද්ධ සපුන යකුතීම සඳහා මූලික ව ධර්මය ද සස පරපුර ද රෝහාරාම ද ආරක්ෂා විය යුතු හි. රජය වෙනුවෙන් එම කරනවායට උර දීමට බුද්ධ ගාසන අමාත්‍යාංශය සි බැඳී සිටින්නේ. 'බුද්ධ ප්‍රත් සුරක්ෂා', 'බුද්ධ ප්‍රත් මුව්‍රිය සුරක්ෂා', 'බොද්ධ අම සුරක්ෂා', 'සනුවෙන් තුන් වැදුරුම යුතු වැඩිසටහන් බුද්ධ ගාසන අමාත්‍යාංශයේ මෙහෙයුමෙන් දියන් ව ඇත්තේ බුද්ධ සපුන් අනාගත පැවත්ම වෙනුවෙන්. එම සන්නීයාව නමින් 'ඡාසන සුරක්ෂා'.

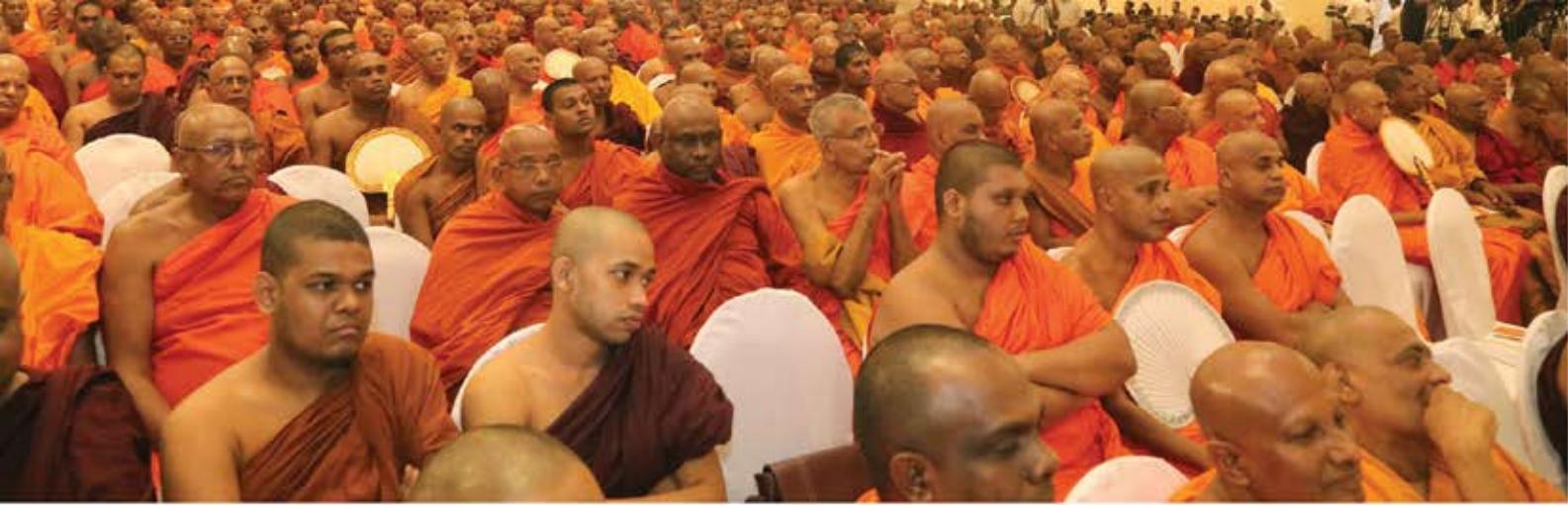
ලාංකේය බුද්ධ සපුන යකුතීම වෙනුවෙන් දිගුකාලීන සහ කොට්ඨාසින වැඩිසටහන්වල අවශ්‍යතාව මතු වන්නේ අදටත් වඩා හෙට. නිර්මල බුද්ධාම් භාරකාරත්වය දෙන සංසාය වහන්සේලා මේ වෙනුවෙන් කරන කාර්යභාරය අම්ල හි. උත්වහන්සේලා වෙනුවෙන් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බුද්ධ ගාසන හා වයඹ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය කටයුතු සංවිධානය කළේ 2019.03.20 වැනි දින ගත් අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයකට අනුව. එය නම් කෙරුණේ 'බුද්ධ ප්‍රත් සුරක්ෂා' රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය නමින්. මෙහි තෙනෙක පදනම පිළිබඳ විමසා බැඳුමේදී බුද්ධ ගාසන හා වයඹ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන බුද්ධ ගාසන අරමුදල

මගින් ප්‍රතිලාභ ලබන්නේ 2019 ජූලි මාසය වන විටත් ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩි වාසය කරන හික්ෂුන් වහන්සේලා පමණයි.

මේ සම්බන්ධයෙන් අදහස් දක්වන වූද්ධගාසන හා වයඹ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ උංකම් ඒ. ඩී. ඩී. කිනසිරි; "ලංකාවේ මේ වන විට ස්වාමීන් වහන්සේලා 40000කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් වැඩි වාසය කරනවා. උත්වහන්සේලා අනුරින් දැනට රජය හෝ රජයට අනුවුද්ධ ආයතනයකින් හෝ ක්‍රියාත්මක රක්ෂණ ක්‍රමයකින් ප්‍රතිලාභ නොලබන සියලු හික්ෂුන් වහන්සේලා වෙනුවෙනු සි බුද්ධ ප්‍රත් සුරක්ෂා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කෙරෙන්නේ. ඒ යටතේ භදුවන් සඟුන්කම් සඳහා රු.1000,000ක්, පිළිකා රෝග සඳහා රු. 500,000ක්, ව්‍යුහය රෝග සඳහා රු. 1,200,000ක්, මොලයේ ගලුවකරම සඳහා රු. 1,200,000ක්, දණහිස් බැඳී

කිරීම සඳහා රු. 250,000ක්, උකුල් ඇට බැඳී කිරීම සඳහා රු. 250,000ක් ආදි වගයෙන් මේ රක්ෂණ ආවරණය සිම් හික්ෂුන් වහන්සේලා වෙත සිම්වන්නේ විශේෂ ප්‍රතිලාභ. රට අමතර ව රෝගීගත විමකදී ද විවිධ කොන්දේසි යටතේ පිරිනැමෙන්නේ ඉහළ ප්‍රතිලාභ. මේ සියලු ගෙවීම් ආරම්භ වන්නේ සැළැඳුම්බර මස 01 වැනිදා සිට හි. මේ වනවිට රක්ෂණාවරණය සඳහා ලියාපදිංචි කිරීම සහ සිම්කම් පත් ප්‍රාන්‍යය කිරීම සිදු කෙරෙනවා."

ප්‍රතිලාභ ලබාදීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේලා ලියාපදිංචි කිරීම සිදු කෙරෙන්නේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ගේ අධික්ෂණය යටතේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවලට අනුයුත් බොද්ධ කටයුතු සමායෝජක තීලධාරීන් මගින්. මේ රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය සඳහා සියලු වාරික මුදලක් අය කරන්නේ නැහැ.

අරලියගහ මන්දිරයේදී පුනි මස 26 වැනි දින පැවතීම් 'මුදු පුත් පුරක්ෂා' හික්ෂු සභාධාධන වැඩිසටහනෙහි සමාරම්පන උත්සවයට සම්බාධී ව සිදුකෙරුණේ දිවයිනේ සියලු දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස නියෝජනය කරමින් ලියාපදිංචිය ලද දෙදාහසක මහා සංසරත්නය වෙත හිමිකම් සහතික පත්‍ර ප්‍රාන්තය.

'මුදු පුත් මුව්පිය පුරක්ෂා' වැඩිසටහන මගින් සිදු වන්නේ සපුත්‍රවර්තන දැරුවක පුරුෂ කළ මායින් ආරක්ෂා කිරීම. එහිදී එම ප්‍රවාහේ මුළුක අවශ්‍යතා සපයමින් මුදුන් සැපවත් කිරීම සි අරමුණ. සංස්යා වහන්සේලාව (සාමන්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේලා ද ඇතුළු ව) සිව්පයයෙන් උපස්ථාන කර උත්වහන්සේලා යකුගැනීමේ වගකීම පැවරෙන්නේ බොද්ධ සමාජයට සහ බලයට පත් රුපව. එහෙත් දිනකට හික්ෂුන් වහන්සේලා 8-12 අතර ප්‍රමාණයක් උපැරිදි වීම වන්මත් ප්‍රවණතාවක්. මුදු සපුත්‍රවර්තන් වෙනුවෙන් පුරුෂ කරන්නට ද අදාළ ඇත්තේ පිරිමි දැරුවන්ගේ අඩුවක්.

වත්පොහොසත්කම් ඇති බොහෝ උගත් ප්‍රවාහල පිරිමි දැරුවන් පැවැරිදි තීම ඇතුළු වන්නේ නැහැ. වර්තමානයේ බොහෝ විට මුදු සපුත්‍රවර්තන දැරුවක පුරුෂ මායින්. තරුණ වියට එලිකි කළ බොහෝ හික්ෂුන් තම දියුණු ප්‍රවාහ අසරණකමින් මුද්‍රා ගැනීම වෙනුවෙන් ප්‍රවාහේ වගකීම කරමින්නා ගන්නේ කසාවන පසකළමින්. මෙය මුදු සපුත්‍රවර්තන හිරින් පැවැත්මට භානිදායක තත්ත්වයක්.

ලාංකේය බුද්ධානු රැකගැනීම වෙනුවෙන් දිගුකාලීන සහ කේරිකාලීන වැඩිසටහන්වල අවශ්‍යතාව මතු වන්නේ අදවත් වඩා හෝ. තිරිමල බුද්ධහමේ හාරකාරත්වය දරන සංස්යා වහන්සේලා මේ වෙනුවෙන් කරන කාරියභාරය අම්ල සි.

මෙදු හේතු වන තරුණ හික්ෂුන් උපැරිදි වීම අවම කරගැනීම මූල්‍යකර ගෙනීමිනු සි 'මුදු පුත් මුව්පිය පුරක්ෂා' වැඩිසටහන ක්‍රියාවට නැංවෙන්නේ. නිවෙසක් අඩිමි දෙමායින්ට නිවෙසක් තනාදීම, ලෙඛියෙකුදී පිහිට වීම, සහෝදර සහෝදරියන්ගේ අධ්‍යාපන කාලෝච්චවලට උපකාර කිරීම සහ ආදායම් මාර්ගයක් ඇති කරගැනීම සඳහා සහය වීම ආදි කරනවා එමගින් ක්‍රියාත්මක සි.

අවශ්‍ය මුළුකාංගවල හිගපාඩු පවතින විහාරස්ථාන වැවි දියුණුකොට පවත්වාගෙන යැම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සලසා දී අනාගතය උදෙසා එම ආරාම පුරක්ෂා කිරීම වෙනුවෙන් ක්‍රියාවට නැංවෙන්නේ 'බොදු අරම පුරක්ෂා' වැඩිසටහන සි.

මු ලංකාවේ ස්ථානික 14000ක පමණ විවිධ වූ විහාරරාම අතරින්

විහාරස්ථාන හාරසියකට වැඩි ප්‍රමාණයක හික්ෂුන් ව්‍යහන්සේ නමක් වැඩි වාසය කරන්නේ නැහැ. එමෙන් ම 50කට වැඩි විහාරස්ථානවල වැඩි සිරින්නේ එක් හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් පමණ සි. ඇතැම් විහාරස්ථානවල වාසයට පුදුසු ආචාර ගෙයක්, පුදුසු වැඩිකිලි කැයිකිලි පහසුකම්, වෙළන්තයක්, මුදු මුදුරක් පවා නැහැ. මෙවත් අඩුපහසුකම් සහිත හෝ පහසුකම් රහිත කුඩා විහාරස්ථාන වැඩිදියුණු කිරීම සි මේ වැඩිසටහන් අරමුණ. ආදායම් ලබන විහාරස්ථානවලින්, දේවාල වැනි පුරුෂනිය ස්ථානවලින්, ඇති ගැනී බොදු ව්‍යාපාරිකයන්ගෙන් සහ දානපාලියන්ගෙන් ද ආධාර උපකාර අවැයි වන්නේ මහත් ආනිංස ඇති මේ ප්‍රණාකරමය වෙනුවෙන්.

මේ වැඩිසටහන සඳහා වන අරමුදල ආරම්භ වී තිබෙන්නේ රජයෙන් මිලියන 50ක සහ මුද්‍ර ගාසන අරමුදලන් මිලියන 40ක වශයෙන් මිලියන 90ක එකතුවෙන්. ඉදිරි කාලයේදී මේ සඳහා රජයේ මුදල් වැය නොකර බොද්ධගලික සහ රාජ්‍ය ආයතනවලින් ස්වේච්ඡාවෙන් පිරිනමන දායකත්වය වන මේ අරමුදල පවත්වාගෙන යැමව බලාපොරොත්තු වන ව්‍ය සි අමාත්‍යාංශ ලේකම් ඒ. එ. එ. කින්සිරි සඳහාන් කළේ. ඒ සඳහා දේශීය සහ විදේශීය බොද්ධ ජනතාවගේ දායකත්වය ද අවශ්‍ය සි. මේ කරනවාය පුරිගෙන වන්නේ මුදු සපුත්‍රවර්තන් විර පැවත්ම රටේ ඉදිරි තිරණාත්මක සාධකයක් ද වන නිසා.

කාංචනා සිරවර්ධන

පුරාණ විස්කම් බිජෝලු ඇසීන

ලේඛනය ඉහළ ම අධිකාරීන්ගෙන් ලබා ඇති කිසිදු රටක් ශ්‍රී ලංකාව මෙන් අනිමානවත් ඉතිහාස කතාවකට උරුමකම් කියන්නේ නැහැ. එහි ගෙව වූ සංස්කෘතික දායාද කොතුක වස්තු ලෙස අනාගතය වෙනුවෙන් සුදුරුණින කිරීමේ පදනම ඇතිවයි කොතුකාගාර සංකළේපය නිර්මාණය වූයේ.

ස්ථාවර ගොඩනැගිල්ලක තැන්පත් කිරීම, ආරක්ෂා කිරීම, ලේඛනගත කිරීම, සංරක්ෂණය කිරීම සහ පුද්ගලය කිරීම කොතුකාගාරයෙන් සම්පූර්ණ විය යුතු ප්‍රධාන කාර්යය සි. එකී සියලු කාර්යය සම්පූර්ණ කරන්නේ පුරාණ තාක්ෂණය අනි නවීන සුභුරු තාක්ෂණික තුම්බෙද ඔස්සේ දක බලා ගැනීමේ තුම්මු අන්දුම් ලාංකිකයන්ට උද්‍යුත් ඉතුන් ජ්‍රීලි මස 3 වැනිදී, එ. පොලොන්නරු නව නගරයේ රුපියල් මිලියන 90ක වැය බරක් දරමින් ඉදිකළ පොලොන්නරු

පුරාණ තාක්ෂණ කොතුකාගාරය ජනපති අතින් ජනතා අධිකියව පත් කිරීම් සමඟ.

'පිටියෙදුම් පොලොන්නරුව්' දිස්ත්‍රික් සංචාරක වැඩසටහන යටතේ අක්කර දෙකක භුමි හා ගෙක විහිදුනු කොතුකාගාර ගොඩනැගිල්ල ඉංජිනේරු කාර්යයන් පිළිබඳ මධ්‍යම උපදේශක කාර්ය මණ්ඩලයේ නිර්මාණයක්. පිළිගත් රාජ්‍යන්නර කොතුකාගාර ප්‍රමිතින්ට අනුකූලව මහල් තුනකින් ඉදිකෙරුණු මෙය පුද්ගලන මැදිරි 7කින් සමන්විත සි. වාරි ශිල්පාචාරයේ ස්ථානමය අවදිය නියෝජනය කළ පොලොන්නරු පුරාණ තාක්ෂණය මෙමලය

කොතුකාගාරයක එක්තැන් වූයේ පර්යේෂණ හා අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා සපුරාලිමේ මූලික අරමුණින්.

මේ සම්බන්ධයෙන් අදහස් දක්වන ජාතික කොතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සනෝන්ජා කස්තුරි; "පොලොන්නරු රාජධානී සමයේ හාටත තාක්ෂණික අංශ අධ්‍යනයට, තැබීමට සහ පර්යේෂණයට අවශ්‍ය විධිමත් ආයතනයක් ඉදිකිරීම පොලොන්නරුව පුරාණ තාක්ෂණ කොතුකාගාරය ඉදිකිරීමේ මූලික පරමාර්ථය වූණා. වර්ෂ 1877 මුදලන් විවිධ හෙන්රි ග්‍රේගරි ආණ්ඩුකාරවරයාගේ මූලිකත්වයෙන් ලංකාවේ ස්ථාවන කළ කොළඹ ජාතික කොතුකාගාරයෙන් පසුව

පුරාණ තාක්ෂණ කොතුකාගාරය - පොලොන්නරුව

ප්‍රාත්‍යා නිමුදුවාල් නාත්‍ය සාලාව - ජාතියා ප්‍රාත්‍යා නිමුදුවාල්

ANCIENT TECHNOLOGY MUSEUM - POLONNARUWA

ඩේපෝර්තමේන්තුව සාම්ප්‍රදායික ප්‍රාත්‍යා නිමුදුවාල් සංඝ්‍යාත්මක මැම්බර්ස් සංඝ්‍යාත්මක මැම්බර්ස්

“

පොලොන්නරු රාජධානි සමයේ භාවිත තාක්ෂණීක අංග අධිකාරීව, හැරඹීමට සහ පර්යේෂණයට අවශ්‍ය විධිමත් ආයතනයක් ඉදිකිරීම පොලොන්නරුවේ පුරාණ තාක්ෂණ කොතුකාගාරය ඉදිකිරීමේ මූලික පරමාර්ථය වුණා. වර්ෂ 1877 ශ්‍රීමත් විලුයම් හෙන්රි ගෞගරි ආන්ඩ්‍රුකාරවරුගේ මූලිකත්වයෙන් ලංකාවේ ස්ථාපිත කළ කොළඹ ජාතික කොතුකාගාරයෙන් පසුව නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති කළ පළමු කොතුකාගාරය මෙය දි. දෙස් විදෙස් සංචාරකයන්ට මෙය එතිනායික අවස්ථාවක් මෙන් ම නවමු තාක්ෂණීක අත්දුකීමක් ද වනු ඇති.

”

නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති කළ පළමු කොතුකාගාරය මෙය දි. දෙස් විදෙස් සංචාරකයන්ට මෙය එතිනායික අවස්ථාවක් මෙන් ම නවමු තාක්ෂණීක අත්දුකීමක් ද වනු ඇති.”

මධ්‍යම ඉංජිනේරු උපදේශක කාර්යාලය, ශ්‍රී ලංකා වෙළිකාම සමාගම සහ ශ්‍රී ලංකා මොඩුලෝ ආයතනය එක් ව කොතුකාගාරය නිරික්ෂණය සඳහා හඳුන්වා දෙනුයේ ඇති නවීන පූහුරු තාක්ෂණීක පහසුකම් යෝජන. කොරතුරුවලට ප්‍රවේශ විමෙ පහසුව, තාත්ත්ව

නිරුපණ අත්දිංචිත, විස්තර ගවෙශණය කිරීමට පෙළුම්බීම ආදිය ඒ අතර ප්‍රධාන දි. ඒ පිළිබඳ ව අදහස් දක්වන කොතුකාගාර නියෝග්‍රාම අධ්‍යක්ෂ සෙනාරත් විනුමරත්න; “අපට ආවෙනික ටු පැරණි තාක්ෂණීක දැනුම ප්‍රයෝගික ව අත්දුකීමේ අවස්ථා බොහෝම විරල දි. එම දැනුම නවීන තාක්ෂණීක ක්‍රමවේද හාවිතයෙන් නරඹන්නන්හට සම්පූර්ණය කළ හැකි ආකාරයෙනු දි පොලොන්නරු පුරාණ තාක්ෂණ කොතුකාගාරය ඉදිකෙරුණේ. මෙරට හාවිත නවීන තාක්ෂණීක අංග 23ක් පූහුරු (smart)

ලෙස මෙහෙය වනුයේ මේ නවමු කොතුකාගාර අත්දුකීම ලබාදීම වෙනුවෙන්.”

ඒ අතර 3D මුදුණ තාක්ෂණය, LIDAR බුළුන තාක්ෂණය, Virtual Reality තාක්ෂණය, Augment Reality තාක්ෂණය පූවිශේෂ දි. 3D මුදුණ තාක්ෂණය මගින් සකසපෙරුවේ ස්ථාකාරීන්වය අත්දිංචිත මෘදුකාංගය මෙහෙයවා මැටි බදුන් නිරමාණය කිරීමට ද සලසා ඇත්තේ අවස්ථාව. පුරාවිද්‍යා ස්ථාන ස්කෑන් කර සංරක්ෂණය

කිරීම සඳහා භාවිත කරන LIDAR ප්‍රේෂ්‍ර තාක්ෂණය තරඟින්හන් වෙත හදුන්වා දෙන්නේ සැකැන් කරන ලද ලකාවට පුරාවිද්‍යා සේරාන රුකු දුරශන අන්තර් ක්‍රියාකාරී තිර මස්සේ අත්විදීමේ හැකියාවන් සම්මින්. පුරාණ සිංහල උද්‍යානය සහ මාලිගය තුළ ඇවිදුයුම් සිර නැරඹීමේ අවස්ථාව හිමි කර දෙන්නේ Virtual

තොරතුරු කුවුව යි. පොලොන්නරු ඉතිහාසය සම්බන්ධයෙන් වඩා වඩාත් කරුණු ගවෙශණය සඳහා සහය වන්නේ ස්පර්ශය පාදක කරගත් අන්තර් ක්‍රියාකාරී සංදර්ජකයක් (Interactive Kiosk). සක්‍රීලපෝරුව භාවිතයෙන් කුඩා කරමාන්තයේ නියුලෙන කාන්තාවක් නිරුපණය කෙරෙන Virtual

Mannequin (පුදුරුණකාවිය) අන්තර් ක්‍රියාකාරීන්වය සහිත අධිකමයක්. ලංකාවේ ඉතිහාසය, පොරාණික තාක්ෂණය, සිංහල වෘත්තාන්තය ආදිය සම්බන්ධයෙන් සකසන ලද දායාරුමය වාර්තා වැඩිසටහන් විෂ්ටරේශ පුවරු (Digital Signage) ආධාරයෙන් නැරඹී හැකි යි. අන් රැගෙන යා හැකි උපකරණයක් මගින් පටිගත කරන ලද භාෂා තුළන් ම ක්‍රියාත්මක ග්‍රෑව් උපදෙස් (Audio Guide) ක්‍රියාකාරීන් නොවුකාගාරය තුළ ස්වයං මග පෙන්වන්නතු වශයෙන්, ඉදිරියේදී තවත් භාෂා කිහිපයකින් ද මේ කාර්යය සිදු වනු ඇති බවයි ජනාධිපති අතිරේක උග්‍රකම් මි.කේ.එස්. රේඛ්‍ය සඳහන් කළේ. මේ සියලු නවීන තාක්ෂණික කුමවේද අත්විදුය හැකිකේ පළමු මහලේ සිහිටි නව්‍යකරණ මධ්‍යස්ථානයේදී (Innovation Centre).

කොළඹ ජාතික කොළඹකාගාර පුස්තකාලයේ දිගුවක් වන දෙවැනි මහලේහි ස්ථාපිත පුස්තකාලය හා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය ද සමන්වීත වන්නේ විෂ්ටරේශ පුස්තකාල පහසුකම්වලින්. ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍ය මස්සේ සෙල්ලිපි හා පුවත්පත් කියවීමේ පහසුකම් ද එහිදී අත්විදුය හැකි යි. රට අමතරව පිළිලෙලින් නැරඹී යුතු මැදිරි අංක 7 පෙළගැස්වෙන්නේ පොලොන්නරු යුගය, ප්‍රාග් හා පුරුව එළිභාසික තාක්ෂණය, කාමි හා වාරි තාක්ෂණය, ගොඩනැගිලි තාක්ෂණය, සිතුවම් මුර්ති හා ද්‍රව්‍ය තාක්ෂණය මෙන්ම රේදී පිළි, නාවුක හා ගණන මිණින තාක්ෂණය විද්‍යා දුක්වෙන පුද්ගලන මැදිරි ලෙස. පුරානන ඇුහය ජනමතයෙහි ගැමුරුම තැන්හිදී මිය යුමට නොදී අනාගතයේදී අවැයි තැන්හි වෙසස් එල ලැබේමේ අරමුණින් දායට දායාද කළ මේ තාක්ෂණ කොළඹකාගාරය සම්බන්ධයෙන් ඉතිහාසයයෙහි ලියවනු ඇත්තේ සුවිශ්චි පිටුවක්.

Reality තාක්ෂණය මස්සේ. ආදි මානව ක්‍රියාකාරකම් (ද්‍රව්‍යම් කිරීම, සිනි ඇවිලීම් සහ ගේ ආපුද සැකසීම) නිරුපණය කරන්නේ AR තාක්ෂණයෙන් (Augmented Reality). තාක්ෂණ කොළඹකාගාරයේ පුහුරු විසයුම් සම්බන්ධව පිහිටුවා ඇති ප්‍රධාන තාක්ෂණ පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් ද තරඟන්නතු දැනුවත් විම වැදගත් ගොඩනැගිල්ල පිළිගැනීම් කුවුන්ටරය අසල සේරානගත කර ඇත්තේ අන්තර් ක්‍රියාකාරීවය පාදක කරගත් කොළඹකාගාරය පිළිබඳ ව විස්තර සපයනු ලබන ස්වයං.

අපට ආවේනික වූ පැරණි තාක්ෂණික දැනුම නවීන තාක්ෂණික තුම්වේද භාවිතයෙන් නරඟින්නන්හාට සම්ප්‍රේෂණාය කළ හැකි ආකාරයෙනු සි පොලොන්නරු පුරාණ තාක්ෂණ කොළඹකාගාරය ඉදිකෙරුණේ.

ඩුල් කොට නොතකනු අනතුරු

ප්‍රධාන සේවක ම නොයෙක් අයුරින් සැශල තිබෙන්නේ විවිධ අනතුරු. ඒ පිළිබඳ ව තිරතුරු ව ම පරික්ෂාකාරී විමෙන් බොහෝමයක් අනතුරු ව්‍යුත්වා ගත හැකි වුවන් ඒ සම්බන්ධයෙන් ජනනාචචට ඇත්තේ අවම දැනුමක්. මේ හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය පෙශීජන හා දේශීය වෙළදා අමාත්‍යාංශයේ මූලිකත්වයෙන් ජාතික අනතුරු නිවාරණ සහියක් ප්‍රකාශයට පත් කළේ අනතුරු නිවාරණය පිළිබඳ පොදු ජනනාචචට දැනුවත්කම එයි දිසුනු කිරීමේ අරමුණින්. ඒ අනුව 2016 වසරේ සිට සැම වසරක ම ජ්‍යේ මස මුළු සහිය 'ජාතික අනතුරු ව්‍යුත්වාලිමේ සහිය' ලෙස නම් කර තිබෙනවා. හතර වැනි වර්තන ත්‍රියාත්මක මේ වැඩිසටහන මෙවර ජ්‍යේ 01 වැනිද සිට ජ්‍යේ 05 වැනිද දක්වා දින පහක් තුළ ත්‍රියාචච නැංවුණේ තේමා පහක් යටතේ.

එ. පිළිවෙළින් මාරු අනතුරු, සේවා සේවකයන්හි අනතුරු, තිවෙස හා වැඩිහිටි නිවාසවලදී වන අනතුරු, පෙර පාසල්වල සිදු වන අනතුරු හා පාසල්වල සිදුවන අනතුරු වැළැක්වීමේ දිනය ලෙස. ශ්‍රී ලංකාවේ චාරික ව සිදුවන මිලයනයක් පමණ රෝග්ල්ගත්වීම් සහ ආධාරිත තත්ත්වයට පත්වීමට ප්‍රධානතම හේතුව වන්නේ අනතුරු යි. අනතුරක් මිනිසාගේ අනුදැනුම ඇති ව හෝ අනපේක්ෂිත ව සිදු විය හැකි යි. මේ අතුරින් අනපේක්ෂිත ව සිදු වන

**මාරු අනතුරුවලට
ගොදුරු වන අති
බහුතරය වයස අවුරුදු
15 - 44ත් අතර වයසේ
පසුවන්නන්. මොවුන්
රුවේ ව්‍යුත්වා වයසේ
කාණ්ඩය වීම ද ලොකුම
බේද්වාවක ය. ප්‍රමාණය
ඉක්මවා රට තුළ මාරු
නිති රති ත්‍රියාත්මක
ව්‍යති එවා නිසි පරිදි
පිළිනොපැදීම ප්‍රබල ගැටුවක්.
එමෙන් ම මත්දුවා හාවිත කර විය
පැදැවීම කළදත් මාරු අනතුරුවලට
අතවැනීමක්."**

**මේ හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ
හදිසි අනතුරු නිසා මිය යන සහ
පිඩාවට පත්වන සංඛ්‍යාව පවතින්නේ
දිනෙන් දින වැඩිවෙළින්. සෞඛ්‍ය
අමාත්‍යාංශයේ ඇයෙකුම්ත්තුවලට
අනුව ලංකාවේ අනතුරු හේතුවෙන්
වෙළද ප්‍රතිකාර සඳහා සෞඛ්‍ය වෙළා
ගණන වසරකට මිලයන 4ක්. මේ
සම්බන්ධයෙන් අදහස් දක්වන
වැඩ බලන සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ
විශේෂය වෙළද ලක්මාල් මෙළත්;
"රෝග්ල්වලදී සිදුවන මරණවලට හේතු
වන සාධක අතුරින් දස වන සේවකය
නිම එන්නේ හදිසි අනතුරුවලට.
ගණන බලා ඇති පරිදි ලංකාවේ
සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාව 140,000ක්.
එම සංඛ්‍යාවන් 10%ක එනම
14,000කගේ තේවා අතිම් වී ඇත්තේ
හදිසි අනතුරකින් වීම බරපතල
තැන්වයක්. ඒ අතුරින් හදිසි අනතුරු
හේතුවෙන් සිදුවන මරණ 10,000කට
අධික ප්‍රමාණයක් රෝග්ල්ගත තිරිමන්
පෙරදී ම සිදු වීම අතිය බේදිනිය යි."
දිනපතා ම 38 දෙනෙකුගේ පමණ තේවා
එසේ නැත්තාගෙන් සැම පැය දෙකකදී
ම අවම වශයෙන් තිබෙනාකුගේ තේවා
රටව එලදායී වයස කාණ්ඩය වීම සි**

**අනතුරු අතර ප්‍රමුඛ තැන ගන්නේ
මාරු අනතුරු යි. මේ හේතුවෙන්
චාරික ව රටට අතිම් වන තේවා
ගණන 3000ක් පමණ.**

**මේ පිළිබඳ අදහස් දක්වන
රටවාහන මූලසේවකයේ සේවකයාධිපති
පොලිස් පරික්ෂක කින්සිර කුමාර:**
"මාරු අනතුරුවලට ගොදුරු වන
අති බහුතරය වයස අවුරුදු 15 - 44ත්
අතර වයසේ පසුවන්නන්. මොවුන්
රුවේ එලදායී වයස කාණ්ඩය වීම සි

ලොකුම බේද්වාවක ය. ප්‍රමාණය
ඉක්මවා රට තුළ මාරු නිති රති
ත්‍රියාත්මක වුවන් එවා නිසි පරිදි
පිළිනොපැදීම ප්‍රබල ගැටුවක්.
එමෙන් ම මත්දුවා හාවිත කර විය
පැදැවීම කළදත් මාරු අනතුරුවලට
අතවැනීමක්."

**මේ හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ
සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාව 140,000ක්.
එම සංඛ්‍යාවන් 10%ක එනම
14,000කගේ තේවා අතිම් වී ඇත්තේ
හදිසි අනතුරකින් වීම බරපතල
තැන්වයක්. ඒ අතුරින් හදිසි අනතුරු
හේතුවෙන් සිදුවන මරණ 10,000කට
අධික ප්‍රමාණයක් රෝග්ල්ගත තිරිමන්
පෙරදී ම සිදු වීම අතිය බේදිනිය යි."
දිනපතා ම 38 දෙනෙකුගේ පමණ තේවා
එසේ නැත්තාගෙන් සැම පැය දෙකකදී
ම අවම වශයෙන් තිබෙනාකුගේ තේවා
රටව අතිම් වන්නේ මෙවැනි මාරු
අනතුරු නිසා.**

මිට අමතර ව සියලුව් තකා ගැනීම්, විෂ ගරිගත වීම්, වැටීම්, දියේ ගිලිම්, සර්ප දූෂ්පන, සතුන් පහරදීම හෝ සපාකුම් මෙන් ම කළකේලාභල වැනි ජේතු මත ද සිදුවන අනතුරුවල පැහැදිලි වාර්ෂික වැඩිහිටිමකු සි පෙන්වන්නේ. සමස්තය විමර්ශනයේදී තුළදක් අනතුරට ගොදුරු වන්නාට පමණක් නොව, පවුලට, රටට සහ සමාජයට විනාශකාරී කොට්ඨාලින මෙන් ම දිරිස කාලින අතිතකර බලපෑම් යසක් ඇති තිරිමට එය සමන්. නොදුනුවන්තම, නොසැලකිලේ. තිශියට අවනත නොවීම, ආරක්ෂක ක්‍රම අනුගමනය නොකිරීම මෙන් ම අතිතකර පාරිසරික තත්ත්ව වැනි කරුණු යසක් අනතුරු වළක්වාලීමේ ම් අනුරාලනවා.

බොහෝමයක් අනතුරු අපේ සුළු දුනුවන් විමකින් හෝ ඉතා සුළු මැදිහත්වීමකින් හෝ වළක්වා ගත හැකි බව අපට නොදුනෙන බෙද්වාවකය සි. මේ නිසා අවශ්‍ය වන්නේ නිරතුරු පරික්ෂාකාරී වී අනතුරු නිවාරණයට අපගේ කැප තිම සි.

(සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාලයේ පැවැති මාධ්‍ය සම්ම්‍රුණයක් ඇසුරින්)

◀ රංසුලා ගොමඹි

ජනමාධ්‍යයට දකු ජනතක

ඩ්‍රි ක්සන් රාතින්ගේ සංවිධානයේ උඩ්ඩාපන, විද්‍යා හා සංස්කෘතික සංවිධානය හෙවත් පුහෙස්කේෂ සංවිධානය 70 දශකයේ මුළු සිට ම ජනමාධ්‍ය පිළිබඳ රාත්‍යන්තර ප්‍රකාශනයක් එහි දැක්වීමට දුඩී උනන්දුවකින් කටයුතු කළා. එහෙත් මුවුන්ට ලොව බලවත් ම රාජ්‍යවලින් විවිධ බාධා පැමිණියා. එම නිසා ජනමාධ්‍ය ප්‍රකාශනය එහි දැක්වීම ද 70 දශකයේ අගහාගය වනතුරු ම ප්‍රමාද වූණා.

මිට ප්‍රධානතම හේතුව වූණේ ලෝකයේ බලවත් රාජ්‍යවලින් පැන නැගුණු විවිධ විරෝධතා හා බාධා කිරීම්. මේ නිසා ම පුහෙස්කේෂව සකස් කළ ජනමාධ්‍ය ප්‍රකාශනයේ කෙටුම්පන වාර ගණනාවක් ම සංගේධිනය කිරීමට සි සිදු වූණේ. එ නිසා ම වර්ෂ 1976 වසරේදී පැවැති එක්සන්

ජාතින්ගේ අධ්‍යාපනික, විද්‍යා හා සංස්කෘතික සංවිධානයේ මහා සම්මේලනයේදී මේ ජනමාධ්‍ය ප්‍රකාශනය සම්මත කර ගැනීමට නොහැකි වූණා. ඒ අනුව කෙටුම්පන නැවත සංගේධිනය කිරීම සඳහා කමිටුවක් ය පත් කෙරුණේ. එම කමිටුවට නිරද්‍ය අනුව මුල් කෙටුම්පන් සැර බාල කර නැවත සංගේධිනය කර තිබූණා. එකී කෙටුම්පන වර්ෂ 1978 වසරේදී පැවැති පුහෙස්කේෂ මහා සම්මේලනයට ඉදිරිපත් කර අනුමත කර ගැනීමට හැකි වූණා.

මේ ජනමාධ්‍ය ප්‍රකාශනය හැදින්වූයේ සාමය හා රාත්‍යන්තර අවබෝධන ගක්තිමත් කරමින් ජාතිවාදය, වර්ණහේදය හා පුද්ධියට පෙළඳවීමට එරෙහි ව මානව අධිකින් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා වූ ජනමාධ්‍ය මූලික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය ලෙස සි.

මෙ ප්‍රකාශනයේ සඳහන් වන්නේ වගන්ති 10ක්. එය ලෝකය පුරා ම පිහිටි එක්සත් ජාතියෙන් සාමාජික රටවල් වෙත යොමු කර තිබෙනවා. එම ප්‍රකාශනයේ පළමු වැනි වගන්තියෙන් කියවෙන්නේ අදහස් හා තොරතුරු සමතුලිත ව ගළායාම, ජාත්‍යන්තර සාමය, ජාත්‍යන්තර අවබෝධය හා මානව අධිකින් ප්‍රවර්ධනය ගක්තිමත් කිරීම සඳහා උද්‍ය කෙරෙන බව යි. දේ වැනි වගන්තිය අනුව කතා කිරීමේ හා ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස මානව අධිකින් සඳහා ඉතා වැදගත් බව පිළිගැනෙනවා.

එහි තුන් වැනි වගන්තිය අනුව සාමය ගක්තිමත් කිරීමේ, ජාත්‍යන්තර අවබෝධය ඇති කිරීමේ කාර්යයාරය සහ ජාතිවාදය හා පුද්ධය පිටු දැකිමේ වැදගත් කාර්යයාරයක් ජනමාධ්‍ය මගින් සිදු කළ හැකි බව සඳහන්. මෙය කළ හැකි වන්නේ සියලු ම ජන කොටස්වල අරමුණු, අනිලාෂ, සංස්කෘතින් හා අවශ්‍යතා පිළිබඳ තොරතුරු විසුරුවා හැරීමෙන් මෙන් ම රටක ප්‍රවැසියන්ට සෙසු අයගේ අවශ්‍යතාවන්ට හා අනිපායනට සංවේදී ව ක්‍රියා කිරීමට සැලැස්වීමෙන්, මෙ අතර හතර වැනි වගන්තියෙන් කියවෙන්නේ සාමය, නිදහස, අනෙක්නා ගරු කිරීම හා සියලු ම ජාතින්ගේ මානව අධිකින්ගේ සමානත්වය, ආරථික හා සමාජ දියුණුව ප්‍රවර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක් බව යි. පස වැනි වගන්තිය අනුව විවිධ මත දුරිම්, ප්‍රකාශ කිරීමේ හා තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් ඇති නිදහස පිළිබඳ ව සියලු ම සේවාවයන් මාධ්‍ය තුළින් ජනනාවට ඉදිරිපත් කිරීම කළ යුතු යි.

සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවලින් ගළා එන තොරතුරුවල අවශ්‍යතා නිවැරදි කිරීමට හා නව සමතුලිතතාවක් ඇති කිරීමට පියවර

මේ ජනමාධ්‍ය
ප්‍රකාශනය හැඳින්වුයේ
සාමය හා ජාත්‍යන්තර
අවබෝධය ගක්තිමත්
කරමින් ජාතිවාදය,
විර්තුහේදය හා
යුද්ධයට පෙළඳවීමට
විරෝධ ව මානව
අධිකින් ප්‍රවර්ධනය
කිරීම සඳහා වූ
ජනමාධ්‍ය මුලික
ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය
මෙය යි.

ගැනීම හය වැනි වගන්තියෙන් අවධාරණය කෙරෙනවා. ඒ සඳහා සංවර්ධන රටවල පවත්නා ජනමාධ්‍ය සමඟ සහයෝගයෙන් හා අනෙක්නා ව කටයුතු කිරීම වැදගත්.

මේ ජනමාධ්‍ය ප්‍රකාශනය හත් වැනි වගන්තිය මගින් අවධාරණ යොමු කර තිබෙන්නේ සමස්ත වගයෙන් පිළිගත් අගිලතාරථ හා ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධ සියලු තොරතුරු සියලු ම රටවල ජනමාධ්‍ය තුළින් විසුරුවා හැරීම කළ යුතු බව. සිය ආචාර ධර්ම පැද්ධතිය සකස්කර ගනිමින් මාධ්‍ය සංවිධාන හා ප්‍රවත්පත් කරමාන්තයට සම්බන්ධ පුද්ගලයන් විසින් මෙ ප්‍රකාශනය පිළිගත යුතු යි යන්න යි අට වැනි වගන්තියෙන් කියවෙන්නේ. එහි නම වැනි වගන්තියට අනුව නිදහස් හා සමතුලිත තොරතුරු ගළා යාමක් සඳහා පාරිසරික ව සැලකිල්ලක් දක්වීය යුතු කරුණ කෙරෙහි ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව දායකත්වයක් ලබාදිය යුතු බව සඳහන්. දස වැනි වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ ප්‍රකාශනයේ අඩංගු

අනිපාය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මාධ්‍ය වාත්තිකයන්ට උද්‍ය කෙරෙන තත්වාරෝපණයක් සියලු ම රටවල් මගින් නිරමාණය කොට ලොවපුරා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කාරණයක් බව.

ඒ සඳහා වෙනස් ආකාරයේ සාර්ථක සමාජ පද්ධති පවත්නා රටවල් අතර ද්‍රේපාර්ශ්වීක හා බුද්ධපාර්ශ්වීක තොරතුරු යුවමාරු කර ගැනීම වැදගත්.

මේ ප්‍රකාශනය සියලු ම ජනමාධ්‍යවේදින්ට අත්‍යවශ්‍ය දස පනතක් ලෙස හැඳින්වීමට ද පුද්ගලින්. ඒ, මේ ප්‍රකාශනයේ මාධ්‍ය අදහස් පිළිබඳ විවිධ පැනිකඩ් මිස්සේ පුද්ගල් ව සාකච්ඡා කර තිබෙන නිසා. එස් ම එමගින් මුළු ලෝකයේ ම ජනතාව තොරතුරු බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලියේදී එක සමාන මට්ටමට පත්කර තිබෙනවා. පුරවැසි අධිකින් සඳහා ප්‍රමුඛතාවක් ලබා දී තිබීමන් ඉතා වැදගත්. මේ අනුව යුහෙස්කේ ජනමාධ්‍ය ප්‍රකාශනයේ මුද්‍රා අරමුණ වන්නේ, සැම රටක ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සේවාපිත කිරීමට අවශ්‍ය මාධ්‍ය නිදහස අරථවත් කිරීම යි. ඒ අනුව එහි ප්‍රකාශනය මගින් රටක පුරවැසියන්ට සිය මාධ්‍ය නිදහස යටතේ මේ ප්‍රහිජාදන තීමිවෙනවා. එනම් මිනුම මතයක් දුරිමට ඇති නිදහස, මිනුම මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට ඇති නිදහස (එනම් හාංසණයේ, ලේඛනයේ හා නිරුපණයේ නිදහස), මිනුම අදහසක් යුවමාරු කර ගැනීමට ඇති නිදහස, මාධ්‍යවේදින් ප්‍රකාශයට පත් කරන තොරතුරු මූලාශ්‍ර හා ප්‍රවාහන විමෙශ්මට ඇති නිදහස, තමන්ට අරුවී මතවාද, අදහස් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ඇති නිදහස යන කාරණා යි ඒ.

 දූෂ්‍ය ශ්‍රී නරේන්ද්‍ර රාජපක්ෂ

අතීත අනිවත හෙටටත

බේතානෘ පාලනය පැවති අවධියේ එනම් 1890 වසරේ පුලි මස 7 වැනි දා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව නමින් රාජ්‍ය ආයතනයක් පිහිටුවීම මුල් කරගෙන ඇ ජාතික පුරාවිද්‍යා දිනය පුකාශයට පත් කර තිබෙන්නේ. ඒ අනුව සැම වසරක ම පුලි මස 07 වැනි දා ජාතික පුරාවිද්‍යා දිනය සැමරෙනවා. අපගේ පැරණි රාජ්‍ය උරුමයේ එක් කොටසක් පූ පොරාණික ස්ථාන සහ පුරාවස්තු ආරක්ෂා කිරීම වෙනුවෙන් රාජ්‍ය අවධානය යොමු කිරීම එහි පුදාන අරමුණක්.

පුරාවස්තු ආරක්ෂා කිරීමේ කාර්යය හා ඒ සඳහා නිති රිති පැහැරීමේ බලය ඇති ප්‍රමුඛතම රාජ්‍ය ආයතනය වන්නේ පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව යි. එහි නිතිමය අවසරයකින් තොර ව කිහිපි රාජ්‍ය ආයතනයකට පුරාවිද්‍යා කැංකිම හෝ පුරාවිද්‍යා ගලීමෙන කටයුතු සිදු කිරීම හෝ කළ නොහැකි යි. මූතානෘ ජාතිකයකු වන එව්. සි. එ. බේල් පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන පුරාවිද්‍යා කොමිෂන්සරයා වන අතර 1890 වසරේ සිට 1912 වසර තෙක් මහු පුරාවිද්‍යා කොමිෂන්සර තනතුර හොඳවා තිබෙනවා.

පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවට වසර 100ක් පිරුණු 1990 වසරේදී පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සංචාරකත්වය යටතේ ජාත්‍යන්තර පුරාවිද්‍යා සම්මුඛත්වයක් පැවැත්වූයේ රටවල් රසක පුරාවිද්‍යායුයන්, ඉතිහාසයුයන් හා වාස්තු විද්‍යායුයන් ද ලංකාවේ ඒ විෂය පිළිබඳ විද්‍යාත්මක දායකත්වයෙන්. ඒ එම වසරේ පුලි 07 වැනි දා සිට දින හතක මුද්‍රාලේ කොළඹි. මේ පුරාවිද්‍යා සමුළුවට දේශීය හා විදේශීය විද්‍යාත්මක විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පර්යේෂණ පත්‍රිකා සියල්ල ම ඉංග්‍රීසි බසින් ANCIENT CEYLON නමින් ගුන්ප හතක පළ කර තිබෙනවා.

රට අමතර ව පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගුන්ප දියුණු ආයතනයට පත් කර තිබෙන්නේ පුරාවිද්‍යා සියවස වෙනුවෙන්. ඒ සියල්ල ම ආචාර්ය නන්දෙදා විශේෂීකරණය

සංස්කාරකත්වයෙන් ඒ ඒ අංශ හාර නිලධාරීන් විසිනු යි ලියා පළ කර තිබෙන්නේ. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉතිහාසය (i වෙළුම), අභිජ්‍යතා (ii වෙළුම), වාස්තුවිද්‍යාව (iii වෙළුම), මුරති කළාව (iv වෙළුම), විනු කළාව (v වෙළුම) එම ගුන්ප යි. මේ කාර්යය ඉතා වැශ්‍යතා වන්නේ මතු පරපුර වෙනුවෙන් අංශ උරුමය ලියා තැබීම අපගේ දුනුකමක් හා වගකීමක් ද වන නිසා.

මිට අමතර ව පුරාවිද්‍යා ගත සංවත්සරය වෙනුවෙන් පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ විධායක නිලධාරීන් පිළිබඳ තු තනතුරු නාමවල ද වෙනසක් සිදු වූ බව බොහෝ දෙනකු නොදැන්නා කරුණක්. පුරාවිද්‍යා කොමිෂන්සරිස් තනතුර පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් නමින් ද එහි සහකාර කොමිෂන්සරිස්වරුන් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරුන් ලෙස ද නම් කිරීමට ද එහිදී පියවර ගැනුණේ. මෙවර ද ජාතික පුරාවිද්‍යා දිනය වෙනුවෙන් පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව සමුළුවක් පැවැත්වීමට කටයුතු කළේ පුරාවිද්‍යා, ඉතිහාස හා වාස්තු විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ විද්‍යාත්මක යි. එහි පැවැත්වූවෙන් 'අතින අව්‍යාම හෙටටත'යන තේමාවට අනුව යි.

පුරාවස්තු යනු රටක අතින සමාජවල මිනිසුන් එනම් අංශ මුතුන්මින්න්නේ විසින් පරිගරණය කළ, නිර්මාණය කරන ලද අවශ්‍ය යි. එවා පුරාවිද්‍යා සියවා පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ පුරාවිද්‍යා සියවා සියල්ල විශේෂීකරණය සංචාරකත්වය යන්න දෙපාත්මක ගමන් කරන අංශ දෙකක් ලෙස හඳුනා නොගත යුතු යි. මේ නිසා සංචාරක කටයුතුවලදී රටට පුරාවිද්‍යා යක ගැනීමට ද කටයුතු කිරීම කාලින අවශ්‍යතාවක්.

සිරසමන් විශේෂ්‍ය

මිටපු සහකාර පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

නැරඟ කොරියාවට පා තැබූ ජනපති

මිහාසයේ පළමු වතාවට
මු ඇමරිකාවේ (බලයේ සිටින)
 ජනාධිපතිවරයුගු උතුරු කොරියානු
 ඩුම්යට පා තැබූවා. බොහෝදී ව්‍යුත්
 මේ සිදුදියක් සමග ඇමරිකා-ශ්‍රී නෑල
 කොරියා සඛධාන පිළිබඳ ඉතිහාසයේ
 සුවිශ්චී වරිතයක් බවට සි පත් වුණේ.
 දිනවාදී රාජ්‍යයක් වන ඇමරිකාව
 සහ සමාජවාදී කුදාවර් රාජ්‍යයක්
 ලෙස පැවති උතුරු කොරියාව දෙක
 ගණනාවක සිට ම එකිනෙකාට
 පසකිනුරු රාජ්‍යයන් දෙකක් ලෙසට
 සි සැලකුණේ. මුත් කාලයේ මේ
 එදිරිවාදිකම් වඩාත් උතුපුම් වන්නට
 පවත් ගන්නේ උතුරු කොරියාව
 ක්‍රියාවට නැතින් සිටින ඔපුන්ගේ
 න්‍යාමීක අව් වැඩසටහන සේනු
 කරගෙන සි. පසුවිය 2017 වසර
 වනවිට මේ ගැවුම්කාරී තත්ත්වය
 කෙතරම උත්සන්න සි තිබුණේ ද යන්

දෙරට අතර පුද්ධියක් පවා ඇති විය
 හැකි යැයි විය පහළවෙළින් තිබුණා.
 ඒ කාලයේ බොහෝදී ව්‍යුත් සහ
 උතුරු කොරියානු නායක කිම් ජෝ...
 - උන් මහත් අපහාසාන්මක විද්‍ය
 කියමින් එකිනෙකාට බැඳු අඩියා
 ගන්නා අන්දම ද මාධ්‍ය තුළ විශාල
 අවධානයක් දිනාගත් කාරණාවක් බවට
 සි පත් ව තිබුණේ. ව්‍යුත් කිමිට 'කොට
 මහත හාදා', 'රෝකටමුන්'වැනි
 අපහාසාන්මක නම්වලින් අමතදී
 කිම් ද ව්‍යුත්ට 'මහඳ උන්මත්තකයා'
 වැනි විද්‍යාවලින් අමතනු දැකිය හැකි
 වුණා. එද මෙවැනි ආත්තියක් පැවැති
 පසුවෙමක් තුළ දැන් ව්‍යුත් කිම් ජෝ...
 - උන්ගේ සාර් ඇරුපුමක් පිළිගැනීමින්
 උතුරු කොරියානු ඩුම්යට පා තැබූවා
 සුවිශ්චී අවස්ථාවක් බව අමුතුවෙන්
 සිට පුත්තක් නොවේ සි. කොසේ

වෙතත් 2018 වසරේ සිට ඇමරිකා-
 උතුරු කොරියා ගැවුම්වල යම අඩු
 විමත් දක්නට ලැබුණු බව ද මෙහිදී
 සිහිපත් කළ යුතු සි.

ප්‍රති මස 30 වැනිදා ව්‍යුත් මෙලෙස
 උතුරු කොරියානු ඩුම්යට පා තැබූවා
 බොහෝ දෙනකු බලාපොරොත්තු
 නොවූ ආකාරයෙන් හඳුනියේ සිදු යු
 සිදුදියක් විමත් විශේෂවායක්. ඒ
 නිසා එය ලොව බොහෝ දෙනකු
 මෙන් ම මාධ්‍යවේදීන් පවා විස්මයට
 පත් කළ සිදුදියක් වුණා. මේ වනවිට
 ඇමරිකාව සහ උතුරු කොරියාව
 අතර සඛධානවල පවතින අරුවුදකාරී
 තත්ත්වය ගැන යම් අවබෝධියක් ලබා
 ගැනීමත් වැදගත්. උතුරු කොරියාව
 ක්‍රියාන්මක කරමින් සිටින න්‍යාමීක
 අව් වැඩසටහන ගැන ඇමරිකාව
 තුළ තිබෙන්නේ බලවත් විරෝධියක්.

ලනුරු කොරියාව න්‍යාජීක බලවත්තු විම ඇමරිකානු පාර්ශ්වයට ආරක්ෂක තරජනයක් වන්නා සේ ම නැගෙනහිර ආයියානු කළාපය තුළ ඔවුන්ගේ උපායමාර්ගික කටයුතුවලටත් බාධාවක්. මේ නිසා ඇමරිකාවට සහ ඔවුන්ගේ මිතුරුන් වන දකුණු කොරියාව සහ ජපානය වැනි පාර්ශ්වවලට අවශ්‍ය ව ඇත්තේ මේ න්‍යාජීක අවශ්‍ය වැඩිහිටිවලෙ නතර කර ගැනීමට යි. ඒ ටෙනුවෙන් ඇමරිකාවේ මූලිකත්වයෙන් උනුරු කොරියාවට එරෙහි ව වෙළුද සම්බාධක පවා ක්‍රියාත්මක යි.

ලනුරු කොරියාව මේ වනවිට යම අරමුදයකට මුහුණ දී සිටින්නේ මේ සම්බාධක ඔවුන්ගේ ඇමරිකයට බලපැමි කරමින් තිබෙන නිසා බැවින් එය ඉවත් කර ගැනීමේ ව්‍යවමනාවක් ඔවුන්ට තිබෙනවා. එහෙත් ඇමරිකාව කිමින් සිටින්නේ සම්බාධක උනුරු තිරිම නම් උනුරු කොරියාව න්‍යාජීක අවශ්‍ය වැඩිසැහැන සම්පූර්ණයෙන් නතර කළ යුතු බව යි. ඇමරිකාව එසේ පැවුම් එම වැඩිසැහැන සම්පූර්ණයෙන් නතර කිරීමට උනුරු කොරියාව සුදුනම් නැහැ. එසේ කළහොත් තම රටේ ආරක්ෂාව මෙන් ම කිම් ජෝ-ඳන් පාලනයේ ආරක්ෂාව ද තරජනයට ලක් වනු ඇති බව යි ඔවුන් සිතින්නේ. උනුරු කොරියාවේ කිම් ජෝ-ඳන් පාලනය පෙරදා දමා තමන්ට සිතිවත් පාලනයක් ඇති කර ගැනීමට ඇමරිකාවට අවශ්‍ය ව ඇති බවත් උනුරු කොරියාව විශ්වාස කරන බව පෙනෙනවා. එසේ වුවහොත් එම්ඩින් උනුරු කොරියාව ආසන්නයේ තිබෙන විනයට මෙන් ම එම කළාපයට ම බලපැමක් කිරීමට ඇමරිකානු පාර්ශ්වයට හැකි වනු ඇති. මේ තත්ත්වය තුළ තම න්‍යාජීක අවශ්‍ය වැඩිසැහැන සම්පූර්ණයෙන් අන්තරු දැමීමට උනුරු කොරියාව සුදුනම් නැහැ.

කෙසේ වෙතන් වෙළුද සම්බාධක උනුරු කර ගැනීමෙන් තොර ව තම රටේ ආරක්ෂක ඉදිරියට ගෙන

යාම ඇපිරු බව උනුරු කොරියාව දැන්නා නිසා මවුන් ඇමරිකාවට ඉදිරිපත් කළේ එත් යෝජනයක්. න්‍යාජීක අවශ්‍ය වැඩිසැහැන් සම්බාධක අංශ අත්තිවුවීමට තමන් සුදුනම් බව එහිදී ඔවුන් පැවුසුවා. එහෙත් එයට උනුරු ඇමරිකාව ද සම්බාධක යම් ප්‍රමාණයක් උනුරු කළ යුතු බැවි ප්‍රකාශ කළ. මේ ආකාරයෙන් න්‍යාජීක අවශ්‍ය සහ සම්බාධක උනුරු කිරීම එකිනෙකට සමාන්තර ව කොටසින් කොටස ඉදිරියට යා හැකි බව යි ඔවුන් යෝජනා කළේ. එහෙත් එයට ඇමරිකාව එතරම් එකතාවක් දකුවුවේ නැහැ. මෙහිදී දෙපාර්ශ්වයට ම එකිනෙකා ගැන විශාල අවශ්‍යාසයක්, සැකයක් තිබෙන බව පැහැදිලි යි. මේ ප්‍රථමය වියදා ගැනීම සඳහා පැහැදිය කාලයේ වුමින් සහ කිම් ජෝ-ඳන් එක් වරක් සිංගප්පූරුවේදීන් තව වරක් වියටිනාමයේදීන් වුනු ගැසි සාකච්ඡා කළන් ඒ කිසිවතින් එලක් වුවෙන් නැහැ. ඒ අනුව මේ සාකච්ඡා ක්‍රියාදාම එකතාව බව යි. එය දිරිස හමුවක් නොවනු ඇති බවත් ද තමාව අවශ්‍ය වන්නේ 'හෙලෝ' කියා අනට අන දී කිමිව සුහදාව පළ කිරීමට පමණක් බවත් ද මුහු එම්ඩින් ඇරායා තිබෙනා. කෙසේ වෙතන් කිම් ජෝ-ඳන් ද මේ 'සැකිනා ඇරපුම' ඉතා සුහදා ව පිළිගත් බව පෙනුණු ඇතර ඒ අනුව මුහු වුමින් හමුවනු පිණිස උනුරු-දකුණු දේ සීමාවට පැමිණිය. මුදින් දෙදෙනා අතට අන දැන්නේ දේ සීමාව දෙපැන්නේ සිටිනු යි. එහෙත් එහිදී කිම් වුමින් ට ඇමරිකාව යෝජනාවක් කළ. ඒ, 'මෙ මේ සීමාව පැන මේ පැන්ත ආවොත් එසේ කළ පළමු ඇමරිකානු ජනාධිපතිවරයා මබ වනු ඇති' යන්න යි. වුමින් ද කිමිගේ මේ සුහදා ඇරපුම පිළිගතින් දේ සීමාව පැන උනුරු කොරියාවට ඇතුළුව වුණා. ඇමරිකාවේ ධෙළ මන්දිරයට පැමිණන ලෙස වුමින් එදින කිමිව ඇරපුම කිරීම ද තවත් විශේෂ සිදුවීමක් වුණා. දන් ක්විරුන් බලා සිටින්නේ මේ ක්‍රියාදාමයේ රාළු පියවර කුමක් වනු ඇත් ද යන්න යි.

පල්ලෙන තත්ත්වකට පත් ව තිබෙන බව පැවුසිය හැකි යි. එහෙත් වුමින් සහ කිම් යන දෙදෙනාට ම ඇත්තේ ඉක්මනින් යම් විසඳුමකට එලැඹිමේ ව්‍යවමනාවක්.

කෙසේ වෙතන් 2018 සිංගප්පූරුවේදී සහ 2019 පෙබරවාරියේ වියටිනාමයේදී පැවුති සාකච්ඡාවලින් පසු දෙදෙනා හොඳ මිතුරුන් දෙදෙනකු බවට පත්

ව තිබෙන ආකාරයකුන් පෙනෙන්නට තිබෙනවා. මුළුන් අතර සිදු හැඳිය හමුවන් වුමින් උනුරු කොරියාවට පා තැබීමෙන් මුවුන්ගේ මේ මිතුකිලි බව පිළිවුතු කරන අවස්ථාවක් ලෙස ද සැලකිය හැකි යි. බොහෝ දෙනකු විස්මයට පත් කළ මේ සිදුවීමට මුළු පුමුවෙළි වුමින් විසින් පැවුතු පුමුවීමට මුළු පුරුෂ ලැබුවේ වුමින් විසින් පැවුතු දිනය සු අතර එයින් පසු වුමින් දකුණු කොරියාවට පැමිණිමට නියමිත ව තිබුණා.

ජ්‍යාහයෙන් පිටත විමට පෙර මුහු ඇපුරු සටහනක් සිය විවිර් ගිණුමේ සටහන් කළ. එහි සඳහන් වුයේ උනුරු කොරියානු නායක කිම් මේ සටහන යුතුවහොත් තමා උනුරු කොරියා - දකුණු කොරියා ගැසිමට අදහස් කරන බව යි. එය දිරිස හමුවක් නොවනු ඇති බවත් ද තමාව අවශ්‍ය වන්නේ 'හෙලෝ' කියා අනට අන දී කිමිව සුහදාව පළ කිරීමට පමණක් බවත් ද මුහු එම්ඩින් ඇරායා තිබෙනා. කෙසේ වෙතන් කිම් ජෝ-ඳන් ද මේ 'සැකිනා ඇරපුම' ඉතා සුහදා ව පිළිගත් බව පෙනුණු ඇතර ඒ අනුව මුහු වුමින් හමුවනු පිණිස උනුරු-දකුණු දේ සීමාවට පැමිණිය. මුදින් දෙදෙනා අතට අන දැන්නේ දේ සීමාව දෙපැන්නේ සිටිනු යි. එහෙත් එහිදී කිම් වුමින් ට ඇමරිකාව යෝජනාවක් කළ. ඒ, 'මෙ මේ සීමාව පැන මේ පැන්ත ආවොත් එසේ කළ පළමු ඇමරිකානු ජනාධිපතිවරයා මබ වනු ඇති' යන්න යි. වුමින් ද කිමිගේ මේ සුහදා ඇරපුම පිළිගතින් දේ සීමාව පැන උනුරු කොරියාවට ඇතුළුව වුණා. ඇමරිකාවේ ධෙළ මන්දිරයට පැමිණන ලෙස වුමින් එදින කිමිව ඇරපුම කිරීම ද තවත් විශේෂ සිදුවීමක් වුණා. දන් ක්විරුන් බලා සිටින්නේ මේ ක්‍රියාදාමයේ රාළු පියවර කුමක් වනු ඇත් ද යන්න යි.

හොංකොං උණුස්ම් කළ පනතා හඩි

ලැබුවා. එහෙත් විනයේ වෙනත් කළාපවලට වඩා වැඩි නිදහසක් භූක්ති විදිනා කළාපයක් ලෙස සිංහලාං සැලකෙන්නේ. එකම රටක් තුළ මුවත් පාලන තත්ත්ව දෙකක් හ්‍රියාත්මක වහා තත්ත්වයක් මෙහි දුකිය හැකියි. හොංකොං නිල වගයෙන් හැදින්වෙන්නේ 'විනයට අයන් හොංකොං විශේෂ පරිපාලන කළාපය' (Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China) වගයෙනු යි. එහෙත් හොංකොංහි වෙනම ආරක්ෂා ක්‍රමයක්, අධිකරණ පදනම්ක්, ව්‍යවස්ථාධානයක් ආදිය දුකිය හැකියි.

අදා සියාවේ දේශපාලන සිදුවීම අතර පසුගිය දිනවල වඩාත්ම අවධානයට ලක් වූ සිදුවීමක් වුයේ හොංකොංහි හටගන් දුකි හොංසන්සුන්තාවයි. හොංකොං වැසියන් දස දහස් ගණනින් විදි බැස විරෝධිතා ද්ක්වුමින් උදෑස්සෙක් කිරීමට පටන් ගැනීමත් සමඟ පැවති මේ නොසන්සුන්තාව දින ගණනක් කිසේසේ ඉදිරියට ඇදි හියා. මෙය සැලකුණේ හොංකොංහි මැත කාලයේ හටගන් සුවිසල් ම විරෝධිතා ව්‍යාපාරයක් හැරියටයි.

විශේෂයෙන් තරුණ පරපුරු උදිරිය වැඩි වගයෙන් සහභාගි වූ මේ විරෝධිතා ව්‍යාපාරයේදී පොලිසිය සහ විරෝධිතාකරුවන් අතර ඇති වුණේ විභාල වගයෙන් ගැවුම්. එහි දී කුදා ගැස්, රබරු උණ්ඩ්, ජල ධාරා මගින් ප්‍රහාර එල්ල කිරීමට මෙන්ම බොහෝ

දෙනාකු අත්අඩංගුවට ගැනීමට දා ආරක්ෂක අංශ පියවර ගන්නා. විදිවල විරෝධිතා ද්ක්වුමෙන් නතර නොවී සමඟ විරෝධිතාකරුවන් එහි පාර්ලිමේන්තු ගොඩනැගිල්ලට පවා කඩා වැදි එයට හානි සිදුකිරීමට පටන් ගැනීමත් සමඟ තත්ත්වය වඩාත් දුරුණු මට්ටමකට සි ලැඟා වුණේ.

ලෝකයේම අවධානය දිනාගත් මේ විරෝධිතා ව්‍යාපාරයට හේතු වූ කාරණය වුයේ හොංකොං පාලකයන් ගෙන එන්නට සුදුම් වූ එක්තර නීති සංශේධනයක්. හොංකොං යනු වෙනම රටක් නොවන බවත් එය විනයේම කොටසක් ලෙස පවතින්නක් බවන් මෙහි දී මුළුන්ම සිහිපත් කළ යුතුයි. කළක් මුත්‍රානායයේ යටත් විෂයක් ලෙස පැවති හොංකොං කළාපය පසුව 1997 වසරේ මුත්‍රානාය විසින් නැවත විනයට හාර දෙනු

කෙසේ වෙනත් හොංකොං පාලකයන් ගෙන එමට සුදුනම් වූ අලුත් නීති සංශේධනය එහි උද්දේශන නීතියට (Extradition Law) සම්බන්ධ වුවක්. මේ සංශේධනය අනුව කිසියම් වරදක් සම්බන්ධයෙන් පෝද්දානා ලැබ හොංකොංහි එදි සිටින මුද්‍රිතයකු විනයට අවශ්‍ය වුවහාන් මුළු හෝ ඇය හෝ තමන්ට හාර දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටීමට විනයට හැකියාව ලැබෙනවා. ඒ අනුව ඒ සම්බන්ධයෙන් යම් නීතිමය බැඳීමක් හොංකොං රුපයට ඇති වෙනවා. මේ නීතිය අදා වන්නේ මිනිමැරුම් සහ ඇති දුෂ්‍රණ වැනි අපරාධ සම්බන්ධයෙන් පෝද්දානා ලැබ සිටින අයට පමණක් බවයි පැවසෙන්නේ. එහෙත් ඒ කතාව පිළිගැනීමට හොංකොංහි විරෝධිතාකරුවන් එතරම් සුදුනම් බවක් පෙනුණේ නැහැ. ඔවුන් කියන්නේ මෙය දේශපාලන

විරැද්ධිවාදීන් මරදනය කිරීම සඳහා ද හොංකොං සහ වින බලධාරීන් යොද ගනු ඇති බවයි.

හොංකොං කළුපය ඩැක්සි විදුම් සිටින සාපේශ්‍ය තිදහස කෙමෙන් කෙමෙන් උදුරා ගැනීමට විනය උත්සාහ ගනීමින් සිටින බව දැන් කාලයක සිටීම හොංකොංහි ඇතැම් පාර්ශ්ව කියමින් සිටින කාරණයක්. මේ නීති සංශෝධනය ද එහි එක් පියවරක් හැරියටයි මුළුන් සළකන්නේ. හොංකොංහි නීති පද්ධතිය තුළට විනය ඇතුළු විමක් ගැටියටත් ඇතැමූන් මෙය හඳුන්වා ගෙනවා. මෙහි නීති සංශෝධනය මිනිමරුවන් සහ ස්ථීර ද්‍රාපකයන් වැනි අයට අදාළ වන්නක් ලෙස සඳහන් වුවත් විනයේ ආධිපත්‍යයට එරෙහිව අරගල කරන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ත්‍රියාකාරීකයන් මරදනය කිරීමට ද මෙය යොද ගනු ඇති බවයි මුළුන් වෛද්‍යනා කරන්නේ. හොංකොං කළුපය දැනට පවතිනවාට වඩා වැඩි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී හිමිකම් දිනාගැනීම සඳහා දැන් කාලයක සිටීම විවිධ දේශපාලන ව්‍යාපාර හිඳාත්මක වෙමින් නිබෙන බව රෘසක් නොවේයි.

හොංකොං කළුපයේ නායකයා හැදින්වෙන්නේ ප්‍රධාන විධානීයකයා (Chief Executive) ලෙසයි. දැනට එම තනතුර හොංකොංනේ කෙරී ලැමි. ඇය කාන්තාවක්. ලැමි විනයට වුවමනා ලෙස කටයුතු කරන කෙනකු ලෙසන් කළුලක සිට ම වෛද්‍යනා ගැනීමෙන්. එමෙන්ම හොංකොංහි නායකයා තොරන්නේ එරට වැයියන්ගේ ජන්දයන් නොවීම වැනි කාරණා ද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය වෙනුවෙන් සටන් කරන පාර්ශ්වවල දැඩි විරෝධයට ලක්වන කරුණු බව සඳහන් කළ හැකියි. එහි නායකයා හෝ නායිකාව හෝ තොරන්නේ සිමිත පිරිසකින් සැයුම් ලත් කමිටුවකින් වන අනර එහි සිටින බුදුතරය වින තිතවාදීන් බවයි පැවැසන්නේ. මෙවැනි කාරණා නිසා ද වින ආධිපත්‍ය ගැන හොංකොං

තුළ පවතින්නේ යම් විරෝධයක්. මේ අනර හොංකොං සම්පූර්ණයෙන් ම විනයෙන් තිදහස් විය යුතු බව පවසන කණ්ඩායුම් ද එහි නැතුවා ම නොවේයි. හොංකොං පාලකයන් ගෙන එන්නට සැරසුණු උද්රිපත නීති සංශෝධනයට විරෝධතා මතු වුයේ මේ පුරුෂ පසුවීම තුළයි.

කොස් වෙනත් මේ විරෝධතා සම්බන්ධයෙන් අදහස් දක්වා මේ හොංකොං සහ වින බලධාරීන් පවසා

බවයි. එමෙන්ම විනයේ වුවමනා එපාකම් මත කටයුතු කරන ප්‍රධාන විධානීයක කෙරී ලැමි එම දුරයෙන් ඉවත් විය යුතුය යන්නා ද මුළුන්ගේ තවත් ඉල්ලිමක් වුණා. විරෝධතා විභාග් උණුසුම් වෙදැදි නීති සංශෝධනය තාවකාලිකව හකුලා ගැනීමට හොංකොං පාලකයන් පියවර ගන්නා. එහෙත් එයින් පසුව ද විරෝධතා දිගටම ඉදිරියට ගියේ එය තාවකාලිකව නොව සඳුකාලිකවම ඉවත් කර ගන යුතු බව පවසමින්.

නිවුමෙන් මේ පිටුපස බටහිර බලවේග සිටින බැවි විශ්වාස කරන බව. මේ කළුපය තුළ විනය සතු බලය අධිපත් කිරීමට බටහිර බලවේගවලට අවශ්‍යව ඇතැයි යන වෛද්‍යනාට කළුලක පටන් විනය පැත්තෙන් කියුවෙන කනාවක්. පසුයිය කාලයේ හොංකොංහි විරැදුඩ පස්සවල පිරිසක් ඇමරිකාවට ගොස් එහි උප රනාධිපති මධික් පෙන්ස්, රාජ්‍ය උග්‍රකම් මධික් පොම්පෙයේ වැනි අය මුණ ගැයි තිබුණා. මෙවැනි කාරණා ද තමන්ගේ තරකය සාධාරණීකරණය කරනු මිණිස වින පාර්ශ්වය යොදාගෙන තිබෙනු දැකිය හැකි යි.

කොස් වෙනත් විරෝධතාකරුවන්ගේ ඉල්ලිම වුයේ හොංකොං මත විනයේ බලපෑම දැඩි කරන ඉහත නීති සංශෝධනය ඉවත් කරන යුතු

හොංකොං කළුපය ඩැක්සි විදුම් සිටින සාපේශ්‍ය තිදහස කෙමෙන් කෙමෙන් උදුරා ගැනීමට විනය උත්සාහ ගනීමින් සිටින පාර්ශ්ව ද සංශෝධනය තාවකාලිකව හකුලා ගැනීමට හොංකොං පාලකයන් පියවර ගන්නා. එහෙත් එයින් පසුව ද විරෝධතා දිගටම ඉදිරියට ගියේ එය තාවකාලිකව නොව සඳුකාලිකවම ඉවත් කර ගන යුතු බව පවසමින්.

ඒ අනර කෙරී ලැමි ඉවත් විය යුතුය යන ඉල්ලිම ද දියින් දිගටම ඉදිරිපත් වුණා. මෙහි කුයුවාපේනියක් සිදු වුයේ විරෝධතාකරුවන් හොංකොංහි පාර්ලිමේන්තුව වටකර එයට කඩා වැදි භාති සිදුකිරීමන් සමඟයි. එම අවස්ථාවේ ආරක්ෂක අංශ වඩාන් දැඩි හිඳාමාරු ගනීමින් එය මරදනය කිරීමට කටයුතු කළා. තත්ත්වය තවත් උත්සන්න වුවා නම් මිනිස් සාහන පවා සිදුවීමට ඉඩ තිබු බවයි ඇතැමූන් බිඟ පළ කළේ. කොස් වෙනත් පසුව විරෝධතාකරුවන් විසිර ගිය අනර මේ සටහන ලියන අවස්ථාව වනවිට යම් තිහුවියාවක් ඇති එ තිබු බවක් දක්නට ලැබුණා. එහෙත් ඇතැමූ නිරික්ෂකයන් සඳහන් කරීම් සිටියේ නැවත කොයි මොංගානක හෝ විරෝධතා පැන නැගිමේ අවදානමක් පවතින බවයි. **නිහාල් පිරස්**

සම්පූර්ණවාදී සමාජයක සිමින් සම්පූර්ණ කුමයෙන් ක්ෂය වී යාමන් සමග මත අවශ්‍යතාව සපුරා ගැනීම පිළිබඳ ගැටළුවකට මුහුණේමට සිදු වීම සාමාන්‍ය කරුණක්. මේ සඳහා විකල්ප විමුදුමක් ලෙස නිල ආර්ථිකයක් කරා යාමට වර්තමානයේ ලෙවා බොහෝ රටවල් යොමු වී තිබෙනවා. එහි සාගර ජීවින් හා ජීවින් නොවන සාගර සම්පත් මත ආර්ථිකය ගොඩ නාගා ගැනීමට කටයුතු කිරීම යි. මෙහිදී සිදු වන්නේ සමුද්‍රය හා වෙරළාසන්න පරිසර පැද්ධතිවල සහපුවැන්ම සංරක්ෂණය කරමින් ආර්ථික වර්ධනය, වැශිදියුණු කරන ලද ජීවනෝපාය සහ රැකියා සඳහා සාගර සම්පත් තිරසර ලෙස උපයෝගී කර ගැනීම යි. ඒ අනුව වර්තමානයේ වෙරළ ක්‍රියා හා සාගරය ආශ්‍රිත බොහෝ රටවල් මේ සඳහා යොමු වී තිබෙන්නේ ජාත්‍යන්තර නීති, අණකත්, ප්‍රයුත්ති, සම්මුළුවලට එකතුවාව ද්‍රාප කරමින්.

කෙසේ වෙනත් ඒ සඳහා යොගා සමුද්‍රය පරිසර පැද්ධතියක් අප සතු ව තිබේ ද යන්නයි එ ලෙට අප මුහුණදෙන ගැටළුව වන්නේ. තුළන

සමුද්‍රය අගියෝගවලට මුහුණදීමට දුපත් රාජ්‍යයක් වන ශ්‍රී ලංකාවට ද සිදු වෙනවා. කිලෝ මීටර් 1700ක වෙරළ තීරයක් සහ ගොඩිවිම මෙන් අව ගුණයක් විශාල අනෙක ආර්ථික සාගර ක්‍රියා පෙන්වනු ලබයි. ඒ අනු ම රියෝ 20 සමුද්‍රවිදී හඳුනා ගැනුණු තිරසර සංවර්ධන අභිමර්යර අනුරින් 14 වැනි අභිමර්යර ලෙස යොර්නා එ ඇත්තේ 2030 වසර වන විට තිරසර සංවර්ධනයක් උදෙසා සාගර, මුහුදු හා සමුද්‍රය සම්පත් සංරක්ෂණය හා තිරසර හා විනයට යොමුවීම පිළිබඳ ව යි.

විශේෂයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට දුපත් රාජ්‍යයක් ලෙස මේ ඉලක්කය වෙන ලැයාවීමේදී ජය ගත යුතු අගියෝග තිබෙන්නේ යසක්. 2019 වසරේ මාරුතු මස 15 වැනි දින කෙන්සාවේ නඩිරෝන් තුවර පැවැති ජගත් පරිසර සමුද්‍රවිදී ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයා මේ සඳහා සූදානම පැහැදිලි කළේ කළඩාලාන තිරසර ලෙස කළමනාකරණය කිරීමටත් සමුද්‍රය කසල හා ක්‍රුෂ්‍ර ප්‍රලාභීක කළමනාකරණය කිරීමටත් කටයුතු කරමින් මේ සඳහා ප්‍රවේශය ලබාගෙන

සුරක්මු සයුරු සම්පත්

පොදුරාජස මණ්ඩලිය නිල් ප්‍රඟුල්තිය යටතේ කබොලාන සහ ගාක ප්‍රතිශ්යාපනය කිරීම පිළිබඳ ව පිහිට වූ කාර්යකාධින බලකායේ ප්‍රයෝගාමියකු ද වන ශ්‍රී ලංකාව නිල හරින ප්‍රවේශය අනුව යම්න් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට හා ක්‍රියාත්මක කිරීමට තීම මට්ටම්න් මේ වන විට පියවර ගෙන නිබෙන බවත් ජනාධිපතිවරයා තවදුරටත් අවධාරණය කළා. මේ අනුව ඒ සඳහා කටයුතු කිරීම සි වර්තමානයේ අප කළ යුත්තේ.

නිබෙන බවත් පෙන්වා දැමීන්. එසේ ම පොදුරාජස මණ්ඩලිය නිල් ප්‍රඟුල්තිය යටතේ කබොලාන සහ ගාක ප්‍රතිශ්යාපනය කිරීම පිළිබඳ ව පිහිට වූ කාර්යකාධින බලකායේ ප්‍රයෝගාමියකු ද වන ශ්‍රී ලංකාව නිල හරින ප්‍රවේශය අනුව යම්න් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට හා ක්‍රියාත්මක කිරීමට තීම මට්ටම්න් මේ වන විට පියවර ගෙන නිබෙන බවත් ජනාධිපතිවරයා තවදුරටත් අවධාරණය කළා. මේ අනුව ඒ සඳහා කටයුතු කිරීම සි වර්තමානයේ අප කළ යුත්තේ.

සාමූහික විහානාව

පානුවේ පාශ්චායන් 70%ක් සමන්වීන වන්නේ මහා සාගරය වන අතර ගොලිය ජල සැපයුමෙන් 97%ක් ම මහා සාගරය මගිනු සි සිදු වන්නේ. මේ නිසා විශේෂ වැදුගත්කමක් එයට තිමි වෙනවා. එසේ ම කාබන් රිමෝවනයෙන් 1/4ක් පමණ සාගරය මගින් අවශ්‍යාත්‍යය කර ගන්නා අතර සකස්සිතන් 60%ක් නිකුත් කරන්නේ ද සාගර ජලය මගින් මුහුදු රු. උදුම් මගින් බලක්ති උත්පාදක

අවශ්‍යකාව සපුරා ගැනීමට ද මෙහි නිබෙන්නේ ඉහළ විහානාවක්. පොදුල ඉන්දින, කුලුසියම් කාබන්ට්, ප්‍රඟු වැනි ද්‍රව්‍ය ද සාගරයෙන් සැපයෙනවා. මුහුදු මාර්ගයෙනු සි 90%ක් පමණ හා මේ ප්‍රවාහනය සිදු වන්නේ. එමෙන් ම මිලියනයක ජනනයකට යකියා අවස්ථා ජනනය වන අතර බිලියනයකට වැඩි පිරිසක් ප්‍රෝටීන් අවශ්‍යකාව සපුරා ගන්නේ මුහුදු ආහාර මගින්. ඇල්ටි, මුහුදු තාණ වැනි සාක මගින් ඉටු වන්නේ ද පුවිණේ කාර්යයක් වන අතර කොරළුපර මුහුදු ක්‍රින්ගේ පැවැත්මට ඉනාමත් අවශ්‍ය සි. වැළි සහිත වෙරළ, කබොලාන, ලවණ වගුරු නිමි, කලපු, මෝය වැනි සුරිගණී පරිසර පද්ධති වෙරළාක්‍රිය ව තිරමාණය වී කිහිමන් පාරිසරික සම්බුද්ධිතාව යක ගැනීමට ඉනා වැදුගත්.

එහෙත් මෙවැනි විහානාවක් පවතින මහා සාගරයේ සම්බුද්ධිතාවට හානිකර බලපැමි එල්ල වෙමින් පවතින බව සි පරිසර විද්‍යායායන්ගේ සඳහන. වසර මිලියන 300කට වඩා වේගයෙන් මුහුදු ජලය ආම්ලික වෙමින් පවතින බවත් කාබන්

රිමෝවනය මේ සිදුවන වේගයෙන් රියලාන් 150% ඉනෙකින් ආම්ලික විය හැකි බවත් අනුරුද ඇගවෙන බව සි සමුද්‍රය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරීයේ සාමාන්‍යයාධිකාරී ආවාර්ය පි. ඩී. ටරනි ප්‍රදින් කුමාර පෙන්වා දෙන්නේ. ඒ අනුව මේ වන විට මුහුදු පක්ෂීන්, මුළුන්, සමුදු ක්ෂීරපාදින් වැනි මුහුදු ක්‍රින්ගේ පැවැත්මට එය බෙහෙවින් බලපාන අතර කොරළුපර විරෘජනය එමින් එහි අනුරුද එලයක්. මැනකදී ආවාර්ය පි. ඩී. ටරනි ප්‍රදින් කුමාර තොරතුරු අනාවරණය කළේ එහි කොරල් පවතින්නේ 10%ක ප්‍රමාණයක් බවට. මෙය ඉනා අවශ්‍යකම් තත්ත්වයක්. මිට අමතර ව ගොලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාමේ අනුරුද එලයක් ලෙස අධිස් කදු දිය වී යාමෙන් සාගර ජල මට්ටම ඉහළ යාමන් ඇති කරන්නේ අහිතකර ප්‍රතිච්ඡාක.

වෙරළ හා සමුදු දූෂණය

වෙරළ කළාපයේ හා සාගරයේ සිදු වන දූෂණය සම්බන්ධයෙන් කරුණු විමසිමේදී 90%ක් සිදු වන්නේ ගොඩිම තුළ සි. එහිදී

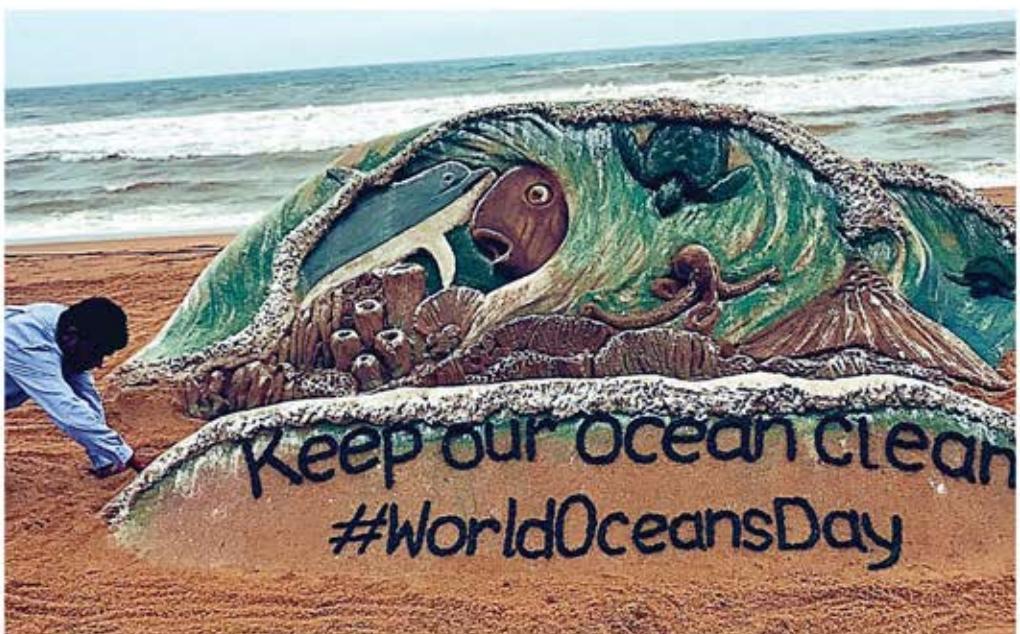
80ක් ගොඩිම දූෂණය වන්නේ මලාප්‍රහන ඇතුළු වෙනත් මාර්ගවලින්. කරම්ත්තාලාවලින් නීතින් වන රසායන දුටු. කැපි රසායන, ඉවත්තන ජ්ලාස්ටික් බැං, බෝතල් ඇතුළු තොදිරන අපද්‍රව්‍ය දී දූෂණ ද්‍රව්‍ය ලෙස සිසුලකෙන්නේ. මේ නිසා අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේදී එවා සුරක්ෂිත ව බැහැර කිරීම් පාරිසරික භාවිත අවම ද්‍රව්‍ය හා විනයට ගැනීම් වැදගත් වෙනවා.

සමුද්‍ර කළාපයේ සිදු වන දූෂණයට වගකිව පුදු වන්නේ නීතිවිරෝධී යිටර කටයුතු, සංචාරකයන්ගේ වැරදී වර්යා මෙන් ම නාවිත ගමනා ගමන කටයුතුවලදී සිදු වන ඇතුම් අපරික්ෂාකාරී ස්ථාවනු යි. මුහුදේ නැව් මතින් විසිරෙන තෙල් ප්‍රධාන දූෂණකාරකයක්. මෙහිදී ජ්ලාස්ටික් මෙටික් වොන් 8ක් පාරිශික ව සාගරයට මුදාහරින බවට තොරතුරු වාර්තා වන අතර ඉන් වොන් 23600ක් ම මයිසේ ජ්ලාස්ටික් ලෙස සිහුනා ගැනෙන්නේ. මෙහි හයානකතම ප්‍රතිඵලය වන්නේ මයිසේ ජ්ලාස්ටික් මුහුදු ජීවීන්ගේ ආහාර සමාග මිශ්‍ර විමෙන් සිදු වන විෂ හේතුවෙන් එම සතුන් එම සතුන් එය යාම.

මැනකදී ශ්‍රී ලංකාව හඳුනා ගැනුනේ සාගරයට ජ්ලාස්ටික් මුදාහරින ලෝකයේ 5 වැනි රට ලෙස. එය නිවැරදි ගණනය කිරීමක් තොවන බව සිදු මුදුරිය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරියේ කළමනාකරු (මෙහෙයුම්) ජගත් ගණයේකර පෙන්වා දෙන්නේ. එක් ප්‍රදේශයකු දිනකට අපද්‍රව්‍ය කිලෝ ගෝම 5.1ක් මුදාහරින අතර ඉන් 9% ක් ජ්ලාස්ටික් ලෙස සලකීමු සිදු එම ගණනය කිරීම සිදු කර නීතෙන්නේ. එහෙත් ප්‍රදේශයකු දිනකට ජනනය කරන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය කිලෝ ගෝම 10 අඩු යි. කොසේ වෙනත් එය නිවැරදි කිරීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරමින් සිටින බව පවසන ජගත් ගණයේකර අවධාරණය කරන්නේ ගණනය කිරීම වැයදී වුවත් ජ්ලාස්ටික් බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් අප දුඩී අවධානයක් යොමු කළ පුදු බව.

කොසේ වෙනත් මේ සුදුරිය අහියෝගවලට මුහුණදීමට දුපත් රාජ්‍යයක් වන ශ්‍රී ලංකාවට ද සිදු වෙනවා. කිලෝ මිටර් 1700ක ලෙරල තීරයක් සහ ගොඩිම මෙන් අට ගුණයක් විශාල අනන් ආර්ථික සාගර කළාපයක් හිමි ශ්‍රී ලංකාවට මේ ඔස්සේ නෙලා ගන හැකි සම්පත් ද ඉතා විශාල යි. මේ අනන් ආර්ථික කළාපය අපට හිමි ව ඇත්තේ එක්සත් ජාතියෙන් සාගර නීති පිළිබඳ ප්‍රයුෂීතිය අනුව යි. ඒ, 1976 වසරදී, සිලිකා වැළැ මෙන් ම ශ්‍රී ලංකාව අවට මුහුදු කළාපයේ මුතු බෙල්ලන් ද ගහන නිසා ආර්ථිකයට එමතින් ලබා දෙන්නේ ඉහළ දායකත්වයක්. මේ අනන් ආර්ථික

ගෙන නීතෙන්නේ පියවර රසක්. 2009 වසර සිට නිල වශයෙන් ලෝක සාගර දිනය සැම වසරක ම ප්‍රති මස 14 වැනි දා සමරතු ලබන්නේ සාගරයේ වැදගත්කම අවබෝධ කර ගනීමින් එය පුරුෂීමට ජනතාවලදී සහායින්වය ලබා ගැනීමේ අරමුණිනු යි. එසේ ම සැම වසරක ම සැප්ත්මැබර වස තුන් වැනි සෙනසුරාදා දිනය නම් කර නීතෙන්නේ ජාත්‍යන්තර ලෙරල පිරිසුදු කිරීමේ දිනය ලෙස යි. 1986 වසර ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ වෙක්සාස් වෙරල ප්‍රදේශය පිරිසුදු කිරීමට ස්වේච්ඡාවන් 2800ක පමණ පිරිසක් සහායි විමෙනුයි මේ වැඩිසටහන ඇරඹි ඇත්තේ. ලෝක

කළාපය විහිදෙන්නේ ගොඩිමේ පාදක රෝකයේ සිට මුහුදු දෙසට නාවික සැතපුම 200ක් දක්වා යි. ඉදිරියේදී ගොඩිමේ මෙන් අට ගුණයක් වන මේ අනන් ආර්ථික කළාපය 23 ගුණයක් දක්වා වැඩි කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන්නේ එක්සත් ජාතියෙන් වෙන කරන ලද ඉල්ලීමකට අනුව යි.

සමුද්‍ර දූෂණයෙන් වැළැකීම

මේ වන විට ලෝකයේ ලෙරල හා සමුද්‍ර දූෂණය වළක්වාලීමේ අරමුණින්

ප්‍රජාව තනි තනිවන් කණ්ඩායම් ලෙසන් සැපු ව සහායි කරවා ගනීමින් මේ දුමින ස්ථාකාරකම්වලින් ඉවත් කර ගැනීම සිදු ඇමුණ.

2018 වසර ජාත්‍යන්තර ලෙරල පිරිසුදු කිරීමේ දිනයේදී Ocean Conservancy නම් රාජ්‍ය තොවන ආයතනය විසින් ඒ ඒ රටවල් දුක් වූ දායකත්වයෙන් සකසන ලද වාර්තාවට අනුව ලෙරල තීරයෙන් එකතු කරන ලද වැඩිම අධිකමය වූයේ සියලුම කොට යි. සොයින් බැං, ජ්ලාස්ටික් බෝතල් හා මුදී

Top 10 ITEMS COLLECTED

1. CIGARETTE BUTTS

2,412,151

2. FOOD WRAPPERS

1,739,743

3. PLASTIC BEVERAGE BOTTLES

1,569,135

4. PLASTIC BOTTLE CAPS

1,091,107

5. PLASTIC GROCERY BAGS

757,523

6. OTHER PLASTIC BAGS

746,211

7. STRAWS, STIRRERS

643,562

8. PLASTIC TAKE OUT/AWAY CONTAINERS

632,874

9. PLASTIC LIDS

624,878

10. FOAM TAKE OUT/AWAY CONTAINERS

580,570

(Ocean Conservancy ආයතනය මගින්
ජාත්‍යන්තර වෙරළ පිරිසිදු කිරීමේ දිනය
නිමිත්තෙන් නිකුත් කළ 2018 වාර්තාව)

ඒ අතර වෙනවා, සැම වසරක ම සිදු කෙරෙන මේ ගණනය කිරීම් අනුව පෙනී යන්නේ දිනෙන් දින පරිසරයට මූද හැරෙන තොදුරන අපුරුෂ ප්‍රමාණය වැඩිවිම් ප්‍රවන්තාවක්. මේ නිසා මේ තත්ත්වයෙන් මිදිමට ගෝලිය වශයෙනුන් තන් තනි ව රටවල් වශයෙනුන් මේ වන විටත් කටයුතු කිරීමට පියවර ගෙන තිබෙනවා. එහිදී කිසිදු රටකට මේ අහියෝගය තනි ව ජය ගන්නට බැහැ. ජාත්‍යන්තර, සම්මුති, ප්‍රයුජ්‍යා රීඛ වන්නේ ඒ අනුව සි.

ගෝලිය පිවිසුම

වෙරළ කළාපය හා සමුද්‍ර දුෂ්‍යතා වළක්වා ගැනීමේ අරමුණින් ජාත්‍යන්තරව එලඹුණු සම්මුති අතර 1973 වසරේ අන්සන් කරන ලද තොකා මගින් සිදුවන දුෂ්‍යතා වැළැක්වීම සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය (MARPOL) ඉතා වැදගත්. එහි ශ්‍රී ලංකාව නිතා සාමාජිකයු වන්නේ 1997 වසරදී සි. සාගර නිතිය පිළිබඳ එක්සන් ජාතින්ගේ සම්මුතිය ද එවැන්නක්. එක්සන් ජාතින්ගේ ආභාර හා කාලීකර්ම සංවිධානයේ අනුකූලතා ගිවිසුම සකස් ව ඇත්තේ ජාත්‍යන්තර මූළුලද්‍ර දීවර මෙහෙපුම සම්බන්ධයෙනු සි. එයට අනුව දීවර යානුවක් ජාත්‍යන්තර සංරක්ෂණ හා කළමනාකරණ පියවර අනුගමනය කළ යුතු සි. ශ්‍රී ලංකාව 2014 වසරදී සි මේ සිවිසුමට එකතුවාව පළ කර තිබෙන්නේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව විසින් ජාතික ස්ථානාකාරී සැලැස්මක් සකස් කර තිබෙන්නේ එක්සන් ජාතින්ගේ ආභාර හා කාලීකර්ම සංවිධානයේ ජාත්‍යන්තර ස්ථානාකාරී සැලැස්මට අනුකූලව සි.

දීවර හා ජලය සම්පත් පනත මගින් ශ්‍රී ලංකාවට අයන් මූහුදු කළාපයේ දීවර කටයුතු කළමනාකරණය සිදු වෙනවා. මගින් ඩිජිනමිට් ඇතුළු ප්‍රපුරන ද්‍රව්‍ය තහනම, මන්සු හා සාගර පෙළව ටිවිධින්වය රැක ගැනීම, මන්සු සංරක්ෂණය වැනි කාරණා සමුද්‍ර දුෂ්‍යතා වළක්වා ගැනීමට ඉතා වැදගත් වෙනවා.

2008 අක 35 දුරන සමුද්‍ර දුෂ්‍යතා වැළැක්වීමේ පනත මගින් සමුද්‍ර දුෂ්‍යතා වැළැක්වීම, අවම කිරීම හා පාලනය කිරීමට අදාළ නිතිමය ප්‍රතිපාදන හැඳුන්වා දී තිබෙන අතර ඉදිරියේදී 'නොකාගන බැලාස්වී ජලය හා අවක්ෂේප කළමනාකරණය හා පාලනය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය-2004' හි ශ්‍රී ලංකාව පාරිභාවකරුවකු එමට සි අපේක්ෂා කරන්නේ. එහි අරමුණ සමුද්‍ර පරිසර හානි අවම කර ගැනීම සි. කෙසේ වෙනත් මෙවැනි ජාත්‍යන්තර සම්මුති හා දේශීය අණපනත් මගින් නිති ගෙනිමන් කළ ද වඩා වැදගත් වන්නේ ඒවා ස්ථානව නැංවීම සි. බොහෝ විට දක්නට ලැබෙන්නේ නිති පොනට පමණක් සිමා වීම මෙන් ම නිතිය මග හඳුන්වන් වෘත්තික ලෙස කටයුතු කිරීමට පෙළසිම සි. මේ නිසා නිතියට අවනත ව මෙන් ම

කටයුතු කළ යුත්තේ තම යුතුකම හා වගකීම හඳුනා ගනිමින්.

ශ්‍රී ලංකික පිවිසුම

ස්වාභාවික හේතු සහ මානව ක්‍රියාකාරකම හේතුවෙන් සිදුවන මේ පාරිසරික සම්බුද්ධිතතාව බැඳීයාම අනාගතයේ අරුමුද රෝක් මතුවීමට බලපාන බව අනිතයේද නොදුන සිටියා නොවේ යි. ඒ නිසා ම සි ලෝක ප්‍රජාව තනි තනිවන් සාමූහිකවත් මේ සඳහා විසඳුම් සෙවීමට කටයුතු කර ඇත්තේ. කෙසේ වෙතත් වර්තමානයේද ද මේ පිළිබඳ අවධානය සොමු කරමින් එලෙස විසඳුම් සෙවීමට සැම රටක් ම උත්සාහ දුරනවා. ශ්‍රී ලංකාව ද ජාතාන්තර සම්මුතිවලට එකතාව පළ කරමින් කටයුතු කරන්නේ පුද්ගල හා ආයතනික වශයෙන් එකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් අනුග මනය කරමින්. 2015 වසරේ පැරිස් සම්මුතියට අත්සන් කරමින් 2030 වසර වන විට ගෝලීය උණ්ණත්වය 2°C ට අඩුවෙන් පවත්වාගෙන යාමට ශ්‍රී ලංකාව සහතික වි තිබුම එම කරුණ සහතික කරන්නක්.

ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 27 (1) වගන්තියට අනුව කියුවෙන්නේ 'ප්‍රජාවේ යහපත උදෙසා රජය පරිසරය ආරක්ෂා කළ යුතු යි. පුරුෂිය යුතු ය. වැඩිදියුණු කළ යුතු ය.' යන්න යි. මේ අනුව වෙරළ හා සාගර ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ කටයුතු කිරීමට අදාළ වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ හා වෙරළ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව. සමුද්‍රය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය වැනි රාජ්‍ය ආයතන මෙහිදී ඉට කරන්නේ නියමු කාර්යාලයක්. එසේ ම රාජ්‍ය නොවන ආයතන මෙන් ම සිටිල් හා පරිසර සංවිධාන ද මේ සඳහා ක්‍රියාකාරී ව මැදිහත් වි සිටිවා. අනෙක් අතර රටේ සැම පුද්ගලයකුට ම මේ සම්බන්ධයෙන් පැවරෙන්නේ සිටිල් වගකීමක්. ඒ බව ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 28 (1) වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ 'ස්වභාව ධර්මය

ප්‍රජා සහභාගිත්වය ඉතා වැදුගත

ච්‍රි. කේ ප්‍රහාත වන්දුකිරීකි

අධිකාරී ජනරාල්
වෛරුප සංරක්ෂණ හා
වෛරුප සම්පත් කළමනාකරණ
දෙපාර්තමේන්තුව

වෙරළ කළාපය ආශ්‍රිත සංවර්ධන කටයුත්වලදී සිදු විය හැකි හානි වළක්වාලමින් එම කළාපය සුරක්ෂිත කිරීම සි එවරුප සංරක්ෂණ හා වෛරුප සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරි තිබෙන්නේ. ඒ, 1981 අංක 54 හා 1988 අංක 64 දුරන පනතින් සංශෝධන 2011 අංක 49 දුරන වෛරුප සංරක්ෂණ හා වෛරුප සම්පත් කළමනාකරණ පනතට අනුව. මධ්‍ය බැඳිය මට්ටමේ සිට මිටර් 2ක් මුහුද දෙසටත් මධ්‍ය වඩිය මට්ටමේ සිට මිටර් 300ක් ගොඩිම දෙසටත් අයන් කළාපය සි වෛරුප කළාපය ලෙස සැලකන්නේ. ගො හා කළප මුහුදට වැවත ස්ථානයේ සිට මිටර් 2ක් අභ්‍යන්තරයටත් දෙපසට මිටර් 100ක් වන්නටත් වන පුද්ගල ද රට ඇතුළත්. මේ වෛරුප කළාපය තුළ යම් රාජ්‍ය හෝ පුද්ගලික හෝ ආයතනයක්, පුද්ගලයෙක් සංවර්ධන කටයුත්තක් කරන්නේ නම් අවසර ලබා ගැනීම අනිවාර්ය කාර්යයක්.

මෙහිදී පනත අනුව වෛරුප පස සිටු දුරක් නම් කර තිබෙනවා. කිලෝමීටර් 1700ක් වන වෛරුප තිරය කළාප 105කට බෙදා තිබෙන අතර එම කළාපවල සිටු දුර එකිනෙකට වෙනස්. ගෝල්ලේස් හෝටලයේ සිට වැළැලුවන් දුම්රිය ස්ථානය දක්වා කළාපයේ මුළු පස සිටු දුර මිටර් 35 යි. එහි සිමා කළ පුද්ගලය මිටර් 25 ක් වන අතර වෙත කළ පුද්ගලය සමන්විත වන්නේ මිටර් 10කින්. මේ අනුව එම මිටර් 10 තුළ ඉදි කිරීම නිති වියේයි යි. එවැනි ඉදි කිරීමක් සිදු

පුරුෂිම හා සංරක්ෂණය කිරීම සැම ග්‍රී ලාංකිකයකු ම සහ පුනුගමනි' යනුවෙන්. මේ නිසා රටේ සැම පාරෝගිකරුවකු ම මෙහි කොටස්කරුවන් වෙනවා.

කොස් වෙතත් ආයතනික මට්ටමින් ගත් විට පුරු සහායාගින්වය ද ලබා ගනිමින් වෙරුල හා සාගර කළාපය යක ගැනීමට වැඩසටහන් යෙක් ක්‍රියාත්මක කර තිබෙනවා. වෙරු සංරක්ෂණ හා වෙරුසාම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙරු කළාපය යක ගැනීම වෙනුවෙන් ඉපු කරන්නේ පුරුශෙක් කාර්යාලාරයක්. වෙරුව්බි කළාපයේ

අනවසර ඉදිකිරීම වැළැක්වීම, මුහුදු බාධාය වැළැක්වීමට වැළි වැට් යෙදීම වැනි ආරක්ෂණ කුමවේද අනුගමනය කිරීම, කඩාලාන වගාච ව්‍යාප්ත කිරීම, වෙරු පිරිසිදු ව පවත්වාගෙන යාම ඉන් කිහිපයක්.

සාගරයේ පුරුශෙක් නාව වෙනුවෙන් සමුද්‍රය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය සි කටයුතු කරන්නේ. විශේෂයෙන් සාගර නීති ගැනීමෙන් කිරීම එහිදී විශේෂ යි. සංවාරක ක්ෂේමුවේ පාරිසරික පුරුශෙක් නාව තහවුරු කිරීමටත් සමුද්‍රය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය කටයුතු කරුමින් සිටින්නේ මේ පිළිබඳ දැනුවත්හාවය ඇති කරුමින් ආකල්ප මධ්‍යහානු විට ටෛප්පූරු වාසියා විට සමුද්‍රය සාගරයේ සැක්කරුව නීතියෙක් සිටින්නේ.

වුවහාන් වරෙන්තු නොමැති ව අන්ථංගුවට ගත හැකි අතර මහෙසුරාන් අධිකරණයෙන් ඇප ලබා ගත නොහැකි යි. මහාධිකරණයට යා පුනු සි ඇප ලබා ගැනීමට. මේ වන විට අනවසර ඉදිකිරීම 1500කට අධික ප්‍රමාණයක් හඳුනාගෙන තිබෙනවා. ඒ සඳහා නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගනිමිනු සිටින්නේ.

වෙරු තීර කළමනාකරණයෙන් අපගේ කටයුත්තක්. මෙහිදී ස්වාධාවික හා මීනිස් ක්‍රියා මධ්‍යන් සිදු වන වෙරු බාධාය වැළැක්වීම ඉතා අවශ්‍ය වන්නේ වෙරු කළාපයේ පැවැත්මට එය තර්ජනයක් වන නිසා. වෙරුවට උෂෙන වැළි ප්‍රමාණය අඩවිමත් අනවශ්‍ය ඉදි කිරීම නිසාත් මේ වෙරු බාධාය සිදු වෙනවා. විශේෂයෙන් තැගෙනහිර මලුවිල් වරාය නියමිත ප්‍රමිතියකට අනුව ඉදි කර නොමැති නිසා උතුරු ප්‍රමේශය දැඩි ලෙස බාධාය සි ලක් වෙන්නේ. මේ නිසා වෙරුව්බි වුවහා ඉදි කර ගල් වැට් දුම්ම සිදු කරන්නේ රට පිළියමක් ලෙස. ග්‍රී ලංකාවට මේ එහා ක්‍රියාමාර්ග ගත නොහැකි යි.

මුහුදු දෙසට වන්න්ට දියකතින ඉදි කිරීම, ඇත් මුහුදින් වැළි ගෙනැවීන් වෙරු තීරය පෝෂණය කිරීම මෙහිදී ගත හැකි අනෙකුත් ක්‍රියාමාර්ග යි. 2015 වසරදී උණවුන වෙරු තීරය මෙලෙස වැළි පෝෂණය කළ වෙරු කළාපයක්. 2017 වසරදී මාර්ටිල සිදු කළ වැළි පෝෂණය සඳහා රුපියල් මිලියන 800ක් වැය කළා. 2019 වසරදී ගල්කිස්ස හා රත්මලාන වෙරු ප්‍රමේශත්, කළතර කැලිචීස් වෙරු තීරයන් වැළි පෝෂණයට රුපියල් මිලියන 800ක් වෙන් කර තිබෙනවා. මෙය සාර්ථක කුමවේදයක්.

හෙවල් ආදිය නිසා සිදු වන වෙරු ජල දුෂණය වැළැක්වීමත් අපගේ තවත් කාර්යයක්. මේ නිසා අපද්‍රව්‍ය මුදු භැඳීමේදී එය නිසි ප්‍රමිතියකට කළ පුනු බවට මුහුන් වෙත උපදෙස් ලබා දී තිබෙනවා. හරින වෙරු සංක්‍රෑතයට අනුව වෙරු පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණය කිරීමටත් කටයුතු කර තිබෙන්නේ එය ආරක්ෂණ පියවරක් වන නිස යි. පානම වැළි කදු සංරක්ෂණ ප්‍රමේශයක් ලෙස නම් කර තිබෙන අතර ම 2019 වසරදී ලේඛන පරිසර දිනය නිමිත්තෙන් ප්‍රත්තිලම පුහුනු පිටිය වැළි කන්ද ද සංරක්ෂණ ප්‍රමේශයක් ලෙස නම් කළා. කොස් වෙතත් අප ගෙන යන මේ ක්‍රියාමාර්ග සාර්ථක වි වෙරු කළාපය පුරුශෙක් ප්‍රමේශයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට නම් පුරුවගේ සහයාගින්වයන් ඉතා වැදගත්.

 මාලා මල්කාන්ති පරණාගමගේ

සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන් ද ක්‍රියාවට නැංවීමෙන්. මේ අනුව මිගලුව කළපුව හා වෙරුල තීරය ආග්‍රිත ව පරිසර සිතාකාමී ලෙස කරුමාන්ත දියුණු කිරීමට මුහුන් පියවර ගෙන තිබෙනවා. මේ වන විට එම ප්‍රලේඛයේ කරවල නිෂ්පාදකයන් පරිසර රෙගුලාධිවලට හා පුත්තිපත්තිවලට අනුකූල ව කටයුතු තරුමින් සිටින බව සි සමුද්‍රය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරියේ තහවුරුව.

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය ද පාරිසරික නීති මගින් මේ සඳහා ආයතනික වශී ගැනීම ඉවු කරනවා. 2018-2025 ජාතික දීවර හා ජලයේ ව්‍යාපෘති ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දැමින් දීවර හා ජලය සම්පත් අඩාත්ථායය මේ සඳහා ප්‍රවේශය ලබාගෙන නීතිමත් විශේෂීත යි. මැෂකදී ඉදිරිපත් කරන ලද 'තීරසර ශ්‍රී ලංකාව සඳහා දැක්ම සහ කුමෝපායික මාවත' මගින් පෙන්වාදී තිබෙන්නේ 2030 වන විට තීරසර ඉහළ මධ්‍යම ආදායම් ලබන, ඉන්දිය සාගරයේ ක්න්ද්ස්ප්‍රාන්ය බවට සාගරය එහිදී ප්‍රමේශ සියලුම සාගරය සියලුම ප්‍රමාණය අඩවියන් ප්‍රාතිශීල්‍ය උග්‍රාහීය ප්‍රමේශ ඔබයා ඇති මාරුගය ආරක්ෂණ ප්‍රමිත අධ්‍යායනය එහිට අනුව සමුද්‍ර අධ්‍යායනය පිළිබඳ අනිවිශ්ච්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් සිනිටුවීමේ අවශ්‍යතාව කුළු පෙනෙනවා. වර්තමානයේ මේ ක්ෂේමුය සිල්බඳ ප්‍රමාණවත් පරෝධ්‍යෙක් යි. මේ සියලුම අවධානය යොමු විය පුනු කරුණක්. විධීනත් අධ්‍යායන හා පරෝධ්‍යෙක් මගිනු සි පවතින ගැටුපු හඳුනා ගනිමින් ඒ සඳහා විසඟුම් සෙවිය හැකිකේ. මේ නිසා තීරසර ලෙස සමුද්‍රය සම්පත් කළමනාකරණය කරුමින් ඉලක්ක වෙත යාමට එවැනි ප්‍රවේශයක් අත්ථවශ්‍ය යි.

මේ අනුව ගෞලීය ප්‍රජාව සම්ගින් එක් ව මේ සම්බන්ධයෙන් එකාබද්ධ ප්‍රවේශයකට අනුව කඩිනීත්ත් ක්‍රියාකාරී විම අනාගතයේ පාරිසරික වගයෙන් එලුයි හැකි පොලි විය යි. සියලුම ප්‍රමිති ප්‍රමේශයක් සියලුම මිලියන 800ක් වැය කළා. 2019 වසරදී ප්‍රමේශ වැළි සිදු කිරීමේ වැඩසටහන් අනුව ඇති අක්‍රියාව ඇති එකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් අනුව සියලුම මිලියන 800ක් වැය කළා. එම සියලුම මිලියන 800ක් වැය සියලුම මිලියන 800ක් වැය කළා.

පරිසර තීක්ෂණ බලවත්

ඩී.ඩී. ජයමහත්න ජයසිංහ
අධිකරණ පත්‍රාලු
මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීය

වෛද්‍ය මධ්‍යම පරිසරය
ආරක්ෂා කර ගැනීම
වෙනුවෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීය
ත්‍රියකරන්නේ සම්බුද්ධ පරිසර ආරක්ෂණ
අධිකරිය (MEPA) හා වෙරළ
සංරක්ෂණය හා වෙරළ සම්පත්
කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව
සමග එකතු යි. විශේෂයෙන්ම වෙරළ
ආයුත වූ ඉදිකොරෙන කරමාන්තයාල
සහ හෝටල් හෝ වෙනත් ඉදිකිරීම්
සම්බන්ධව පරිසර පනතට අනුව
කටයුතු කිරීමට පැවතෙන්නේ මධ්‍යම
පරිසර අධිකාරීයට.

ඒ වෙනුවෙන් අප පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍ර (Environment Protection Licence) නිකුත් කරනවා. වෙරළ කළුපයේ සිදු කොරන කුමන හෝ ඉදිකිරීමක් සඳහා ලබා ගත යුතු ඉදි කිරීම බලපත්‍ර ලබා දෙන්නේ A,B,C යනාදී කාණ්ඩ තුනක යටතේ. ඒ අනුව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීයේ ප්‍රමුඛ ත්‍රියකරනයට ලක්වන්නේ හෝටල් සෙවුරුය අයිති කාණ්ඩයෙම්. වෙරළ කළුපය සම්බන්ධයෙන් ත්‍රියක්මක කොරන මහා පරිමාණ හෝ කොරිකාලීන ව්‍යුහයේ සඳහා අවශ්‍ය පරිසර බලපැංශ තක්සේරුව (Environment Impact Assessment) සැකසීම සහ රට අනුමැතිය ලබා දෙන්නේ වෙරළ සංරක්ෂණය දෙපාර්තමේන්තුව මගින්. පරිසර දුෂණය සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීය නිකුත් කර ඇති ගැසට් නිවේදන අනුව ඒ කාර්යය වෙනුවෙන් සහයෝගය ලබා දීමන් අපගේ මුද්‍රික කාර්යයක්. උදාහරණයක් වශයෙන් ගොට්ටි ව්‍යාපෘතියේ පරිසර බලපැංශ තක්සේරු වාර්තාව සැකසීම වෙරළ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු වන විට රට අදාළ ඇතුළු යෝජනාවලට (පල දුෂණය, වායු දුෂණය, තු කම්පනා)

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීය සම්බන්ධ වුණා. ඒ, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීයේ අනුමැතිය හා නිර්දේශ ලබා දීමට.

සම්බුද්ධ අනුතුරුවලදී පරිසර භාතිය අවම කරගන්න මීපා (MEPA) ආයතනයන් සමග එක් ව කැබිනම් පියවර ගැනීමෙන් අප සතු වගකීමක්. වෙරළ හා සම්බුද්ධ ආයුත කළු කළමනාකරණය, වෙරළ හා වෙරළ කළුප සංරක්ෂණය, සම්බුද්ධ ජ්‍යෙ

**වෙරළ කළුපය
සම්බන්ධයෙන් ත්‍රියක්මක
කොරන මහා පරිමාණ
හෝ කොරිකාලීන ව්‍යුහයේ
සඳහා අවශ්‍ය පරිසර
බලපැංශ තක්සේරුව
(Environment
Impact Assessment)
සැකසීම සහ රට
අනුමැතිය ලබා දෙන්නේ
වෙරළ සංරක්ෂණය
දෙපාර්තමේන්තුව මගින්.**

ආරක්ෂණය ආදි කටයුතු වෙනුවෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීය සැම විට ම ත්‍රියක්මක වන්නේ පරිසර පනතට අනුවයි. එහිදී වෙරළ හා සම්බුද්ධ දුෂණය සම්බන්ධයෙන් මිනුම භාතිකර ත්‍රියාවක සම්බන්ධයෙන් ගත යුතු නිශිලය ත්‍රියමාරුග හෝ උපදේශනය හෝ සම්බන්ධයෙන් වන පියවර වෙත ගොමු වන්නේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරීයේ නිර්දේශ මතයි. මේ අනුව පරිසර ත්‍රියාව අනුව කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය ම කාර්යයක්.

මහේෂ්‍යිකා දිසානායක

ආර.එච්.එම්.ඩී.අවේශ්‍යිකේන්
අධිකරණ මීටරුව
පෙරේ විවිධ ප්‍රාග්ධන කාර්යාලය
මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර
අමාත්‍යත්වය

මෙතුරුව විවිධ ප්‍රාග්ධන මීටරුව
පරිසර පද්ධති අතින් ද පොහොසත් රටක්. රට වතා පිහිටි සාගරයේ සිට විවිධ මුදු උස් මට්ටම්වලින් පුක්ක කදු මුදුන් දක්වා එකිනෙකට වෙනස් මුදු පරිසර පද්ධතිවලින් එය පුක්ක වෙනවා. වනාන්තර, තෙන්තේම්,
කොරළුපර, මුහුදු තුණ, වැලිකදු,
බොතු, කලපු, කඩ්බාලාන, පතන,
සහ තෙන්තේම් ආදිය මෙහිදී පුමුවයි.
කඩ්බාලාන යනු තීජ දුරන අතිය විශේෂ මුදු පදුරුවල සිට උස් ගස් දක්වා ප්‍රමාණයෙන් විශාල වන ගාක යි. එක් ගාක විශේෂයක්, එක් ගාක ගණයක් හෝ ගාක කුල 16 - 20 ත් අතර පමණ ප්‍රමාණයකට අයත් මේ ගාක විශේෂ 70 - 80 ත් අතර ප්‍රමාණයක් එකතු විශේෂ සැදෙන ප්‍රජාවක් එය. මේ අතර වැක්ස පදුරු මෙන් ම පැලුවේ වශයෙන් ද පරිසරයේදී කඩ්බාලාන අපට හමුවෙනවා.

කඩ්බාලාන ව්‍යාප්තිය මුදු ලංකාවේ මිගමු, පුන්තලම සහ
යක්ල කලපු ආයුතවත් මාදු ගග,
මින්දල, කලමැටිය, කිරල කැලේ.

භුරක්ම කබොලාන

පානම, පොතුවිල්, මධ්‍යමලපුව, උප්පාරු කපුව, ත්‍රිකුණාමලය, කොකිලායි, නයාරු, නන්දිකඩාල්, තොංචිමන්දාරු, යාපනය, මණ්ඩලගල්දාරු, වෙශිකලතිව හා කළාඩය මේය ආශ්‍රිතවත් විශාල ලෙස දැකිය හැකි යි. ශ්‍රී ලංකාවේ කබොලාන ව්‍යාප්තිය හෙක්ටයාරු 15668 ක පමණ ප්‍රමාණයකට විහිදෙනවා.

මේ කබොලාන ප්‍රධාන ලෙස සත්‍ය කබොලාන හා ගාක කබොලාන ආශ්‍රිත ගාක ලෙස වර්ග දෙකකින් යුත්ත යි. ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික සත්‍ය කබොලාන වර්ග 21 ක් වාර්තා වෙනවා. මෙය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 33% ක් ඉන් කබොලාන විශේෂ 10 ක් ම වර්ධිමේ තරේණයකට ලක් ව ඇති බව දි 2012 ජාතික රතු දැන්ත උරුහාන වාර්තා කරන්නේ. ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික මේ කබොලාන විශේෂ 21 ලේඛයේ දැනට දක්නට ලැබෙන කබොලාන විශේෂවලින් 1/3 ක් නියෝග්‍යනය කරනවා.

2012 වසරේදී පෙරදිග කබොලාන පිළිබඳ පරිශ්‍යා කරන විද්‍යාත්‍යන් කබොලාන විශේෂ 21 ක් ජාතික රතු දැන්ත උරුහාන විශේෂ පත් කළා. ඒ අනුව හින් කබොලාල්, මණ්ඩ්, මල් කබොලාල්, පු.කණ්ඩ්, තෙල කිරිය, අලුත, රත්මිල්ල, බැරිය, ගි.පොල්, මුහුදු වරා, මහ කබොලාල්, මුහුදු කුළු,

යක් කිරිල, මුවිටි කබොලාල් සහ කළ කබොලාල් ආදි කබොලාන විශේෂ රට අයත්. යම්නාකුදුරට එම කබොලාන කටුක පරිසර තත්ත්වවලට මුහුණුවීමට අනුවර්තනය විම විශේෂත්වයක්. වර්තමානයේදී ඉහළ යන ගෝලිය උණුසුම අවම කරලීම සඳහා මේ පරිසර පැද්ධතිය ලබාදෙන්නේ මනා දායකත්වයක්. මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ මෙහි විවිධත්වය ආරක්ෂා කරන ගමන් ම ජාන සම්පත ආරක්ෂා කරලීම සඳහා කබොලාන පරිසරය මනා ලෙස දායකරීම. වෙරුලාසන්න ප්‍රමේෂවලින් මුහුදුට එකතුවන දුමින ජලය රඳවා තබා ගනීමින් ජ්‍යෙෂ්ඨ විෂ බව පහත හෙළීම මගින් පරිසර දුෂ්ණය අවම කිරීමට දායක වෙනවා. මේ පරිසරයේ ගාක හා සත්ත්ව විවිධත්වය නිසා එම්මහන් විද්‍යා ගාරයක් ලෙස ද කබොලාන පරිසරය කටයුතු කරනවා.

අප මුහුණ දී නිබෙන්නේ යම් යම් මානව ක්‍රියාකාරකම් සේතුවෙන් මේ පරිසර පැද්ධතිය විනාශ විමේ තරේණයකට. අදි පරිහැරනය සේතුවෙන් කබොලාන ගාක විනාශ වි යාම, මිනිසුන්ගේ තොදුෂුවන්කම සේතුවෙන් දුරුලත සනයේ ගාක කපා විනාශ කර දැමීම, නිවාස හා වෙනත් කාර්යයන් සඳහා වගරුවීම් ගොඩ කිරීම, සංවර්ධන කටයුතුවලදී කබොලාන විනාශ විම, ඉස්සන්

කාර්මාන්තය, උණු කර්මාන්තය, සංවාරක කර්මාන්තය, සහ වෙනත් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා විශාල ලෙස කබොලාන කපා විනාශ කිරීම මිට සේතුව යි. සන අපද්‍රව්‍ය හා අනෙකුත් විෂ සහිත අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන සරාන ලෙස කබොලාන පරිසරය යොදා ගැනීමෙන් මේ පරිසරය විනාශ විමන් හිටු වි තිබෙනවා.

මේ නිසා දැනට නිබෙන කබොලාන සංරක්ෂණය කිරීමටන් නාමින තාක්ෂණික කුම උපයෝගී කර ගනීමින් අලුතින් අක්කර හෙක්ටයාරු 10000 ක් නැවත වගා කිරීමටන් මේ වනවිට කටයුතු කරමින් නිබෙනවා. 2030 වර්ෂයේදී යි එම ඉංතුකාය සම්පූර්ණ කිරීමට නියමිත.

කබොලාන ආරක්ෂා කර ගැනීමට හා නැවත වගා කිරීමට 2019 අයවැයන් වෙන් කරන ලද මුදල රුපියල් මිලියන 50 ක්. මේ වටිනා කබොලාන පරිසරය සංරක්ෂණය සහ තිරසර හාවිතය පිළිබඳ පාසල් සිංහයන්, දිවර ප්‍රජාව මෙන් ම ජනතාව දැනුවත් කරමින් පොදුවේ සියලු අනාගත පරපුරු පැවැත්ම උදෙසා කබොලාන පරිසරය ආරක්ෂා කර ගැනීම අද පරපුරු යුතුකමක් මෙන් ම වගකීමක්.

◀ රහ්ස්‍යලා ගෙමමල්

සාගර දුෂ්ඨය වැළැකවීම දී අරමුණු

කොරල්පර විනාශයට ලක් වීම සාගර කළාපයේ පාරිසරික සම්බුද්ධතාවට දැඩි ව බලපාන කාරණයක්. මේ කොරල්පර වලින් 90%ක් මියගොස් ඇති අතර ඉතිරිව ඇත්තේ 10%ක් පමණ යි. මේ නිසා ඒවා ආරක්ෂා කිරීමට සංරක්ෂණය කිරීමට කඩිනම් පියවර ගතයුතු යි.

වෙළ රු හා සමූද්‍ර දුෂ්ඨයේදී 90%ක් සිදු වන්නේ ගොඩින් දුෂ්ඨයෙන්. සාගරය තුළ දුෂ්ඨය සිදු වන්නේ 10% යි. දේවර කරමාන්තය, සංචාරක කරමාන්තය මෙන් ම නැවු ගමනාගමනය සාගර දුෂ්ඨයේදී වියෙනින බලපානවා. සමුද්‍රය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරියේ ප්‍රධාන කාර්යය වන්නේ 10%ක් පු මේ සාගර දුෂ්ඨය වැළැකටීම යි. එක්සත් ජාතියේ පරිසර නිතියට අනුව වෙරළ හා සමුද්‍රය කළාපයේ දුෂ්ඨය වැළැකටීමට 2030 වසර වන විට පියවර ගැනීමයි අපගේ අරමුණ.

2008 අංක 35 දුරන සමුද්‍ර දුෂ්ඨය වැළැකටීමේ පහත අනුව මේ සඳහා අදාළ වන අනෙකුත් ආයතන සමග එක් ව අප කටයුතු කරමින් සිටිනවා. දේවර කරමාන්තයෙන් වන හානිය වැළැකටීම පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති මාලාවක් සකස් කර දේවර අමාන්ත්‍යය සමග සාකච්ඡා කර ඒ සඳහා පියවර ගැනීම සි ඉදිරි අභේක්ෂාව. දේවර කරමාන්තය නිසා එක්සත් වන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට මෙන් ම ඒවා ප්‍රතිව්‍යුතුකරණය පිළිබඳවන සංචාරක කරමාන්තයෙන් සිදුවන බලපාම වැළැකටීමත් උපදෙස් ලබාදීම අප සිදු කරන කාර්යයක්.

අචාර්ය ක්. ඩී. එරති ප්‍රදීප් කුමාර
සාමාන්‍යාධිකාරී/ප්‍රධාන ටිබායක
තිලධාරී

දේවර බෝටුවලින් සිදුවන සාගර දුෂ්ඨය ද වැඩි යි. බොහෝ විට සාගර දුෂ්ඨයට නැවු මගින් නිකුත්වන තෙල් වැනි අපද්‍රව්‍ය හේතු වෙනවා. ඒ තත්ත්වය වැළැකටීමන් අපගේ කාර්යයක්. නිතිය අනුව එවැනි ඉතින්රුවන්ගේ බලපාම අහොසි කරනවා. කෙසේ වෙතන් මේ වන විට නැවු මගින් සිදුවන දුෂ්ඨය අඩු මට්ටමක සි පාඨින්නේ.

සැබුවින් ම වැදුගත් වන්නේ සිදු වූ දුෂ්ඨය වැළැකටීම යි. වෙරළ හා වගරු දුෂ්ඨය ගොලීය ව සාකච්ඡාවට හානිය වන මානාකාවක්. මෙහිදී එක්සත් ජාතියේ පරිසර වැඩිසටහන සමග එක් ව අප කටයුතු කරන්නේ කළාපීය හා ජාත්‍යන්තර වගයෙන් මේ අභියෝගය ජය ගැනීමට යි. වියෙන්ම කොරල්පර විනාශයට

ලක් තීම සාගර කළාපයේ පාරිසරික සම්බුද්ධතාවට දැඩි ව බලපාන කාරණයක්. මේ කොරල්පර වලින් 90%ක් මියගොස් ඇති අතර ඉතිරිව ඇත්තේ 10%ක් පමණ යි. මේ නිසා ඒවා ආරක්ෂා කිරීමට සංරක්ෂණය කිරීමට කඩිනම් පියවර ගතයුතු යි. ඒ සඳහා සමුද්‍රය අභිය තුම් පිහිට වියයුතු අතර පිළි කොරල්පරවල සාම්පූල අභ්‍යන්තර මත කෙටිකළක් ස්ථාපනය කර නැවුත පෙර තිබු තැන ස්ථාපනය කිරීම මගින් කොරල්පර යිකගත හැකියි. එය සිදු කළ පුත්තේ අත්දැකිම සහිත ප්‍රදේශයන් විසින්. එසේ නොපුණුවාත් සංරක්ෂණයට ගොස් එපා විනාඩ විය හැකි යි.

මේ ක්ෂේත්‍රයේ පරායේෂණ සිදු එම අඩු යි. බොහෝවින් ම පරායේෂණ ආයතන හා විශ්ව විද්‍යාල මේ සඳහා එකවිය යුතු යි. මේ පිළිබඳ ඇතැම් විට පරායේෂණ සිදු කළන් සාරිධානාත්මක පරායේෂණ ලංකාවේ සිදු වන්නේ නැහු. එය අඩුපාඩුවක්. අධිකාරියන් ලෙස වෙන ම පරායේෂණ කිරීම අපට අපහසු කාර්යයක්.

කෙසේ වෙනත් වෙරළ හා සාගර දුෂ්ඨය වැළැකටීම සඳහා දැනුවත්වීමත් අවශ්‍ය යි. කුපාලීම අවශ්‍ය යි. මෙහිදී ඒ සඳහා අප යුතුකම හා වගකීම ඉවත් කළ යුතු යි.

◀ **මාලා මල්කාන්ඩ පරණගමගේ**

කොරල් අසුරු නිවෙළම

මකා රජ් පර විවිධ කොරල් නිරමාණය වන්නේ. මූද කොරල්, ගල් කොරල්, කුපු පැහැති කොරල්, කුපු සහිත කොරල් වශයෙන් කොරල් වර්ග රාශියක් දක්නට ලැබෙනවා. කොරල් ඉතා කුඩා තේවී ජ්‍යෙෂ්ඨ නිරමාණයක්. මේ කුඩා ජ්‍යෙෂ්ඨ ‘පොලිජ ජ්‍යෙෂ්ඨ’ හෙවත් මුහුබාවා ලෙස භාෂ්‍යවන අතර සාගර ජලයේ පාවතින් සිට තද මතුපිටක් ගමු වූ විට එහි පදිංචි වෙනවා.

අපාශ්ද විශිෂ්ට ගණයට අයන් කුඩා මූද විනිවිද පෙනෙන සහක් වන මේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සාගර ජලයේ ඇති කැලුයියම් කාබනෝට් අවශ්‍යාණය කරගෙන තම ගැරියට පිවින් සැකිල්ලක් නිරමාණය කර ගන්නවා. එයින් පසු සැකිල්ල සැදීම අරඹන අතර පැවතුවන් දෙමාපිය පොලිජ් බැඳ වි සැකිල්ල සාදනවා. බොහෝ මුහුබාවන් දිවාකාලයේ කැලුයියම් කාබනෝට් අවරණයට වි සිටින හෙයින් බොහෝ දෙනා සිතන්නේ එවා ජ්‍යෙෂ්ඨ තොර ගල් වශයෙන්. එහෙත් රාජ්‍ය කාලයේ මේ කොරල් ක්‍රියාකාරී වෙනවා. පොලිජ ජ්‍යෙෂ්ඨ සිය ද උගේ සැකිල්ල ඉතිරි වන අතර සැකිල්ල මත වෙනත් ජ්‍යෙෂ්ඨ වර්ධනය වෙනවා. මෙසේ වසර දහස් ගණකක් තිස්සේ පොලිජ ජ්‍යෙෂ්ඨ කොරල් සහිත සැකිල්ල කොරල් පරයක් ලෙස භාෂ්‍යවනවා.

ලෝකයේ තිබෙන සැම මුහුදක ම කොරල් පර වර්ධනය වන්නේ නැහැ. ඒ සඳහා පුදුපු විශ්වීන පරිසර පද්ධතියක් ඇති සාගරවලු පමණ සි කොරල් පර වර්ධනය වන්නේ. මිස්ට්‍රේලියාවේ ක්වින්ස්ලන්ඩ් වෙරළට ඔබෙන් සිහිරී මහා බාධක පරය, කුරිබෑයන්, ග්ලොරිඩා, බර්ම්ප්‍රඩාව, බටහිර දුපත්වල කොරල් දක්නට ලැබෙනවා.

ශ්‍රී ලංකාව සර්ම කළුම් රටක් වන බැවින් කොරල්පර වර්ධනයට පවතින්නේ හිතකර වෙරළ නිරයක්. මෙහි පැරණි ම කොරල්පර පිහිටා ඇත්තේ නිරිතදිග වෙරළ ආශ්‍රිත ව යි. එවා වසර 50කට වඩා පැරණි බව සි සාගර විද්‍යාඥයන් සඳහාන් කරන්නේ. මෙට වැඩිම කොරල්පර ප්‍රමාණයක් දැකිය භැංකක් උතුරු නැගෙනහිර වෙරළ නිරය ආශ්‍රිත ව. තොබේද කන්කසන්තුරේ වරාය ආශ්‍රිත මුහුදු ප්‍රදේශයන් ද නව කොරල්පරයක් සෞයා ගැනුණා.

ගාල්ල රුමස්සල බොනටිස්වා කොරල්පරය දැකිය හා විදේශීය ව ප්‍රවලින යි. ශ්‍රී ලංකාවේ නැගෙනහිර පළාතේ නිලාවේලි සිට කිලෝමීටරයක් යුතින් පිහිටි විශාල හා කුඩා පරවී දුපත් දෙක අතින් විශාල දුපත් වාරියක් මෙන් කොරල්පර වැඩි ඇති ආකාරය දැකිත හැකි යි. එය මිටර දැකියක් දිගින් හා මිටර සියයක් පළාලින් යුත්ත වෙනවා.

කොරල්පර සමුද්‍ර බාධනය අවම කිරීම හා බාධනය අවම කරන බාධකයක් සේ ක්‍රියා කිරීම මෙන් ම පසෙහි ආම්ලිකන්ටය අඩු කිරීම සඳහා රසායනයක් ලෙසත් යුතාම් වැනි උවුරුවලදී ජ්‍යෙෂ්ඨ හා දේපල හානිය අවම කරන ස්වභාවික පවුරුත් ලෙසත් වැදගත් වෙනවා. සොන්දරුයය විභ්වන ප්‍රදේශයක් ලෙස සංවාරක ආකර්ශනය තුළින් විදේශ විනිමය උපය ගැනීමට උපකාර වන අතර ම පර්යේෂණ සඳහා ජල සැකිල්ලන ප්‍රදේශයක් සේ යොදා ගැනීමත් යුතියෙන් යි. උපකාර සැකිල්ල දැකිවෙත් සිට සියලු පුරවැසියන් පෙළ ගැස්විය යුතු වන්නේ පාරිසරය පුදු සිහිවිත හා පාරිසර දුෂණය වැළැක්වීමට ආකල්ප සංවර්ධනය ද ඇති කිරීමෙන්.

භූජ්‍යල් ලබා ගැනීම සඳහා කොරල්පර ඉවත් කිරීම, විනාශකාරී දීවර ආම්ලන්න කුම හාවා කිරීම, සිහිවිත සඳහා තබා ගැනීමට

කොරල්පර කැඩීම, යාන්ත්‍රික බෝට්ටු නතර කිරීමට නැංගරම හාවා කිරීම, වනාන්තර එම් පෙහෙලි කිරීමෙන් කොරල්පර මත රොන්මඩ තැන්පත්මීම, කොරල්පර නැරඹීම සඳහා ටිරුරු පැවුලක් සහිත බෝට්ටු අපරික්ෂාකාරී ලෙස හාවා කිරීම, කොරල් පර විනාශ කරන ජ්‍යෙෂ්ඨ හා කොරල් ආහාරයට ගන්නා කුරුල්ලන්ගේ ගහනය වැඩිවිම කොරල්පර විනාශ වීමට හේතු වන කාරණා යි.

මෙහිදී ජ්‍යෙෂ්ඨ විනාශ වූ විට කොරල්පර වර්ධනයක් නොවන බැවින් කොරල්පර අලේරි තන්ත්වයට පත් වී විනාශ වී යනවා. එය සාගර ලවණ්‍යාව වෙනය් වූ විට ද සිදුවන්නක්. කොරල් පාරිසරික විපරයාසවලට ඉතා සංවේදී වන අතර විද්‍යාඥයන් පවසන්නේ දැනට පවතින කොරල්පරවලින් 50%ක් පමණ 2030 වසර වනවිට විනාශ විය හැකි බවක්. ලෝකයේ මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් නිසා අවදානමට මුහුණා ඇති බවට ඇයේතම්න්තු කර ඇති කොරල්පර ප්‍රමාණය 60% ක්. විශේෂයෙන් සිනිකොණ දිග ආසියාවේ කොරල්පරවලට බලපා ඇති තරජනය අතිමහත්. මේ අනුව කොරල්පරවලින් 80%ක් ප්‍රමාණයක් විනාශ වී යාමේ තරජනයට ලක්ෂ තිබෙන අතර මේ තන්ත්වය මග හරවා ගැනීම සඳහා ලෝකයේ බොහෝ රටවල් පනවා තිබෙන්නේ පරිසරික නිති. එසේ ම ඒ සඳහා සැම රටක් ම ප්‍රතිපත්ති ද සකස් කර අනිවාර්යයන් ම එවා ක්‍රියාත්මක කළ යුතු යි. මෙහිදී පාසල් දැවැන්ගේ සිට සියලු පුරවැසියන් පෙළ ගැස්විය යුතු වන්නේ පාරිසරය පුදු සිහිවිත හා පාරිසර දුෂණය වැළැක්වීමට ආකල්ප සංවර්ධනය ද ඇති කිරීමෙන්.

◀ සඛුන්තලා ජයවර්ධන

සයුරේ අසිරිය දකීමු

ඩ්‍රැගු අහජන්තරයට බැංසත් විට අපට ඇශ් මානයේ උඩි පතිමින් ආර දෙස බලුමින් අප අවට එනා යන මූහුදු සියායන් මේ කියන්නට සුරසෙන්නේ මොනවාදි අප වත්‍යා ගෙ යුතු යි. මේ හියාකාරකම් අපට ප්‍රසන දේ විනා දහස් ගණනකින් කිව නොහැකි යි. මේ දුපුන් නොහට දුරුණය විම මොනතරම් වාසනාවක් දී ? වරප්‍රසාදයක් දී ? තල්මස් අම්මා පිටපස ඇදියන පැවතාගේ සුරතලය දකු ගැනීම ම කොතරම් අභ්‍යාර්ථක දී ? මුහුණුන් අනර සිදු වන අන්තර්ත්‍යා. ආදර සම්බන්ධා එකිනෙකා කොරෝන් දැක්වන සැලකිල්ල මොනතරම් පුදුම කරවන පුරු දී ?

මෙවැනි අසිරිමත් දේ සිදු වන මූහුදේ පැපුදිය දැක හතරක් ඇඟුලා මිනිසුන්ගේ හියාකාරකම් හේතුවෙන් සත්ත්ව් ගුහණය 40%කින් විනාය මුද්‍රයට ඇදී ගොස් නිබෙනවා. වසර 2050 වන විට මූහුදේ මුළුනට වඩා ජ්‍යායාරික් ගෙනය වැඩි වනු ඇති. යෙයි මත්ස්‍යයන් සිර වී යෙනින් නිබෙනවා. තල්මසුන්, මෙරුන්, කුස්සුලුන් වැනි ජලජ ජීවීන්ගේ පැවැත්ම අනතුරුව පත් වී නිබෙනවා. වනත්ම සම්පාදන පහළ බැඳ ඇත්තේ 60%කින්. කොරල්පර විනාය ලෙමින් නිබෙනවා. මිනිසාගේ නොයෙකුත් වැරුදු හිය හේතුවෙන් සිදු වන දේශගුණික විපරයාය නිය ගොලිය උණුසුම 2°C සිදු 3.5°C පමණ දැක්වා වැඩිවිම මෙන් ම ගොලිය ආමිලිකකරණය විමේ අනතුරු දී අපට දැඩි ව බලපාන කාරණයි. තවද මූහුදු ජල මිට්ම ඉහළ යාම මෙන් ම වාසජුම් විනාය විම මෙහි අපිකර

Prince Hussain Aga Khan
ජායරජ ගිල්කි - සිවේරුන්භය

ප්‍රකිරිපාක යි. ගැමුරු මූහුදේ ප්‍රේලර් යාචා යොදාවා මුපුන් මැරිම, ඩිඩිනමසිටි ආශ්‍යයන් මුපුන් ඇඟුලීම සහ ජ්‍යායාරික් දුව සුදුරු ජලයට එකතුවීම නිය සත්ත්ව්‍යන්ගේ ආහාර රටාව වෙනස් විම වන සාගර පද්ධතිය අනතුරුව සිලක්වී තිබෙන්නේ.

පසුදිය දැක ගණනාවක් පුරු අප යුහුලාව පාවතිනා වයුතුන් මිනිසුන් විසින් අවහාරිත කර තිබෙනවා. පාවතිනා සම්පත් දැනාන්වීනව කළමනාකරණය කර නැහැ. ස්ව හාඛධර්මයාගේ අනතුරු භැගවීමේ සංස් නොසලකා හැරීම නිය මුහුදුයා බලාපොරුක්කා රහිත තත්ත්ව්‍යකාවයි පත් ව තිබෙන්නේ. මෙවැනි දේ අවම කිරීම සඳහා ඔබට මට තත් තත්ව ඉපු කළ හැකි දේ බොහෝයි. ජ්‍යායාරික් වෙනුවට විදුරු හාවිතයට ගැනීම, අනවායා දුව

ප්‍රතිව්‍යාකරණයට ලක් කිරීම, ගස්වැල් වැඩි වැඩියෙන් සිටුවීම, තම තමන්ගේ මුල්තැන්ගේ කටයුතු පවා පාලනයක් සහිත ම පරිත්‍යාගෙන යාම වැනි දේ මගින් අපට මේ සඳහා දෙක විය හැකි යි. දේශීය දුව පරිභේදනයට ගැනීම, අඩු මාස පරිභේදනය වැනි බොහෝ කරත්වය සිදු කළ හැකි යි. එරිට අපට මධ්‍යාස්ථාන ජ්‍යායාරික් මිශ්‍ර නොවු ආහාර මෙන් ම යුතින වාසුව වෙනුවට පිරිසිදු වාහය ආසුණුය කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව සැලසෙනවා.

මිට අමතර ව ඔබගේ ගමනා ගමන අවශ්‍යතාව වෙනස් කළ හැකි යි. අන්තර්වාස ම නොමැති නම් කාර්යාලවලට නොගෙයි වෙලි සම්මත්තුණ මාරුගයෙන් අවශ්‍ය දී ඉපු කර ගත හැකි යි. හදිසි ම නොමැති නම් ගුවන් යානය වෙනුවට දුම්රියෙන් ගමන් කිරීමට හැකි යි. දුම්රිය තුළ වාසු වලන සිදු වන්නේ නැහැ. ඉන්නා රිහි විදුලි රියකට මාරු විම, සේලා පද්ධති උපයොයි කර ගැනීම, සුලා බලය යොදාව ගැනීම වැනි දී මෙන් ම ජල සකසුරුවම ද මෙහිදී ඉතා වැදුගත්.

අපගේ හැකි උපරිමයෙන් මේ යුතුකම් ඉපු කළහොත් අපට පසුව එන පරම්පරාව අප පසසනු ඇති. එමෙන් ම අපගේ අඩුපාශ්චිතම් ද මුහුන් විසින් සාකච්ඡාවට බඳුන් කරනු නොඅනුමාන යි.

(ස්විච්නයේ සංවාක්ෂණීය (පුලු 12-13 පැවැති) FAT Food forum නි සිදු කළ දේශගුණයක් අසුරින්.)

චික්.ආර්. අමරතුංග

විවිධත්වයේ ශ්‍රී ලංකේය සලකුණා

2

බොහෝ දෙනකු දන්නේ
සිංහල, දෙමළ, මූස්ල්‍රම්
හා බිරුගරු සහ ජනවරිග
හතරට අයන් පිරිස
පමණක් ශ්‍රී ලංකාවේ
වාසය කරන බවයි. එහෙත්
එම ජනවාර්ගිකයන් හැර
තවත් සුත් ජනවාර්ගිකයන්
රැකක් මෙරට පිටත් වන
බව ජාතික සහේවනය,
සංචාද හා රාජ්‍ය හාභා
අමාත්‍යංශය මගින්
මෙහකදී ප්‍රකාශයට පත්
කළ 'පිපල් බිජ් ශ්‍රී ලංකා'
කෘතියේ සඳහන් වෙනවා.
මේ ඔවුන් පිළිබඳව
කෙරෙන වීමසුමේ
දෙවැන්නයි.

ශ්‍රී ලංකා හාරන ජනය

භාරත ජනයා නමින් හැදින්වෙන ජනතාව දකුණු ඉන්දියාවේ සිට මෙහි පැමිණි වෙළඳ ප්‍රජාවක්. සාමකාමී හා තීති ගැඹු මුවන් මන්නාරමේ සිට පානදුරය දක්වා වන මූහුදුකඩ තීරයේ රේවන් මුවන්. මුවන් ප්‍රථමයෙන් මෙහි පැමිණියේ මන්නාරමේ මුතු කිමිදිම හා වෙළඳාම සඳහා. කොළඹ වරාය ඉදි කිරීමේදී එහි සේවය සඳහාත් පසුකාලීනව පොල් හා කරවල වෙළඳාමටත් දේපල ඉඩකිඩීම අලෙවියටත් මුවන් සම්බන්ධ වුණා. මොවුන්ගෙන් පිරිසක් මූහුදුකරයෙන් රට මැදර සිය අතර තුවර හා කුරුණැගල ප්‍රදේශවලද පදිංචි වුණා. පැයන්නන් දෙමළ බස පමණක් වැහැරුවද තරුණ පරපුර ඩිංහල දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි යන හාභා තුන ම කඩා කළ හැකි පිරිසක්. මොවුන්ගේ ප්‍රධාන ආගම රෝමානු කතොලික. පරවර, පරාව, පරාවර් වැනි නම්වලින් හැදින්වෙන්නේද මේ ජනකොටසයි. කොයිනා, රෝටි, ද ක්‍රිස් යන වාසගම් මුවන්ට සිමියි.

කාලීන නොහොත් කැළර් ජනතාව

ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින කාලීන ජනයා සියවස් ගණනකට ඉහත මොසුම්වික් දේශයේ සිට මෙරටට රැගෙන

එන උද පිරිසක්. මේ අප්‍රිකානු ශ්‍රී ලංකාකිකයන්ගේ සංස්කෘතිය ව්‍යුහාල් සංස්කෘතිය ව්‍යුහාල් හැදින්වෙනවා. පැනුඩිසින් විවිධ සේවා සඳහා අප්‍රිකානුවන් 3000ක් පමණ 16 වැනි සියවසස්දී මෙරටට රැගෙන ආ අතර පසුව ආරාධි වෙළඳුන්, මිලන්දියන් හා ඉංග්‍රීසින් විසින් ගෙහ සේවය සඳහා ද ව්‍යුහාල් සේවය සඳහා ද හේවායන් ලෙස මොවුන් ගෙනවින් තිබෙනවා. ප්‍රත්තලමේ සිරම්බිඳීමේදී ත්‍රිඛණාමලයේ පල්ලායිලත්තුහිදු කළුපියි මධිකලපුව හා මිලමුව වැනි ප්‍රදේශවලද මුවන් වාසය කරනවා. අද මොවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනක් සිංහල හෝ දෙමළ හෝ ජනයා සමග මුළු වි සිටින බව දක්නට ප්‍රථම්වන්.

ශ්‍රී ලංකා දූටුවේ බෝරු

දූටු බෝරුවරු ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරන්නේ සියවස් දෙකකට අධික කාලයක සිට. ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි පළමු බෝරුවරයා තු. ට. 1830 දී පමණ වයඹිදිග ඉන්දියාවේ කුව් නගරයේ සිට පැමිණි ජැගර්ල් එසාර් නමුන්නෙක්. මහ මූහුදු යානුවකින් කුව් සිට මාලදිවයින වෙත යානු කරමින් සියවස්දී කුණුවුවකට හසුවීම නිසා ගාල්ලට ලුයාවී තිබෙනවා. පසුව ජැගර්ල් එසාර් ගාල්ල ප්‍රදේශයේ තම ව්‍යාපාරික කටයුතු ආරම්භ කර

කුමයෙන් ඔහුගේ නෑ පිරිවරද සමඟ මෙහි පදිංචියට පැමිණ තිබෙනවා. කරිම් ජූනර් නම් වූ ඔහුගේ පුද්‍යා පසුව ව්‍යාපාරික කටයුතුවල නිරන වූ අනර ගාල්ලේ අදටත් දැකිය හැකි ලංකාවේ පළමු බේරු දේවස්ථානය ඉදිකර තිබෙනවා. 1850 දී පමණ කොළඹිට සංකුමණය වූ මුවන් සහල්, සිනි, තුමිනේල් හා විවිධ ඩානාවර්ග හා රෝමිලි ආනයන හා අපනයන ව්‍යාපාරවල නිරන මුණා. 19 වැනි සියවසේ සිට මෙරට වෙළඳාමේ ප්‍රබලයන් වූ අදාළාම්, හෙබිතුල්ලාබේසි, බිඛුද්ධායි, තුර්බායි, ජූනර් සහෞදරයන්, අක්බාර සහෞදරයන් වැනි සමාගමවලින් සමහරක් වර්තමානයේද ක්‍රියාකාරීව සිටිනු දැකිය හැකි සි.

වැඳි ජනනාව

වැද්ද, යන්නෙහි අරුණ ද්‍රියක්කාරයා යන්නයි. ලංකාවේ ආදිවාසි ජනයා ලෙස හැඳින්වෙන වැද්ද ජනය විජය හා කුවේකියගේ දුරුවන්ගේ පැවත එන බවට මහාවිංගයේ සඳහන්. වැද්දන් මිගු මානව වර්ගයක් ලෙසයි හඳුන්වා ඇත්තේ. මුවන් නීගුරු, මස්තුලායිඩි හා පාහාන පුගයේ මධ්‍යධරණී මනුෂ්‍ය වර්ගයාගේ මුස්ලික් ලෙස හැඳින්වෙනවා. ලංකාවේ වැද්ද ජනයා විවිධ ගෝජුවලට අයන් අනර බණ්ඩර නොහැන් රුගම්, මොරාන, උනාපාන, උරුජ, නැවුදන්, නබදා ඇඩිලතලා වැනි ගෝජු ඒ අනරින් ප්‍රධානයි.

ශ්‍රී ලංකා සින්දි ජනනාව

සින්දි ජනයාගේ මවිට ඉන්දියාවේ සින්දි ප්‍රාන්තයයි. ඉන්දියාව දෙකඩ විමෙන් පසු එම ප්‍රාන්තය පාකිස්තානයට එක් වුණා. සින්දි ජනයා 19 වැනි සියවසේදී ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ ඇත්තේ සේදු වෙළඳාම සඳහායි. කොළඹ කොටුව ප්‍රංශයේ වෙළඳාමේ නිරන වූ මුවන් නැව් මගින් මෙරට පැමිණි පුරෝගිය සංවාරකයන්හාට සේදු රෙදු සහ කුඩා මෙවලම් අලෙවි සිරීමේ නිරන මුණා.

පසුව පිටකොටුව කොළඹ එදියේ වෙළඳාසැල් පිහිටුවා, ගත මුවන් කොට වෙළඳාන්දන් ලෙසයි ප්‍රකට වුණා. 1924දී ලංකා සින්දි වෙළඳ සංගමය පිහිටුවා, ගත මේ පිරිස මෙරට ප්‍රධාන නගරවල වෙළඳ කටයුතු මෙහෙය වූවා. ලංකාවේ සින්දි ප්‍රජාව වහරන බස වන්නේ සින්දි දේශයේ බසයි. මුවන්ගේ උඩිනය අප මෙන් වම් සිට දකුණට නොව දකුණේ සිට එමට උයවෙන්නක්.

බෝරුවරු

කාමිරි ජනයා

භාර්සිවරුන්

අහිඛුණ්දීක ජනයා

අහිඛුණ්දීක ජනයා දකුණු ඉන්දියාවෙන් මෙහි පැමිණි ජන කොට්ඨාසයකින් පැවත එන පිරිසක්. කුරටර ගෝජුකයන්ගෙන් මුවන් පැවත එන බව පැවැසනවා. තෙව්වූ බස වහරන මුවන් කුඩා කණ්ඩායම් වශයෙන් එවත් වෙළින්, කැලින් කළට තැනින් තැනට යමින් දැඩි ගෙවන පිරිසක්. මොවුන්ගේ ප්‍රධාන රැකියාව නැඩින් නැවැම් භාග්‍යා කිමයි. වෙන්කැවිස්, මාසෙම්මා, සෙල්ලපුර අම්මා, මාධ්‍යාම් මුවන් අදහන දැව්වරුයි. මුවන්ගේ නිවෙස හැඳින්වෙන්න් නායිල්ල නමින්.

ශ්‍රී ලංකා පාර්සිවරු

ලොව පුරු සිරින පාර්සි ජනගහනය 100,000කට අධික නොවෙයි.

ඉන්දියාවේ බොම්බය ආධික නගරවල එවත් වන මේ ජනයා සියවසේ 10කට පමණ ඉහත පර්සියාවෙන් බිජිවූ ජන කණ්ඩායමක්. අරුනින් විසින් පර්සියාව අත්පත් කරගත් පසු මුවන්ගෙන් වැඩි පිරිසක් ඉන්දියාවේ පදිංචියට පැමිණ තිබෙනවා. මෙමෙන්, බේරු, හාරන සහ හෙටි මිනිපුන් මෙන්ම පාර්සිවරුදී වෙළඳ ප්‍රජාවක්. පාර්සිවරු ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාසයට පැමිණ ඇත්තේ 1930 වසරේ පාර්සිවරු 450ක් පමණ මෙරට ව්‍යාස කළද 2005 වන විට එම සංඛ්‍යාව 45 ද්‍රාවා ඇවම එ තිබෙනවා. පාර්සිවරුන් වහරන්ගේ ගුජරාති බසයි. මෙරට ප්‍රකට වෙළඳ සමාගමක් වන අඩාන්සින් සිමිකාරිය වන අඩාන් පෙස්ටන්ස් සහ ජේන් කිල්ස් සමාගමේ වැඩිම කොටස් සිමිකාරුවන් වන කැප්ටන් ප්‍රවාල මෙරට සිටින ප්‍රකට පාර්සි ව්‍යාපාරික ප්‍රවාල. වැඩ්ලවන්න රේඛ්මේල්ලේ සිමිකාරිත්වය එවක පැවතියේද කැප්ටන් ප්‍රවාල යටතේ සි. බොම්බයේ සිට පැමිණි කාන් ප්‍රවාල එවක මෙරට වැඩිම තෙල් මෙර්ල සිමිකාරුවන් වූ අනර පිටකොටුවේ කාන් මිරල්පු කණුව ඉදිකරන ලද්දේ ද මුවන් විසින්.

ප්‍රියන්ජන් සුරේණ් ද සිල්වා

ප්‍රතිඵලයේ සිත්තරා

උරෝපාකරණයේ බිහි වූ ප්‍රතිඵලය (Renaissance) නිසා රෙම හා ශ්‍රී ක විනු කළාව සහ මුරුගි ගිල්පය ඉනාලියට සංකුම්පත්‍ය හි ජ්‍යෙෂ්ඨන්ස් නගරයේ ස්ථාපිත වන්නේ 14 වැනි සියවසේදී එද ජ්‍යෙෂ්ඨන්ස් නගරයේ ජීවත් වූ ප්‍රභූ පැලැන්වියේ දැඩි කුපටීම මත එම නගරයේ විනු සහ මුරුගි ගිල්පින් බිහිවීම පටන් ගත්තේ නවතම කළායාර පිහිටුවීමන් සමඟ. මේ සඳහා විනුයට සහ මුරුගියට ලැදි සිංහයන් බැඳවා ගැනීම, එවකට ඉනාලියේ සිරී දැක්ව විනු ගිල්පින් එක තැනකට ගෙන්වා ගෙන විනු කළාව විශිෂ්ට කළාවක් ලෙස දියුණු කිරීමට උත්සාහ ගැනීම මෙන්දී කැඳී පෙනෙන කාරණ. එහි ප්‍රතිචලනක් ලෙස සි ලියනාබිස් බාවින්ටි (Leonardo da Vinci), මිසිල් ඇන්ඩෝලෝ (Michelangelo) වැනි ලේක ප්‍රකට විනු ගිල්පින් බිහි වූයේ.

පුරෝගා රටවල් සහ එක්සත් රජධානිය, ඇමරිකාව වැනි රටවල් සම්බන්ධ වි මේ වසරේ මැයි සිට ප්‍රති දැක්වා මාස දෙකක කාලයක් ලියනාබිස් බාවින්ටිගේ 500 වැනි ගන සංවන්සරය උත්සාහ ත්‍රියෙන් පැවතිවීමට සියලු කටයුතු සම්පාදනය කළා. පුරෝගා ගසිඩ් ආයතනය ද මේ සඳහා පුරෝගා අනුග්‍රහය ලබා දුන් අතර මේ නිසා පුරෝගාකාරයේ විනු සහ මුරුගි කළාවට ලැදි ජනනාවට ලියනාබිස් බාවින්ටිගේ මින් පෙර

නොදුටු විනු දැක බලා සතුවු වීමට අවස්ථාව ලැබුණු.

ලියනාබිස් බාවින්ටි මෙලොව එලිය යුතුවේ 1452 වසරේ ඉනාලියේ වින්සි නගරයේ. මහුගේ පිය නොකාරිස්වරයෝක්. බාවින්ටි කුඩා කළායේදී ම මුරුගි ගිල්පයට සහ විනු ගිල්පයට දැඩි ඇල්මක් දැක් වුවා. මුලින් ම මුරුගි සහ විනු හැදැරීම පිණිස මූළු සියේ එවකට ප්‍රකිරියියට පත් මුරුගි ගිල්පිය ආයතනයක් වූ ඇන්සර් බේල් එලරෝකියේ කළායාරයට සි. 1482 වසරේදී දියුණු මිලාන්ගේ කාර්යාලයේ ද මහු සේවය කළා. විනු ගිල්පයට අමතර ව ගහ නිරමාණ ගිල්පය, ඉංජිනේරු හා මෝස්තර ගිල්පය ගැන අධ්‍යාපනය කිරීමටත් බාවින්ටි දැක් වූයේ ඇල්මක්.

මහුව ආවේණික වූ සම්ප්‍රදය අනුගමනය කර නිහඹ ව බලා සිටින මොනාලිසා (කාන්තා උපුකා විනුය) නිරමාණය කරන්නේ 1870 වසරේදී. දැනට මේ විනුය ප්‍රංශයේ ඉව්‍ය කොළඹකාගාරයේ දැඩි ආරක්ෂාව මධ්‍යයේ තැන්පත් කර තිබෙනවා.

1472 වසරේ සිතුවම් කරන ලද මිලාන්හි ගාන්ත මරියා කන්නයාමයේ ඇදි විනු ලෙසකාඩි අවධානයට ලක් වූ විශිෂ්ට විනු ලෙස හදුන්වා දිය හැකි සි. කෙසේ වෙතන් මේ බොහෝ සිතුවම් දුරටත් බවට සි පත්ව තිබෙන්නේ.

මිට අමතර ව දේව දැනයා මරියුම්යෙට ත්‍රිස්තුන් වහන්සේගේ උපන සැල කිරීම පිළිබඳ විනුය දියුණු තාක්ෂණික මෙවලම උපයුක්ත කර ගෙන නිරමාණ කරන ලද වටිනාකමින් මිල කළ නොහැකි විනුයක්.

◀ සරත් ආනන්ද විශේෂවර්ධන

තරිණුත වහ අපේ කටුගේ

ක්‍රි. පූ. 3 වැනි සියවසේ සිට ක්‍රි ලංකාවේ කොඩුකාගාර සංකල්පය පැවැති බව සඳහන් වුවද නවීන කොඩුකාගාර සංකල්පය මෙරට හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ ඉංග්‍රීසි පාලකයන් විසින්. කොළඹ 7 ක්‍රිමත් මාකස් ප්‍රත්‍යාග්‍රී මාවතේ ඉතාලි ගාහ නිර්මාණ ශිල්පය අනුව තනා ඇති කොළඹ ජාතික කොඩුකාගාරය ක්‍රි ලංකාවේ විශාලතම හා ආයිසානු කළාපයදී ඇති මොහොයේ ගොඩුකාගාරවලට වඩා පැරණිතම කොඩුකාගාරයක්. මේ ගොඩුකාගාරවලට මේ වන විට වසර 142ක්. එය විවෘත කොරුණෙන් 1877 ජනවාරි 1දී.

එ්‍රිතානා පාලන සමයේ මෙරට සිවිල් සේවයට පත්ව ආ බ්‍රිතානා නිලධාරීන් තමන්ට ලැබුණු වටිනා කොඩුකාගාරයක් පාලකය ඇති පාලන සංගමයට ලබා දීමට කටයුතු කළා. 1850 පමණ කාලය වන විට රාජකීය

ආයිසාතික සංගමය සඳහා හාන්ඩ් විශාල ප්‍රමාණයක් තිබූ අනර ඒවා තැන්පත් කර තැබීම සඳහා විශේෂ ස්ථානයක අවශ්‍යතාව මතු වුණ. ක්‍රිමත් විශිල්‍යම් හෙනර් ගෞරීර ක්‍රි ලංකාවේ බ්‍රිතානා ආයිසාකාරවරයා වශයෙන් පත්ව ආවලි 1872 වසරේ.

එවක රාජකීය ආයිසාතික සංගමයේ සහාපතිවරයා වූයේ කරන්දේ ඒ. ඩී. පයර්ස් මහතා සි. මිජු ඇතුළු රාජකීය ආයිසාතික සංගමයේ සාමාජිකයන් පිරිසක් නව ආයිසාකාරවරයා හමුවී කොඩුකාගාරයක අවශ්‍යතාව පිළිබඳ ව ඔහුට පැවැතුවා. කොඩුකාගාරයක් ඉදිකිරීමේ වැදගත්කම වටහා ගත් නව ආයිසාකාරවරයා 1873 සැප්තැම්බරයේ ප්‍රසිද්ධ වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයක් වශයෙන් නිම කිරීමට ප්‍රතිපාදන ඉල්ලා ව්‍යවස්ථායක සහාවට යෝජනාවන් ඉදිරිපත් කළා.

කොඩුකාගාරය ඉදිකිරීම සඳහා අක්කර හකක තුළියක් තෙරේ ගැනුණු අනර ගොඩුකාගාර සැලසුම නිර්මාණ කිරීම බාර වූයේ ප්‍රසිද්ධ වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවේ ගැහනිර්මාණ ගිල්පි ඩේ. ඩී. ස්මේර මහතාව සි. මහු ඉංග්‍රීසු ගාහ නිර්මාණ ගිල්පි උත්සෙන සහිත අපුරු සැලසුමක් නිර්මාණය කළා. එහි ඉදිකිරීම කටයුතු අරාධි මෙරික්කාර හෙවත් වුප්පි මෙරික්කාර බාස් වෙත පැවරුණා. (මහු කොළඹ මහ තාපුල්ල, රෙදු ගොඩුකාගාර, පිටකොටුවේ පැරණි නගර ගාලාව, ගාලු මුවදෙර ශේවලය, කාන් ඔරලේසු කැණුව වැනි ගොඩුකාගාරයේ සියා වූයා.) කොඩුකාගාරයේ වූ ආයා බාර වූයේ එස්. එම්. පෙරේරා නමැති වූ කාර්මිකයනුවට සි.

1876 කොඩුකාගාරයේ ඉදිකිරීම කටයුතු අවසන් වූ අනර ඒ සඳහා

රුපියල් එක්ලක්ස දහනවදහස් නවයිය අනු තුනයි සහ අනු තුනක් වැය වුණා. ගොඩනගිලිල 1877 ජනවාරි 1 දින ආණ්ඩුකාරවරයා මහජන පුද්රගනය සඳහා විවෘත කළා. ගොඩනගිලිල ඉදි කළ කොන්ත්‍රාත්කරුවාගේ කාරුණික ඉල්ලමක් තිබුණා. ඒ ඉස්ලාමිය ආගමික දිනය වන සිකුරාද දිනයන්හි කොතුකාගාරය වසා තහන ලෙසට යි. ඔහුගේ ඉල්ලම ඉවු කෙරුණු අතර සිකුරාද දිනවල එය වසා තැබීමට පියවර ගැනුණා.

ආරම්භයේදී පුරාවිද්‍යාත්මක අගයෙන් පුතු භාණ්ඩ සහ ති ලංකාවේ අත්සුම භාණ්ඩ, ස්වර්ණාහරණ වැනි භාණ්ඩ 1192ක් පුද්රගනය සඳහා එහි තැන්පත් කර තැබුණා. පසුව විවිධ භාණ්ඩ එයට එක් එ අතර පසු කාලයේ ඉඩකඩ මෙරිල හේතුවෙන් කොතුකාගාරය පුද්ල කිරීමට පියවර ගත්තා. කොතුකාගාර අධ්‍යක්ෂ ආතර විලිගේ පාලන සමයේ එහි තැගේ නැගිර අන්තයේ ඉදිකිරීම 1907දී ආරම්භ වි 1909දී අවසන් එ අතර ආචාර්ය රෝස්ස් පියරසන්ගේ පාලන කාලයේ එහි බැහිර අන්තයේ ඉදිකිරීම 1929දී ආරම්භ වි 1930දී අවසන් වුණා.

භාණ්ඩ, එස් මුහුණු, පොල් සහ තල් නිෂ්පාදන මෙන් ම මාලදිවයිනෙන් ත්‍යාග ලෙස ලද භාණ්ඩ රෝසන් ද එහි පුද්රගනය සඳහා තබා තිබුණා. මධ්‍යකාලීන යුගයට අයන් භාණ්ඩ සඳහා වෙනත් කුරියක් වෙන් වුණා. ඇත්දෙවලින් නිරමාණය තු වාමර මිටවල්, පනා, පනේල, කුඩා දැඟැබා ආදිය ද කුටුම් කළ කොපුව සහිත උඩරට කඩු, කිනිසි, පිහියා, හි. වර්ෂ 1153 රජ කළ පරාමූලමාපු සමයට අයන් සහ හි. වර්ෂ 1200 රජ කළ මුවනෙකබාපු රජ සමයට අයන් සිංහල කාසි සහ රෝම වෙළෙඳුන් මෙරටට පැමිණි කාලයේ හාටිනා තු කාසි සහ ඉංග්‍රීසි පාලන සමයේ හාටිනා තු කාසි ද එහි තැන්පත් කර තිබුණා. කැස්බැලෙලි නිෂ්පාදන, උඩරට මැරි භාණ්ඩ, විවිධ වර්ගයේ ගිර, උඩරට පෙට්ටි ආදිය සඳහා ද විශේෂ ග්‍රෑනයන් එහි වෙන් වි තිබුණා.

පාඡාණ ගැලුරිය වෙන් වුයේ පුරාවිද්‍යාත්මක අගයෙන් පුතු පුහිලා, කුපුණු, පුවරු ආදිය සඳහා යි. සිංහිර බෛතුයිනුව්‍යිම්ල පිටපත් සහ දළද, මුදුරේ ආකාරියන් ද එහි පුද්රගනය කළ භාණ්ඩ අතර තිබුණා. මහජන පුද්රගනය අරඹ වසරක් තුළ 150,000කට අධික

ලංකාවට කොතුකාගාරයක් ලබාදීම සඳහා මහු විසින් දරන ලද අපිරිමිත සේවයට කානුදැන සැලුකීමක් ලෙසින්. ශ්‍රීමත් විලියම් හෙනරි ගෞරීර 1872 සිට 1877 දක්වා මෙරට ආණ්ඩුකාරවරයා වශයෙන් කටයුතු කළා.

කොළඹ ජාතික කොතුකාගාරයේ පුරුම අධ්‍යක්ෂවරයා වුයේ ආචාර්ය ඇමරලද්ච හේලි මහනා යි. ඔහු 1877 සිට 1901 දක්වා අධ්‍යක්ෂ පුරුය හෙබ තු අතර ඔහුගේන් පසු ආතර විලි අධ්‍යක්ෂ පුරුයට පත් වුණා. කොළඹ කොතුකාගාරයේ පලමු තිළු ආක්ෂක්යවරයා වුයේ ආචාර්ය පවුලස් එච්ච්වි පිරිස් (පි. රි. පි.) දුරක්ෂාගල මහනා ය. ඔහු 1939 සිට 1963 දක්වා එහි අධ්‍යක්ෂවරයා වුණා. ජාතික කොතුකාගාරය ජාත්‍යන්තර තළයට පත්වූයේ ඔහුගේ පාලන සමයේ යි. 1942දී අංක 31 දරන කොතුකාගාර පනත යටතේ යාපනය, මහනුවර සහ රුන්පුරයේ කොතුකාගාර විවෘත කිරීමට ඔහු පියවර ගත්තා. පසු කාලයේ ව්‍යාපෘතියන් සභාව තිබු ති ලංකාවේ අවසන් රුපු එ ති විෂුම රාජකීය රුපුගේ අහරණ හා සිංහාසනය යැඩි කොතුකාගාරයට ලබා දීමට ව්‍යාපෘති රාජා එකා වුණා. දැනට ව්‍යාපෘති කොතුකාගාරය සභාව පවතින තාරා දෙව්ගනගේ පිළිරුවේ අනුරුදක් කොතුකාගාරයේ තැන්පත්ව තිබෙනවා.

වර්තමාන කොතුකාගාරයේ පුද්රගන ගාලා 16ක් දැකිය තැනී යි. එවා ප්‍රාග් එළිභාසික යුගය, අනුරුදපුර යුගය, පොලෙන්නරු යුගය, සංකුන්ති යුගය, තුවර යුගය සහ පාඡාණ සහ පුරාවස්තු, විතු, රෝස්ස්, පිගන් භාණ්ඩ, කාසි සහ මුදල්, ධේඛ පනාක, අන්සුම් හා ක්‍රාන්කාලීජ, අව් සහ පුද්ධීයාජ්‍යකරණ, විරාගන වාරිතු, සාම්ප්‍රදියික කාමිකර්මය සහ ගාහ්‍යාණ්ඩ සඳහා වෙන්වී තිබෙනවා.

 පියන්ජන් සුරේණ් ද සිල්වා

කොතුකාගාරයේ පුධාන ගාලාවේ තැන්පත් කර තිබුවෙන් විවිධ මුදාවලින් සමන්විත බොංද පුහිලා. ඒවා දළ, ලේඛකඩ හා ඇත්දෙන්පිලින් තිමලා තිබුණා. මාතර දිස්ත්‍රික්කයට ආචාර්ය සිංහල ස්වර්ණාහරණ, ලාක්ෂණ

පිරිස් එය නැරුම්මට පැමිණි ඇතැනු වෙනවා.

පසුකාලයේ බොහෝම නමුති මුරකි සිල්පියකු විසින් නිරමාණය කෙරුණු ශ්‍රීමත් විලියම් හෙනරි ගෞරීරේ ලේඛකඩ පුහිලාවක් කොතුකාගාරය ඉදිරිපිට ග්‍රෑනාපනය කරනු ලැබුවේ ති

ගුවනින් එහි සිජගත් අසිජත්

ලේ අනුව ජුලි මස 21 වැනි දින සිට යැම ඉරිදා දිනක ම රාත්‍රි 7.00 සිට 7.30 දක්වා සිජගත් අසිජත විකාශය වීමට නියමිත ව ඇත්තේ සිංහල ස්වදේශීය සේවයේ තරඟ මාලා 91.7/91.9 මස්සයේ. ඒ හෙතැම නාහායක්කාර, කුමාරි මුණායිංහ, කමල් දේශප්‍රිය, රත්නා ලාලනි ජයතොටි, නිලුකා රෝබානි, සෞම්දාය පුරියාරච්චි, රෝහණ සිරිවර්ධන, රත්න ඩී.නම්මුරුගේ, පෘෂ්ඨ සංදිපති, සුදුරුණ බණ්ඩිර, මුද්දින රෝජානි, තාරක ජයරුවන්, ප්‍රයාන්ත්‍රිත් ගම්මල්, පුමනා අමධිංහ, ගර්හි රෝහණ අරිත් ක්‍රිජාන්ත සේරම්, තිලිජි ඉණවර්ධන යන ප්‍රවීණ සහ නාටක ගුවන්විදුලි නාට්‍ර ශිල්පීන් රෝහකගේ දායකත්වයෙන්.

මේ එම්හිඹාසික ගුවන්විදුලි නාට්‍රයේ පිටපත් රවනය සහ

උ වන්විදුලි සන්නිවේදනයේ පැරණි ම වැඩසටහන් ආකෘතියක් වන ගුවන්විදුලි නාට්‍ර ආකෘතිය ජාතික ගුවන්විදුලියට ම පුවිශේෂී වූ අනනායකාවක්. ශ්‍රී ලංකාවේ දිරිභාෂ්‍යම ගුවන්විදුලි මාලා නාටකය වන 'මුවන් පැලැස්ස' අද ද ජාතික ගුවන්විදුලිය මස්සයේ ප්‍රවාරය වෙනවා. එසේ ම එම්හිඹාසික නාට්‍ර ආකෘතිය ද ගුවන්විදුලි නාට්‍ර වංශ කතාව තුළ නිමි කරගන්නේ වැදගත් ස්ථානයක්. හෙළුදීව පතල වැදගත් සිද්ධි යා වරිත මුල්කර ගනිමින් උයුවුම් 'වැදග්‍රී බණ්ඩිර', 'පුගන්ධිකා', 'මහාවංශය' වැනි එම්හිඹාසික නාට්‍ර අදත් ගුවන් විදුලි ග්‍රාවකයන් සිහිපත් කරන්නේ ඉමහත් ආශ්වාදයෙන්.

'සිජගත් අසිජත' කරවීයට එන්නේ මේ ගුවන්විදුලි එම්හිඹාසික නාට්‍ර ආකෘතියට නව පණක් ලබාදෙනින්.

නිෂ්පාදනය සිදු කරන්නේ ජේජ්ස්ය මාධ්‍යවේදීනී, නාට්‍ර ශිල්පීන් ඉනෙකා බොනේපු විසින්. නාද සංකලනය නැදු මනමිපේරි සමග මංසුල සෙනෙරිත්ත්න්. උපදේශන දායකත්වය ලබාදෙන්නේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරා විද්‍යා අධ්‍යායන අංශයේ ජේජ්ස්ය මහාචාර්ය අනුර මනතුළු.

'නාත්තව මරපු පව එල දෙන බව කාශාප දැනගෙන හිටියා. ඒ මානසික ව්‍යවේදිනා මකාගත්තේ ඉන්න කාලේ දෙවියක් විශේ ඉන්න උන්සාහ දැරිමෙන්. ඒක වර්තමානයටත් අදාළ යි. තමන් කරන පැවු වහගන්න මිනිස්සු තොයෙක් දේ කරනවා. ඒ විශේ ම මේ කතාවේ එන නැශ්වුම්මා ලේලි ප්‍රශ්න, ලේ නැකම් පරද්වාගෙන එන දේශපාලන අරමුද වැනි දේ වර්තමානයෙන් දිනින්න

ඛැබෙන දේවල්. අවසානයේදී කාග්‍යප සියදීඩී තහාගත්න තත්ත්වයට ම පත්වෙනවා. ඒ තත්ත්වයට මිශු ව පත් කළේ බාතුසේන රුපුගේ නාමිගේ ප්‍රතා මිගාර. බාතුසේන රුපුගේ දුටට නැත්දීමා කකුලන් උරු වැක්කරෙන තරමට පහරදුන් බව දැනුගෙන බාතුසේන රුපු ඇය ව දරසුයකට දාලා ප්‍රවිචනවා. මිගාර සේන්පති බාතුසේන රුපුව කාග්‍යප ලවා මරවන්නා ඒ පැලිස ගන්න සි. වෙරෝස කොමිතරම් හයානක ප්‍රතිඵල අත්කරනව ද? කියන පණිවිධිය මේ සංස්සේ සමාජගත කරන්න පුරුවන් යනුවෙන් නිෂපාදිකා ඉහැරුකා බොමෑපු කියා සිටිය.

ඒන තණ්ඩාවෙන බාතුසේන පියරපුන් මරා දැමු කාග්‍යප ක්මරුන්ගේ කාර්යත්වයන් සියිලිය තම් වූ ආකෘත්තියාව නිර්මාණය කළ කාග්‍යප රුපුගේ කළකාලීනවයන් ගැඹුරින් විශේෂීය කෙරෙන මේ නිර්මාණය පිළිබඳ කාග්‍යපගේ වරිතයට පත් දෙන පුරිණ නාවා ගිල්පි කමල් දේශීය අදහස් දැක්වුයේ මෙලෙසින්.

'අවුරුදු 20කට විතර පස්ස තමයි එශිලියාසික ගුවන්විදුලි නාට්‍යයක හඩකැවීම්වලට සම්බන්ධ වෙන්නේ. කාලෙකට පස්ස ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාවේ ස්වදේශීය සේවයේ එශිලියාසික නාට්‍යයකට දායක වෙන්න ලැබේම මා ලැබූ නාට්‍යයක්. දැන් අප මේ පුහුණු විම් කරන්නා දහවැනි මැදිරියේ. අප පුංචි කාල් 1970 දී විතර ලමාපිටියට එනකොටත් මේ මැදිරියේ තමයි බොහෝ වෙළාවට පරිගත සිරිම් කළේ. ඒ කාල් ඉස්කොලේ

එශිලියාසික බවන ඉදිරිපත් කරන ආකාරයන් අසන්නත්ව සියිලි කාග්‍යප පුගයට ගෙනගොයේ මහයින් සියිලිය අසල යදෙන පිරිසක් බවට පත්කරනු ඇති.

ඡ්‍රැලි මය 02 වැනි දින 'සිපගත් අසිපත' පළමු පරිගත සිරිම සියු සිරිමට මත්තෙන් වූයේ පෙර පුහුණුවක්. ගුවන්විදුලියේ දහවැනි මැදිරිය එදින සොයුරු කළාකරුවන්ගෙන් පිරි ඉතිරි සියා.

එ අතරතුර මෙවදීන් පැවුසුයේ රාගන සිල්පිනී රත්නා ලාලිනි: "ගුවන්විදුලියට එනවා කියලා අප එන්නේ අපේ පවුලේ අය මූණ ගැසෙන්න එනවා වගේ. අප අද මේ ක්සේනුයේ යමිකියි තානක ඉන්නවා නම් ඒ දේවල් අප ලබායන්නේ ගුවන්විදුලියෙන්. මුලින් ම අක්කත් එක්ක ගුවන්විදුලියට එනකොට මං ඉස්කොලේ හත වසරේ. අප මෙහිදි යමිකියි විනයක් දායන්තා. අපට ගුවන්විදුලියන් සමඟ තිබෙන්නේ හරි ම සුන්දර අතිතයක්.

ජ්‍යෙෂ්ඨ කළාකාරීනී තෙතලි නාට්‍යයක්කාර මෙහිදි එක් කළේ මෙවැනි අදහසක්: "මං මුලින් ම ගුවන්විදුලියට සම්බන්ධ වුණේ 1955 අප්‍රේල් මාසය. එදා සිට අද වෙන තුරු ගුවන්විදුලියේ වැඩික් කිවිවම අප එන්නේ මුදල බලාගෙන නෙවෙයි කළාවට වගේ ම ගුවන්විදුලියට ඇති ආදරේ නිසා. ගුවන්විදුලි නාට්‍ය සිල්පිනියක් විදිහට මට බොහෝම සතුවුයි මේ වගේ නිර්මාණයකට දායක වෙන්න නැවතත් අවස්ථාව උදා එම ගැන.

එශිලියාසික නාට්‍යයක් ඉදිරිපත් සිරිමේදී අවධානය යොමු කළ යුතු විශේෂ කරුණු තිබෙනවා. විශේෂයන් ම මේ නාට්‍ය මගින් සමාජයට දෙන්නේ අපේ එශිලියාසිය. මේ පිළිබඳ අදහස් දැක්වු නව පරපුරු රාගන සිල්පි සුදුරුගන බණ්ඩා: "වෙනත් නාලිකාවක විකාශනය වූ නාට්‍යයක ම හඩකැවීම් කළ පුද්දෙන්දේන රුපුගේ වරිතයට. ඒ නාට්‍යය ඇතුළු නිර්පාණය යුතු සමහර වරිත ජ්‍යෙෂ්ඨවත් අප එශිලියාසයයේ අසා නැහැ. උපාසක අම්මලා ගෙවල්වල සිට සායුජාර දිදී අහන් ඉන්නේ බොරු බව අවබෝධ වුණා ම අප කනාවහ කරලා ඒ නිර්මාණයෙන් ගුවන් වුණා. පොදුගලික නාලිකාවල මේ ගැටුව්ව විගාල වශයෙන් දැකින්න පුරුවන්. එශිලියාසික කනා විකාශනය කරනවා, ඉතිහාසය විකාශන කරලා. ඒක එහෙම වෙන්න බැහැ. අපෙන් පස්ස එන පරම්පරාවට ඉතිහාසය ගැන කියලා දිය යුත්තේ එය විකාශන නොකර."

මෙලෙස මුවෙනාවුන්ගේ අදහස් විද්‍යාවලට පෙරලු අතර ම නාට්‍ය සිල්පින් තම තමන්ට හිමි වරිතවල දෙබඟ් පුහුණු වෙදාදී මා දහ වැනි මැදිරියට සමු යුත්තේ 'සිපගත් අසිපත' පළමු කනාගයේ සිට ම එයට සවන් දෙන්නට සියා ගනිමින්. තුළුරු දිනෙකින් ඒ නවමු අත්දැකීම සිතින් ස්පර්ශ සිරිමට ඔබවත් ඇරුපුම්.

කාංචනා සිරිවර්ධන

දකුණු ආයියානු සිනමා ව්‍යෙශ්‍ය

ශ්‍රී ලංකා සාර්ක් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය මගින් සංවිධානය කරනු ලැබූ 9 වැනි සාර්ක් විනුපට උලෙල පසුකිය ජුලි මස 07 වැනි දා නිමාවට පත් වුණා. ජුලි මස 2 වැනි දින ආරම්භ වූ විනුපට උලෙල දකුණු ආයියානික කළාපය තුළ තැයැ එන නව සිනමාකරුවන්ගේ නිරමාණ පිපාසාවට දියදේනක් වූ අතර ම එම සංස්කෘතිකාරු සාහිත්‍යාවට නව ආරක් පාලමක් බවට ද පත් වුණා. 2011 වසරේ සිට අධ්‍යාච්‍රිට ව පැවැති සාර්ක් සිනමා උලෙල මුදින් ම පැවැත්වීමට නියමිත වූයේ පසු හිය මැයි 7 වැනිදා සිට 12 වැනිදා දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේදී. එහෙත් ආරක්ෂිත හේතු මත එය කළ දුම්මට සි සිදු වුණේ.

දකුණු ආයියාව නියෝජනය කරන ඇළුගිස්ථානය, බංගලාදේශය, භ්‍රාතානය, ඉන්දියාව, නොඛාලය, මාලිඩ්වින හා ශ්‍රී ලංකාව පුරා විසින් සිටින සිනමා කරමාන්තයෙහි නියැලු නිරමාණකරුවන්ගේ නිරමාණ අතුරින් හොඳම සිනමා නිරමාණ

කළාපය තුළ අන්තර් කංස්කෘතික භුවමාරුව බස්සේ ගොඩනැගෙන මිනුදම ග්‍රන්ථීම් කිරීමේ හොඳම තුමෝපාය ලෙස මේ 9 වැනි සාර්ක් සිනමා උලෙල කාගේත් පැසකුමට ලක් වුණා. දේශන රාජියකින් ගොඩනැගිය නොහැක අන්තර් කංස්කෘතික සබඳියාව සිනමා නිරමාණයක් බස්සේ ප්‍රේක්ෂකයාට ගොහැර දැක්වීම පහසු හා සුගම ආරක්.

රාජියක් මේ සිනමා උලෙලට තොරා ගෙන තිබුණා. එහිදී ගුරු සිනමාපට (Master Film) වෘත්තාන්ත විනුපට (Feature Film) කෙරී විනුපට (Short Film) යන කාණ්ඩ තීන්වය යටතේ සිනමා නිරමාණ නිරගත වූ අතර උලෙල අවසාන වූයේ ඒ අතරින් තොරාගත් හොඳම සිනමා නිරමාණ සඳහා සම්මාන ප්‍රදානයෙනු සි. සාර්ක් කළාපය නියෝජනය කරන ඕනෑම රටකට වෘත්තාන්ත සිනමාපට 2ක් කෙරී විනුපට 2ක් හා එක් ගුරු විනුපටයක් ඉදිරිපත් කිරීමේ අවකාශය මෙහිදී හිමිකර දී තිබුණා. ඒ යටතේ මෙවර සාර්ක් සිනමා උලෙල සිනමාපට 34කින් සමන්විත වුණා. සැම සිනමා නිරමාණයක ම උරුමකරුවන් ද මේ උලෙලට පැමිණ සිටි නිසා වසරක් පාසා දකුණු ආයියානික කළාපයේ සිනමාකරුවන්ගේ අන්දැකිම බෙදාගැනීමේ තොත්තුන්හක් බවට ද සාර්ක් සිනමා උලෙල පත් වුණා.

සාර්ක් සිනමා සම්මාන පිරිනැමුණේ හොඳම වෘත්තාන්ත

විනුපටය, අධ්‍යක්ෂකවරයා, නාලවා, නිලිය, කෙරී විනුපටය, ප්‍රවත් දැඟා නිර්මාණය, කුමරාකරණය, සංස්කරණය, ගබඳ සංයෝගනය හා විශේෂ පුරි සම්මාන ද්‍රව්‍යන්වයක් ද සම්භින්. මෙවර සිනමා සම්මාන ප්‍රදානයේන්ස්වයයේදී ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රධාන සම්මාන ද්‍රව්‍යන්වයකට සි උරුමකම කිහුවේ. හොඳම නිලිය සම්මානය 'දැවෙන විභාග්‍යන්' සිනමා පටයේ

අනෝමා ජිනාදර් දිනා ගත් අතර හොඳම සංස්කරණයට හිමි සම්මානය එම විනුපටයේ ම අරින් රාමනායක දිනා ගත්තා. 'නාගර කිරතාන්' නම් ඉන්දියානු විනුපටය හොඳම වෘත්තාන්ත විනුපටය බවට පත් වූ අතර හොඳම කෙරී විනුපටයට හිමි සම්මානය ලැබුයේ ' නා මොලේ වේ' හරාම් නම් ඉන්දියානු විනුපටය සි. 'නාගර කිරතාන්' අධ්‍යක්ෂකය

හොඳම නිලිය සම්මානය 'දැවෙන විභාග්‍යන්' සිනමා පටයේ අනෝමා ජිනාදර් දිනා ගත් අතර හොඳම සංස්කරණයට හිමි සම්මානය එම විනුපටයේ ම අඡිත් රාමනායක දිනා ගත්තා.

කළ තොෂික් ගංගලි හොඳම විනුපට අධ්‍යක්ෂකවරයා ලෙස සම්මානයට පාතු වුණා. හොඳම තීර රවනයට හිමි සම්මානය දිනා ගතු ලැබුයේ 'ලෙටර වු ප්‍රසිඩ්හිට්' සිනමාපටය වෙනුවෙන් අයිස්. 'නාගර කිරතාන්' හි රු පැ විනුමෝරුනි හොඳම නාලවා ලෙස සම්මානයට පාතු වුණා.

සිනමා නිර්මාණ ප්‍රදරුණය හා සිනමා සම්මාන ප්‍රදානය යන අංශ ද්‍රව්‍යන්වයෙන් තොනැවුති මේ විනුපට උලෙලලේ විශේෂතවය වුයේ ඒ හා සම්බන්ධ වැඩුමුළවක් ද පැවැත්මේ යි. 'අපට ස්වාධීන සිනමාවක් සොයා යාම අත්‍යාච්ඡ වන්නේ ඇයි?' යන කරිකාව ඔස්සේ එය පැවැත්වුණු අතර දෙය් විදෙස් සිනමාලෝල්ලි බොහෝ පිරිසක් වැඩුමුළව තුළ ඒකරායි වි සිටීම වැදගත්.

කළාපය තුළ අන්තර සංස්කාතික ප්‍රවාහුරුව ඔස්සේ ගොඩිනැගෙන මිතුදම ගක්කීමන් කිරීමේ හොඳම කුලෝපාය ලෙස මේ 9 වැනි සාරක් සිනමා උලෙල කාලේන් පැසසුමට ලක් වුණා. දේශන රාජියකින් ගොඩිනැගිය තොහැකි අන්තර සංස්කාතික සඛැදියාව සිනමා නිර්මාණයක් වැස්සේ උශ්‍රේෂ්‍යකයාට ගෙනහැර දැක්වීම පහසු හා සුළුම ආරක්.

සාරක් සිනමා උලෙලලේ පුරි සහිකයකු ලෙස කටයුතු කළ මිලානා මාජර මේ සිනමා උලෙලට එක් වෙමින් අදහස් දැක්වුයේ මෙලෙස:

"දකුණු ආධියාතික සිනමාපට යුරෝපිය සම්මාන උලෙලවලදී කියවීමට හාජනය වන්නේ වෙනස් ම ආරක්ට සි. යුරෝපිය අධ්‍යක්ෂකවරියක ලෙස මා විශ්වාස කරන්නේ තමා නියෝගනය කරන කළාපයේ ම සිනමා උලෙලක් සංවිධානය කිරීම විශේ බව සි. එය යුරෝපිය සිනමා ඇඟින් තොරව සිනමාව රසවිදීමක්"

◀ අවිනි පිශ්‍රමිකා විනුමත්ග

අපට මගහැරුණු විශ්වීය ප්‍රරච්ඝය

ඩී. එස්. සියලුම කර ගනීමින් ශ්‍රී ලංකාව නිර්වතනය කරමින් සිටිම පරික්ෂේපනය කළ තොගැකි ව්‍යසනයකට දෙ කැඳවාගෙන යන්නේ. මේ අතියෝග ජය ගැනීමට ආවැසි විසඳුම් සාහිත්‍ය ලේකයෙන් සොයා ගත හැකි නම් එය අදුරු අත්දැකිමක් වනු නිසැක යි. ඒ වෙනුවෙනු සි අසල්වැයි හාරතයේ පහළ වූ ශේෂ්‍යතම සාහිත්‍යකරුවනු මෙවර විශ්ව සාහිත්‍ය වියමනෙන් සොයා යන්නේ. ඒ රැකියාවන් තාගේර්.

බෙංගාලය ජන්ම තුමිය කරගනීමින් 1861 වසරේදී ඉජයුණු තාගේර් 1941 වසරේදී ජේවින ගමනට සමු දෙනවා. මිහු භා ශ්‍රී ලංකාව අතර පැවැති ඉතා බිලගතු සමඟන්ය තහවුරු කොරන්නේ තාගේර් තෙවතාවක් ම ලංකාවට පැමිණීමක් සමග. ඒ, පිළිවෙළින් 1922, 1928 සහ 1934 වසරවලදී තාගේර් වූ මූල්‍ය පියා මහා සාම් දේවින්දුනාත් තාගේර්. බෙංගාලයේ බිලගතු ඉඩමිම් (සම්න්ද්‍ර) සිටුවර පෘළක උපත ලද තාගේර් ගත කළේ ඉතා පුෂ්පහසු ලමාවියක්. 17 වැනි වියේදී තාගේර් එංගලන්තයට යන්නේ වැඩිදුර අධ්‍යාපනය ලබන්නයි. එය මිහුගේ ජේවිතය හැඩා ගැසෙන්නට බෙහෙරින් බලපෑවා.

ලන්ඩින් අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ නොකළ තාගේර් නැවතන් බෙංගාලයට පැමිණියේ 1890 වසරේදී. ඉන් පසු මිහු විභින් හාරුගෙන කළපුණු කරන්නේ විලෙලයිදෙවේ සම්න්ද්‍රවරයා ලෙස. එහිදී පද්මා නැමැති ගෙය විශාල පාරුවක නැති තාගේර් සංචාර ගණනාවක් කරනවා. බෙංගාල ජනරෝගිය ගිලි පවතින යුතුවින් තාගේර් අත්දැකිමෙන් ම අවබෝධ කරන්නේ මේ පාරු සංචාරයේදී. ඒ සමග සි මිහු සියලුම සිටි බරපහා කාර්ය ව්‍යාපෘති නැත්තා සිරින් නිර්ණය කරන්නේ. පළමුවුන්න

ආචාර්ය හිතිදම සුතිල් සෙනෙවි
ජ්‍යෙෂ්ඨ කාරීකාලාර්ය
සමාජය විද්‍යා හා භාෂා පිළිය
ශ්‍රී ලංකා සඛිරගමු විශ්වවිද්‍යාලය

වූයේ කළාව, සංඛිතය, අධ්‍යාපනය යන ප්‍රධාන විශයෙන් තුන මනාව හැදුරිය හැකි ශේෂ්‍ය විද්‍යාස්ථානයක් බිජි සිටිමයි. ඒ 'විශ්වහාරනිය ගෙවන් ගාන්ති නිකේතනය'. දුරි දුෂ්ප්‍රත්කමේ සිලි සිටි මිනිසුන්ගේ දිවිපෙළවනට ආරක්ෂ ගක්කියක් සපයන්න පුළුවන් ආයතනයක් ආරම්භ සිටිම දෙවුනි අඩුප්‍රාය වූණා. ඒ වැඩිහිටිවෙළ වෙනුවෙන් ඉදි වූ ආයතනය නමින් 'ශ්‍රී නිකේතනය'.

1912 දී නැවතන් එංගලන්තයට ගිය ගමනේදී තාගේර්ට මූල ගැසෙන්නේ ජේ.ඩ්.විජ්‍ය. වේල්ස්, එස්.ඩා.ප්‍රාන්ඩ්, බිජ්‍ය. ඩී.ඩා. වේට්ස් වැනි ශේෂ්‍ය සාහිත්‍යධරයන් අධ්‍යාපනයේ මානාවරිය වූ මාරියා

රෝක්. විශ්ව සාහිත්‍ය දුනුම බෙදු ගන්නාත් පෙරදිග බටහිර කළාවේ සහයම්බන්ධය මනාව වර්යා ගන්නාත් මේ ගමන තාගේර්ට බෙහෙරින් ඉවහල් වූණා. මේ අතරතුර තාගේර්ගේ ගාන්ති නිකේතනයේ ශිරිනි රාවය ලංකාවට පැනිරෙන්න වැඩි කළක් ගත වෙන්නේ තැහැ. මෙරටින් විභාළ පිරිසක් හාර්තලයේ අධ්‍යාපනය ලැබේම සඳහා පිටත්ව යන්නේ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස.

විශේෂයෙන් ම ඩිඩ්ලිවි. ඒ. දී සිල්වා, විල්මට් ඒ. පෙරේරා වැනි තාගේර්ගේ සිම්පයන් තම ඉරුදුවැයන් ලංකාවට ගෙන්වා මෙරටි තාගේර් ආදර්ය රුපය පැල පදියම සිටිමට මහන්සි ගන්නා. එහෙත් මේ ඉරුදුවැව ලෙස්දා ඇතුළු තාගේර් ද්‍රේශනය තිදි යාම සිදු වූයේ අව්‍යාපනාවන්න අපුරුන්. මන්දි ගැමුරු තාගේර් ද්‍රේශනය ශ්‍රී ලංකාවට සංස්කෘතික දේහය සමග ගළපා ගන්න යුතුන් අසමත් වූණා. නිදුසුන් ලෙස ලොකු අනිමිටිම සිපයන් සිහිපත් කළ යුතු සි.

අප ඉතා උදෙස්ගෙයන් සාකච්ඡා කරන පින්ලන්න අධ්‍යාපන ආදර්ය බදු හෝ එය ඉක්මවා ගිය පරිසරයක එවත් වූණා, පරිසර හිතකාම් කරගෙට නැතුරු නොවුණු, තාශ්ණාධික ගමනක නොයන සිමු ප්‍රජාවක් බිජි කරන්න රැකියා අධ්‍යාපන කුමය ඉවහල් වූණා. එහෙත් එය ලංකාවට පැල පදියම් කරන්න රැකියා අධ්‍යාපන ද්‍රේශනය හැදුරු සිමු ප්‍රජාව අසමත් වෙනවා. තාගේර් බොහෝ සැසින් ලිපි ගනුදෙනු කළේ මොන්ට්‍රෝර් අධ්‍යාපනයේ මානාවරිය වූ මාරියා

මොන්සේයර් සමඟ. දුරුවන්ගේ ලභ කාලය භැංචිජුස්ටිය යුත්තේ කොයේද යන්න මුළුන් දෙදෙනා ආතර පැවතිය හාරුන් සංචාරයක්. එහෙන් මේ සංචාරයන් කිසිදු ප්‍රයෝගනයක අප අදවත් අරගෙන නැහැ.

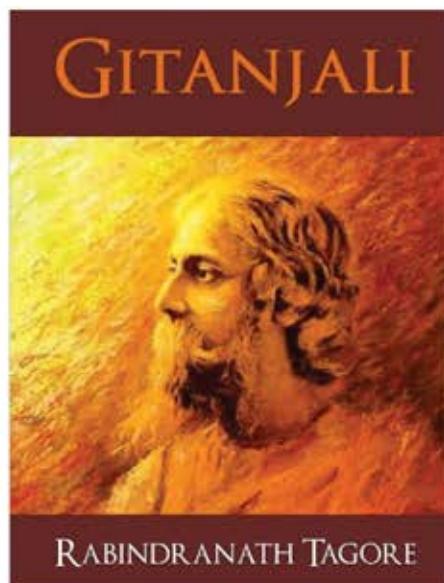
තාගේර් සූච්‍යව පැවතියේ ඉතා හිටිමත් සාහිත්‍ය කළු ජීවිතයක්. බෛංගාල පුනරුදාය සමාජය අප එය සාකච්ඡා කළ යුත්තේ. බෛංගාල සාහිත්‍යයේ නැගීම බෛංගාල පුනරුදායේ එක් ප්‍රධාන සාක්‍යාමානක්. විශේෂයෙන් ම සරවත්වන්ද වට්ටෝපාධ්‍යය, විභ්‍යන් භූම්බන්දේපාධ්‍යය, රෙංජ්දාන් තාගේර් රට දැවහැල වූ ප්‍රධාන සාහිත්‍යයකිරීයන්. නවකතාකරුවකු, කේරිකතාකරුවකු, ඩින රූපකායකු මෙන් ම කිරීමිර සාහිත්‍යයකු දුන් තාගේ මී අධ්‍යාපනයකු ලෙස ද වැදුගත් වහන්ත් විශ්ව සාහිත්‍ය භාෂුගත්‍යනුට. සහු දේශපාලනයකු නොවුන ද හාරන දේශයේ ගැඹුරු ම සටනක් දැක් ව තිබුණු වෙළාභක (ස්වදේශීය ව්‍යාපාරය) ජරව දේශපාලනයට බලපැමි කළ ප්‍රධාන පෙලේ ප්‍රේථාගාරයක් ලෙස සි තාගේර් නම් කළ යුත්තේ. ගාන්ධී ව්‍යාපාරයට එක් පසෙකින් බලපැමුණුන් අනෙක් පසින් ආලේඛයකුන් එල්ල කළ කොනකු වේ නම් සහු නමින් තාගේර්.

තාගේර් විජිත්වන්යට පත් වෙන්න බලපෑ ප්‍රධාන පෙලේ කානිය ප්‍රකාශයට පත් වූ තෙන් ඩිනාංගලි නමින්. ඩිනාංගලිය වංශ බසින් රූපාව වෙන්නෙ 1910 වැනි කාලයක. එහි පරිපූර්ණ පරිවර්තනයක ඇංග්‍රීස් නැගේර් 1912 වන විට ඉංග්‍රීසි බසින්. තාගේර් 1913 දී ඩිනාංගලිය වෙනුවෙන් විශ්ව ඇගුදීමට පාඨු වන්තේ පළමුවරට ආදියානිකයකු ග්‍රේෂ්‍ය තොටෙල් සාහිත්‍ය තාගාගා හිමි කර ගැනීමේ ගෞරවයත් සම්මින්.

අවස්ථා කිපයක්ද ලංකාවේදී සිංහලයට නැගුණු ඩිනාංගලියේ පරිවර්තන 7ත් දැකින්නට පුළුවන්. ඩිනාංගලිය සාමාන්‍ය ජනතාව අනරත් බොහෝ සයින් ප්‍රවාන කානියක්. ඩිනාංගලියන් උපාධා ගැඹුණු අනුමූලික අදහස් පරිවර්තනය කර සිංහල සරල ඩින ලෙස රිනා විම රටව එක හේතුවක්. 'පැවු අදහස් නම් පැවුරින් ලෙස්කය කැබුලුවට තොටෙල්' (මහගමයේකර) එයින් පළමු වැන්නයි. දෙවැන්න අදුරු කුටිය තුළ දෙරුණු එගෙන' (ප්‍රේමදා ශ්‍රී

අලවන්නගේ) හිස ආචාර්ය ප්‍රේමයිර සේමදාසගේ සංඝිතයට සැංගිනවේදී වි.එම්. ජයරත්නය ගායනා කරන්නේ. මේ ඩිනාංගල ගැඹුව පටවින්නේ සිංහලයෙන් උපාධා හාරුජාරය බව බොහෝ දෙනකු දැන්නේ නැහැ.

ගාන්ධී ව්‍යාපාරය මහින් ජාතිකත්වය නම් වන අභරේ තාගේර් පෙනී සිටියේ ස්වදේශීක්‍රීත්‍ය වෙනුවෙන්. ඒ ස්වදේශීක්‍රීත්‍ය වෙළඳහාම විටිවු එකක්. මේ විශ්වීය පුරවැසියාවය අද දුටුස් ලෙස්කයට විවර කරනුයේ විගාල ප්‍රජා මාරුගයක්. එය Cosmopolitanism - විශ්වදේශවාදය නමින් ප්‍රවලිනයයි. ලංකාව සිංහල බොද්ධ රටක් නොවේ යැයි සඳහන් කිරීම පසුදීය වකවානුවේ කායේන් සින්වල ප්‍රශනාර්ථියක් මතු කළ කරුණක් වුණා. තාගේරියානු

අර්ථයින් එය එලෙස පැවිය හැකියි. ඒ අර්ථයෙන් ලංකාවේ සිටිය යුත්තේ සිංහල බොද්ධ රටක් මත වෙන්නෙ නොව විශ්වීය ලාංකිකයන්. තාගේර් ද්‍රේශනයෙන් අපට හිටුණු අද වඩා ව්‍යාපාරය නිරීක්ෂණ අද විව්‍යන් තාගේර් අපට අවශ්‍ය වන පසුදීමයි මේ. තාගේර් නැමැති විශ්ව සාහිත්‍ය මැර්ස්සාලී දැකිය හැකි විශ්ව පාඨම ද මෙයයි.

තාගේර් 1901 දී 'නස්තානිල' නමින් ලිපු නවකතාව 'වැරුලනා' නමින් සිනමාව නැගුවේ සහජලී රේ විසින්. මැත කාලයේ සංචාරයක් ගොෂ් විසින් සිනමාව නැගු 'පෝකරුවාලි' නවකතාව තාගේර් රූපාව කරන්නෙ 1903 වසරදී. ඉන් පසු 1909 දී සහු

අතින් රජනා මුණු 'ගොර්' නවකතාව වංග බසින් සිංහලයට නගන්නේ වින්නා ලක්ෂ්මී සිංහාරවිලි විසින්. 1916දී තාගේර් උපාධියෙන් 'සරෝචනිලේ' (Home and the World) නවකතාව. එය සරෝචනිලේ නමින් ම සිංහලට නගන්නේ සහභාගින් රේ. ආනන්ද අමරසිරි විසින් එය සිංහලට නගන්නේ 'මිමාලු' නමින්.

මේ නවකතා හතරම අපට සන්නිවේදනය කරන්නේ ඉන්දියානු ජාතිකත්වයට හින්දුස්ථානය වඩා වඩාන් පැවු වීම නිසා අනාගතයේදී ප්‍රධාන ව්‍යාපාරයන් හින්දු භා මුස්ලිම්වරු අනර සිනි ඇවිල්ලන්න පුළුවන් බව මුළු තාගේරේගේ පෙර දැක්ම. ජාතිය විගාල ප්‍රභාපයක් බව තරක කළේන් පෙන්වා දැන්නේන් මිශ්‍ර තම සාහිත්‍ය නිර්මාණ මහින් එහෙත් 1947 දී ඉංග්‍රීස්යෙන් නිදහස් වන ඉන්දියාව තාගේර් පැතු ඉන්දියාව නොව ගාන්ධී පැතු ඉන්දියාවයයි.

ඇති මු හින්දු මුස්ලිම් කොළඹල නිසා ඉන්දියාවට අදවත් දාර ගත නොහැකි ජීවිත අහිමි වීම සංචාරයක් උරුම කළේ ඒ හේතුවෙන්. තාගේර් වෙනුවට ලාංකික අපදා ආදර්ශයට ගන්නේ ගාන්ධීගේ මරාන්තික උපවාසයයේ සංක්ෂිතය පෙනෙයි. එහි අවසාන ප්‍රතිඵ්‍යුලය ඉනා හොඳින් අප අන්දකිමින් සිටින්නේ මේ විකවානුවේ.

තාගේර් පෙන්වා දුන් විශ්වීය පුරවැසි සංක්ෂේපය ඉනා ගැඹුරින් පරේජේන්වලට බදුන් කළේ ඇමරිකානු සාස්‍රාවන්නියාක මු මාරනා නස්ටේව්ම්. Boston Review සගරාව සමග ඇය කාලයක් නිස්සේස් ප්‍රවත්තාව සෙන ගිය සංචාරයට තෙශ්මාව මුදයේද තාගේරියානු විශ්වීය පුරවැසි සංක්ෂේපය සි. පාර්නා වැවර්ලී, අමර්තාව සෙන්, අධිස් නන්දී වැනි ග්‍රේෂ්‍යනම හාරන ප්‍රානුයන් විසින් තාගේරියානු ආදර්ශයේ වැදුගත්කම සම්බන්ධයෙන් සම්බන්ධයක් ප්‍රවත්තනය කර තිබෙන්නේ විඒෂ්ඨ උපාධියෙන් සම්බන්ධයෙන් සම්බන්ධයක් ප්‍රවත්තනය ගොඩනගා තාගේරියානු ප්‍රානු ඇමර්තාව සෙන්නේ අප අපේ සාමාජ සංඝිතයට අදාළ කර ගන්නාවා විශ්ව ම එම් සිටින්නේ මේ විකවානුවේ.

සාකච්ඡා කළේ: මහේමිකා දිසානායක

CHILDREN
OF HEAVEN

THE
WILLOW
TREE

BARAN

THE
SONG OF
SPARROWS

THE
COLOR OF
PARADISE

ම්‍රියා ම්‍රියාගේ අභිජනව තිවිශ්‍රම

ඉ රාහ සිනමාවෙන් ඔබට ඉතුරාන සිනමාව යෙගෙන ගොඩ රට අන්තර්පාතික වට්නාකමක් ද පිළිගැනීමක් ද ලබා පෙරමුණ ගන් සිනමාකරුවන් අතර ම්‍රියා ම්‍රියා (MAJID MAJIDI) හිමි කර ගන්නේ ප්‍රමුඛස්ථානයක්. මහු දියින් දිගට ම සිනමා අධ්‍යක්ෂණයෙහි නිරන වන්නේ සිනමාව පළමු කොට ම කළාත්මක හා සම්භාවනීය ප්‍රකාශන කාර්යයක් වන්නේ ය යන අදහස කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින්. කෙසේ වෙනත් අන්තර්පාතික සිනමාව විෂයෙහි සම්මානනීය අන්ත්‍රීමින් කැපී පෙනෙන්නේ ම කළාත්මක සම්භාවනීය සිනමාපට යි.

වර්ෂ 1959 අප්‍රේල් 17 වැනිදා උපන් ම්‍රියා කළාවට අවතිරෙන වන්නේ දායකර වැනි වියයිදී යි. ඒ, ලේඛිකා නාට්‍ය රෝගය යිස්සේ වෙදිකා

නාට්‍යයේ රුව ගුණ විනිවිද දැකින්නට ඇදානම් විමන් සමඟින්. සිනමාව කෙරෙහි මහුගේ සැලකිල්ල තිව් වන්නේ විසි හැටිරිදී තරුණයකු ව සිටියදී. වර්ෂ 1979 ඉරාන ඉස්ලාමිය විප්ලවයෙන් අනතුරුව ගොඩ නැගෙන්නට මු නැවු ඉරාන සිනමාව දෙස විවක්ෂයිලිව බලා සිටින්නට තරම් මු දැනුවත් බවක් මහු සාක්ෂාත් කර ගෙන සිටිම පුරුමයට කරුණක් නොවේ යි. ඉරාන සිනමාවේ මේ අභිජනව උදෙස්සය මහු තුළ ජනින කළ ජවය හා ආස්ථාදාය ප්‍රකාශයට පත් වන්නේ වර්ෂ 1981 වසරේදී යි. ඒ, මහුගේ ප්‍රථම සිනමා අධ්‍යක්ෂණය වන EXPLOSION කෙටි වාර්තා සිනමාපටයක් සේ ප්‍රකාශයට පත් විමන් සමඟ යි.

අද වන විට ම්‍රියා අන්තර්පාතික සිනමාවේ කැපී පෙනෙන ඉරාන

සිනමාකරුවකු බවට පත් වන්නේ වාත්තාන්ත සිනමාපට අන්ලායිස්ක් අතරින්. එහෙන් මහු අතින් තිරිමින අගනා වාර්තා හා කෙටි සිනමාපට සමුව්වය ඒ නිසා යටපත් වී යාමේ අනතුරු ද මතුවෙන්න් තිබෙනවා. එඩුවින් ම මෙය ම්‍රියාට පමණක් ම ආවේණික අන්ත්‍රීමක් නොවේ යි. සිනමාව විෂයෙහි වාත්තාන්ත සිනමාපට, වාර්තා හා කෙටි සිනමාපට යටපත් කොට ඇති වග ලෙස්ක පරිමාණ ව දැක ගත හැකියාක්. මෙය සිනමා විවාහයේ සාපුරු අවධානයට ලක් විය යුතු තන්ත්වයක් ලෙස ද සඳහන් කළ ගැනී යි.

ම්‍රියා වාත්තාන්ත, වාර්තා හා කෙටි සිනමාපට අධ්‍යක්ෂණයෙහි නිරන වන්නකු ම නොවේ යි. සිනමා, නිෂ්පාදකයකු හා සිනමා නිරනාටක රචකයකු ලෙස මහු විසින් ඉරාන සිනමා කළාපය තුළ සිදු කරන

මැදිහත් එම කුපී පෙනෙනවා.
මහු බොහෝ විට තම සිනමාපට
බොහෝයක පාඨේ තිරනාටක
රචකයා ද එම දැකිය හැකි හි. ඒ
තියාම සි සිනමාපටයක අන්තර්ජාලම
තිර නාටකය වන්නේ ය යන
ආකල්පය මහු විසින් ගක්මිල්න්
කරන්නට ඇත්තේ. එයේ ම සාර්ථක
සිනමා අධ්‍යක්ෂණයක් පසු පස
අධ්‍යක්ෂවරයාගේ ම තිර නාටකයක්
තිබීම වැදුගත් ය යන්න සත්‍යයක්
සේ පිළිගන්නට මහු පසුබට නොවනු
ඇතැම සි සිනෙනවා.

අන්තර්ජාලික වශයෙන් කුපී
පෙනෙන්නට මේඛි සමත් වන්නේ සිය
දෙවුනි වෘත්තාන්න සිනමාපටය වන

**අද වන විට මේඛි අන්තර්ජාලික සිනමාවේ
කැසි පෙනෙන ඉරාන සිනමාකරුවකු
බවට පත් වන්නේ වෘත්තාන්න සිනමාපට
අනෙකුස්සක් අතරින්. එහෙන් මහු අතින්
තිරමිත අගනා වාර්තා හා කෙරී සිනමාපට
සම්විච්‍ය ඒ තිකා යට්පත් වී යාමේ අනුර
ද මණ්ඩලමින් තිබෙනවා.**

CHILDREN OF HEAVEN (1997)
මස්සේ සි. එය භොඳම විදේශ භාෂා
සිනමාපටයට හිමි ඇක්වීම් සම්මානය
සඳහා නිර්දේශ වන්නේ ඉරාන
සිනමාවට පමණක් නොව අයියානු
සිනමාවට ද පූරිශේෂ විටිනාකමක්
ගෙන දෙමින්. ඇත්තිම් සම්මාන
ලළෙලකට ආ ප්‍රථම ඉරාන සිනමාපටය
ද වන්නේ මේ විනුපටය සි.

2008 වසරේ ඉන්දියාවේ විශාලා
පටනම් අන්තර්ජාලික සිනමා

ලළෙලදී පුදරුකිත සමාරම්භක
සිනමාපටය වූයේ මහුගේ THE
SONG 08 SPARROWS.

ඉරාන සිනමාපට අන්තර්ජාලික
පිළිගැනීමක් ලැබෙන එක් ප්‍රමුඛ
සාම්ප්‍රදායක වන්නේ එය ලුමා සිනමා
භාවිතයක් එවුමෙන් දක්වන
උනන්දුව සි. ඉරානයේ සමාජ,
සංස්කෘතික හා දේශපාලන පසුවීම
රට වුවමනා කොන්දේසි සකස් කර
දෙන්නේ අදාළමාන ආධිපත්‍යයක
බලපුමක් ද සිහිගන්වමින්. අයේරු
ගරුඩ (ASGAR FARHADI) ගේ A
SEPARATION (2011) බඳ සිනමාපට
ද මෙනෙහැ සිහිපත් මෙනවා. ඉරාන
ඉහළ මැද පංතියේ ජ්‍යෙන් රටාවට අදාළ
ව ඇගුසීම් හා
ප්‍රකිරීල සමග
තිරුමිත ස්ත්‍රී -
පුරුෂ සඛදානා
මෙහිලා
සිනමාකරු
හසුරුවන්නේ
ස්වකිය
වපසරිය
පිළිබඳ ගැමුරු
අවබෝධියකින්.

ව ඇගුසීම් හා
ප්‍රකිරීල සමග
තිරුමිත ස්ත්‍රී -
පුරුෂ සඛදානා
මෙහිලා
සිනමාකරු
හසුරුවන්නේ
ස්වකිය
වපසරිය
පිළිබඳ ගැමුරු
අවබෝධියකින්.

මෙහිලා මේඛි තමාට එල්ල වූ පළමු
ගැටුපු ව සාර්ථක ව ජය ගෙන ඇති
සැරියකු සි පෙනෙන්නේ. ඒ, තමාට
නුහුරු කළාපයක යෙදුමින් සාර්ථක
සිනමාපටයක් අධ්‍යක්ෂණය කළ හැකි
ද සි යන ගැටුපුව සි. තිසුක වශයෙන්
ම BEYOND THE CLOUDS

සම්පූර්ණයෙන් ම සිහි ගන්වින්නේ
ඉන්දියානු සිනමාපටයක්. කුමයෙන්,
එහෙන් නොපමාව අනුවර්තනය
විමේ හැකියාව මේඛි සතු වන බව
මෙනෙහැ නො අනුමාන ව ම සනාථ
වෙනවා.

මෙහේ වෙතත් මහු විභිජ්ට
සිනමාකරුවකු සේ ගොඩ නායා
ගත් ප්‍රතිරූපය පූරුෂමින් රට වෙනත්
හැඩියක් ලබා දෙනු පිණිස උත්සුක
වන්නේ ද යන්න සනාථ කර ගත
හැක්සේ ඉදිරි කාලයේදී සි.

මැනකදී මේඛි විසින් අධ්‍යක්ෂණය
කරන ලද 'MUHAMMAD, THE
MESSENGER OF GOD' (2015)
වෘත්තාන්ත සිනමාපටය ඉරාන
ඉස්ලාමිය විර කාව්‍යයක් සේ ඇතැම
තැනක භදුන්වා දෙනවා. ඉක්තිනි
ව මේඛිගේ සිනමාපටයක් සේ දක්
ගත හැකි වන්නේ BEYOND
THE CLOUDS (2017). මෙය
මහු මෙමතක් තිරුමින අවසන්
සිනමාපටය සි. BEYOND THE
CLOUDS මේඛිගේ වඩාත් ම සාර්ථක
සිනමාපටයක් විමට ද තිබෙන්නේ
වැඩි ඉඩික්. ඉරාන වැයියකු සේ
සිනමා අධ්‍යක්ෂණයෙහි තිරන
මේඛි, BEYOND THE CLOUDS
අධ්‍යක්ෂණය කරන්නේ ඉන්දියානු
පසුවීමක සි. එය භදුන්වා දෙන්නේ ද
ඉන්දියානු සිනමාපටයක් ලෙසින්. මේ
වන විටත් ලොව පුරා ප්‍රමුද්ධ සිනමා
රසිකයන්ගේ අවධානයට BEYOND
THE CLOUDS ලක් වෙිනි
තිබෙනවා. විජිත්ව විදේශ සිනමාපට
නැරඹීමේ අවස්ථා තවදුරටත් සිමා
වි ඇති තියා ලාංස්කේ ප්‍රමුද්ධ
සිනමා රසිකයන්ට BEYOND THE
CLOUDS බඳ සිනමාපට මග හැරීම
කනාවුදුයක සි.

මෙහිලා මේඛි තමාට එල්ල වූ පළමු
ගැටුපු ව සාර්ථක ව ජය ගෙන ඇති
සැරියකු සි පෙනෙන්නේ. ඒ, තමාට
නුහුරු කළාපයක යෙදුමින් සාර්ථක
සිනමාපටයක් අධ්‍යක්ෂණය කළ හැකි
ද සි යන ගැටුපුව සි. තිසුක වශයෙන්
ම BEYOND THE CLOUDS
සම්පූර්ණයෙන් ම සිහි ගන්වින්නේ
ඉන්දියානු සිනමාපටයක්. කුමයෙන්,
එහෙන් නොපමාව අනුවර්තනය
විමේ හැකියාව මේඛි සතු වන බව
මෙනෙහැ නො අනුමාන ව ම සනාථ
වෙනවා.

මෙහේ වෙතත් මහු විභිජ්ට
සිනමාකරුවකු සේ ගොඩ නායා
ගත් ප්‍රතිරූපය පූරුෂමින් රට වෙනත්
හැඩියක් ලබා දෙනු පිණිස උත්සුක
වන්නේ ද යන්න සනාථ කර ගත
හැක්සේ ඉදිරි කාලයේදී සි.

◀ තුළින ජයස්ථානය

ක්‍රිඩා

දෙසනිය

ප්‍රවත් සගරාව

බඩ පූජට ම ගෙන්වා ගන්න.
පහත කුපනය පුරවා අප
වෙත එවන්න.

දෙසනිය

සහා උපිය සෑ එම්පාය
නම් : එම්පාය :
දින දැන තැබෙයා / පිළිදා අඟුව රහිත
මොහොතා වන විට එම තරගවලදී පැවත්වන්නේ,
පෙන් නැමැත්තා ඇතුළුම් ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන

163. මොහොතාව,
කොළඹ 05.

මෙයෙන් සහා දායාත් එරෙහි / අදවා එරෙහි ලබ ගැනීමට කාලීනතාවේ එ සඳහා
රු. 1,536.00/- රු. 768.00 තුළ
මෙයෙන් / ජුලි අංකයේ "ප්‍රවත් ගැනීම ජනරාල්" නැවත පියා ගෙවන කාර්යාලය වෙත පෙන්වනු ලබයි.
පස නැවත කාර්යාලය, කොළඹ 05 පෙන් යෙදාම ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන

උලු ලෙස දෙනවතුන්ගේ ක්‍රිඩාවක් ඉරනා තරගවලදී පැවැත්වෙන්නේ 2019 ජූලි 01 දා සිට 14 වැනි ද දක්වා එංගලන්ත්‍රයේ විම්බල්ඩ්‍රින් නගරයේ All England Lawn Tennis හා Croquet Club වලදී. මේ ලිපිය ලියන මොහොතා වන විට එම තරගවලදී තරග ඉසවි කිහිපයක් ම පැවතියේ නිමාවට පත්වෙළිනි. ජාත්‍යන්තර වෙනිස් සංගමයේ අයික්සණය හා අනුග්‍රහකත්වය යටතේ මෙවර එය සංවිධානය කෙරුණේ 133 වැනි වරට සි.

තරගවලදී තරග ඉසවි සයකින් යුත්ත සි. එ. කේවල තරග (කාන්තා/පිරිමි), යුගල තරග (කාන්තා/පිරිමි), මිශ යුගල තරග, පිරිමි ආවු.18න් පහළ (කේවල හා යුගල), කාන්තා ආවු.18න් පහළ (කේවල හා යුගල), රෝදු පුපු තරග ආදි ලෙස.

විම්බල්ඩ්‍රින් ඉරනා තරගවලදී ආරම්භ වන්නේ වර්ෂ 1877 ජූලි 09 වැනි දින එංගලන්ත්‍රයේ විම්බල්ඩ්‍රින් නගරයේදී. එය තුළාන්තයට ම පොදු වූ සාම්ප්‍රදායික වාරිතුවලින් පිරුණු තරගවලදී. ලෝකයේ පැරණිතම වෙනිස් තරග පැවතියායි. රෝදු පුපු වෙනිස් තරග ජාත්‍යන්තර වෙනිස් සංගමයේ ග්‍රේනිජ කිරීමට ලක් වන අනර එම තරග ජයග්‍රයකයන් සඳහා පිරිනමන්නේ ඇමරිකානු බොලර් 2ක තෙවා මුදලක්.

දුරනා තරගවලදී පිරිමි කේවල තරගයේ ආරම්භ කළදී All England Lawn Tennis හා Croquet Club හිදී. එහිදී පුරුම වරට ජයග්‍රාහකයාට හිමි කුසලානය දිනා ගත්තේ Spencer Gore විසින්. පුරුම Lawn Tennis තරගවලදී ලෙස හැඳින් වූ එය පසුකාලයේ නම් කළදී පුරුම Grand Slam තරගවලදී ලෙසින්. මේ Grand Slam තරගවලදී පැවතියේ තරග ඉසවි නහරකින්. ඒ, විම්බල්ඩ්‍රින් විවෘත තරගය, මිස්ට්‍රේලියානු විවෘත තරගය, ප්‍රාග්ධන විවෘත තරගය, ඇමරිකානු විවෘත තරගය ලෙස.

2018 වසරේ විම්බල්ඩ්‍රින් තරගවලදී සමස්ත තෙවා මුදල පැවුම් මිලියන 34ක්. එය මේ වසරේ ඉහළ හියේ පැවුම් මිලියන 38ක් දක්වා. කේවල පිරිමි හා කාන්තා තරග ජයග්‍රාහකයන් වෙන පිරිනමන තෙවා මුදල (එක් ක්‍රිඩාක්‍රියා සඳහා) පැවුම් මිලියන 2.25 ක්. එමෙන් ම යුගල තරග (කාන්තා හා පිරිමි) සහ රෝදු පුපු තරග සඳහා පිරිනමන ලද තෙවා මුදල් පෙර වර්ෂවලට සාර්ථකව පෙන්වන්නේ වර්ධනයක්. රෝදු පුපු වෙනිස් තරග ජාත්‍යන්තර වෙනිස් සංගමයේ ග්‍රේනිජ කිරීමට ලක් වන අනර එම තරග ජයග්‍රයකයන් සඳහා පිරිනමන්නේ ඇමරිකානු බොලර් 2ක තෙවා මුදලක්.

ධනවතුන ධනවත කරන සෙලලම

සෙරිනා විට්‍යමිස්

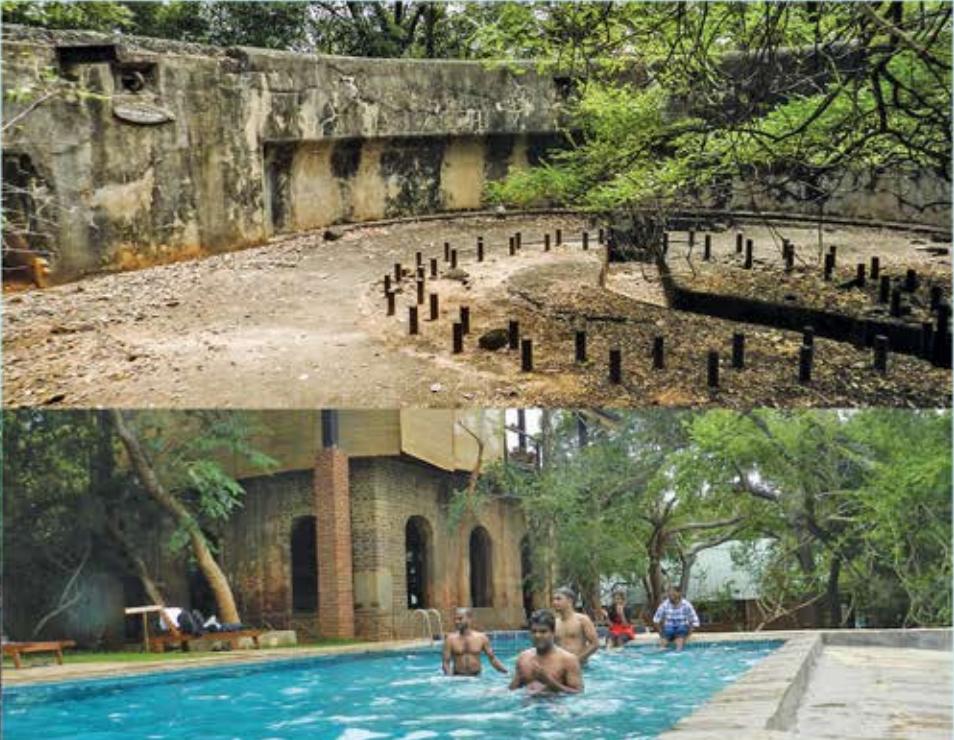
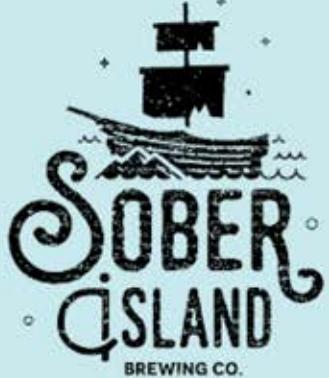
ආරම්භයේ තන නිරු මත හිඩා කළ විමල්බින් හිඩික, හිඩිකාවන් වර්තමානයේදී ද එලෙස තරග කිරීමට දක්වන්නේ වැඩි කැමුත්තක්. එහෙන් Grand Slam තරගවලියට අයන් වූ ඔස්ට්‍රේලියානු විවෘත තරගය 1988 වර්ෂයේදී තද පොලුවක් (hardcourt)

**විමල්බින් ගුරා
තරගාවලිය ආරම්භ
වන්නේ වර්ෂ 1877 ජූලි මස
09 වැනි දින එංගලන්තයේ
විමල්බින් නගරයේදී.
විය ව්‍යුතාන්තයට ම පොලු
වූ සාම්ප්‍රදායික වාර්තාවලින්
මිරැතු තරගාවලියක්.**

සමග. විමල්බින් ගුරනාව වැඩි ම වාර ගණනක් දිනාගත් හිඩිකායා වුයේ Roger Federer. මහු ජයග්‍රහණය කළා සතු කර ගත්තේ 2003, 2007, 2009, 2012 හා 2017 යන වර්ෂවලදී. Grand Slam තුළ වැඩිම වාර ගණනක් දිනාගත් හිඩිකාව වන්නේ ඇමරිකානු ජාතික සෙරිනා විට්‍යමිස්. ගණනින් එය Grand Slam තුළ 23ක්.

ලෝක වෙනිස් සංගමයේ ග්‍රේනිගන කිරීමට අනුව වෙනිස් කේවල තරගයේ පළමු ස්ථානයේ රදි සිටින්නේ සර්බියානු ජාතික 32 දෙනැලිරිදී Novak Djokovic. දෙවැනි හා තෙවැනි ස්ථාන දින ගත්තා ලද්දේ Rafael Nadal හා Roger Federer. විගාල දිනස් විට්‍යමිස් වැය කරමින් පවත්වන මේ තරගාවලියෙන් වැඩි ආර්ථික වාසි හා ජනප්‍රියත්වයක් ලබන්නේ එංගලන්තය යි. සැම වසරක ම ජුනි මස ආගහාගයේ ආරම්භ කෙරෙන එය දින 14 කට පසු අවසන් වන්නේ සාම්ප්‍රදායික විමල්බින් ගුරනා තරගාවලිය ඔස්සේ හිඩික, හිඩිකාවන් දිනවතුන් බවට පත්කරමින්.

◀ **ඡ්‍යුඩින් ප්‍රියානි පෙරේරා**

සොබා සිරි රැක දෙන කෝඛර

අක්කර 175කින් පුත් සොබර දුපත (Sober Island) ත්‍රිකූණමලය වරායේ පිහිටි දුපත් අනුරිත් විශාලතම දුපත හි. ප්‍රංශ රජයට අයන් ව තිබූ මෙහි හිමිකාරීන්වය පැරිස් ශිව්පුමට අනුව සි ම්‍රිතානුයන් වෙත පැවරෙන්නේ. ඒ, 1784 වසරේදී එහි සේවය කරමින් සිටියදී මිය සිය එස්. සොබර නම් ම්‍රිතානු ජාතික තරුණ ප්‍රතිනිත්වරයා සිහිවිම පිළිස එම නමින් මේ දුපත නම් කර තිබෙනවා.

දෙවැනි ලෝක යුද සමයේ ම්‍රිතානු හමුදාවට සිය නාවික බලය යෙක ගැනීමට මෙන් ම ආරක්ෂිත ව සිටිමටන් සොබර දුපත ඉතා වැදගත් වූ බව පෙනී යන්නේ එහි අද දක්නට ලැබෙන නැශ්ටාවගේවලින්. බර අවි යදුවුම්, ගුගන අවි ගබඩා සංකීර්ණ වැනි නටඹුන් හෙළි කරන්නේ එවකට ඔවුන් සහු වූ යුද ගක්තිය සි.

ඩුඩෙකළා දුපතක් ව්‍යවත් පුන්දරන්වය නිසා සොබර නිරන්තරයෙන්

සංචාරක ආකර්ෂනයට සි ලක්වන්නේ. එහි පොරාණිකත්වය සුරුකෙන පරිදි ඉදි කළ ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව මගින් පවත්වාගෙන යන සංචාරක නිවාඩු නිකේතනය වඩා සින් ගත්තක්. මේ ඩුඩෙකළා බව නිසා ම මෙහි ගෙඹව විවිධන්වය ද සුරක්ෂි නිබෙන්නේ ඉහළින්.

◀ මාලා මල්කාන්ති පරණාගමගේ

දෙස්තිය

ප්‍රවිත් සංගරව

50/-

රජයේ ප්‍රවාන්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයක්
www.dig.gov.lk www.news.lk

Department of Government Information
news.lk

Department of Government Information
news.lk

Department of Government Information
news.lk
 GFU Sri Lanka